

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

23

ВЕРАСНЯ 2015 г.

СЕРАДА

№ 182 (28040)

Кошт 2300 рублёў

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

У «Зубраняці» — змена для кадэтаў

Ласункі далёкага дзяцінства

Як 100 гадоў таму абаранялі Вілейку

СТАР. 3

СТАР. 5

СТАР. 11

ПЫТАННЕ ІМІДЖУ І ПРЭСТЫЖУ

Алімпіяда-2016 будзе сур'ёзным экзаменам для кожнага атлета, трэнера і ўсёй спартыўнай галіны

Прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка чакае ад беларускіх спартсменаў выступлення на Алімпіядзе-2016 у Рыа-дэ-Жанейра на ўзроўні, адэкватным укладзеным сілам і сродкам. Пра гэта ён заявіў падчас наведвання Нацыянальнага алімпійскага камітэта Беларусі.

Кіраўнік дзяржавы нефармальна пагутарыў з дарослымі і юнымі спартсменамі і іх трэнерамі.

«Не так, як на апошніх чэмпіянатах свету па веславанні академічным, лёгкай атлетыцы ці плаванні. Гэта наогул катастрофа, самыя медальныя віды спорту. Мы там проста сноўдаемся», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

Маючы адбыцца летнія Алімпійскія гульні ў Рыа-дэ-Жанейра будуць найсур'ёзнейшым экзаменам для кожнага атлета і трэнера, для ўсёй спартыўнай галіны. «Цяпер у нас у гэтай сферы робіцца фактычна усё, што патрабуецца. Нам вельмі няпроста даецца кожны рубель, які мы туды накіроўваем. Таму беларускі народ мае права разлічвацца на належную аддачу», — падкрэсліў Прэзідэнт, дадаўшы, што чакае ад спартсменаў завабывае хаця б такой колькасці медалёў, якая была на папярэдніх буйных стартах.

Аляксандр Лукашэнка паведаміў, што ў найбліжэйшы час на яго ўзроўні будзе праведзены шэраг мерапрыемстваў, прысвечаных абмеркаванню праблем у спартыўнай галіне.

Звяртаючыся да спартсменаў, Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што іх перамога — прадмет асаблівага гонару беларускага народа. «Пра беларусаў цяпер гавораць як пра маладоў, спартыўную нацыю, якая дынамічна развіваецца. Гэта пытанне не толькі іміджу дзяржавы, але і яе будучыні», — сказаў Прэзідэнт.

Паводле яго слоў, беларускі спорт уносіць істотны ўклад у працоўнае нацыянальнае інтэрасаў і знешняй палітыцы. Паспехі ў спартыўнай сферы прыкметна спрыяюць пазнавальнасці Беларусі, пашыраюць міжнароднага супрацоўніцтва. «Сёння кажучы: спорт па-за палітыкай. Спорт — гэта самая вялікая палітыка», — падкрэсліў Прэзідэнт.

Ён звярнуў увагу, што некаторыя вялікія спартсмены, выступаючы ў сродках масавай інфармацыі, крывадушча, што на іх аказваецца залішні ціск грамадскасці. Прэзідэнт звярнуў увагу, што спартсмены такога ўзроўню моцна «уманціраваныя ў палітыку», «з гэтага пачынаецца ўсёе дыялог на самым высокім узроўні». Ён падкрэсліў, што ў Беларусі ніколі не шкадавалі грошай на развіццё спорту, таму і патрабуюць ад спартсменаў адвадзена.

Аўтарытэт беларускага спорту ў сусветнай алімпійскай сям'і, на думку кіраўніка дзяржавы, выключна высокі. Менавіта таму ў свой час было прынята рашэнне, што НАК Беларусі павінен атрымаць штаб-кватэру, адпаведную сваёму статусу, сказаў Аляксандр Лукашэнка. Будынак абсталяваны па апошнім слове тэхнікі і гатовы прымаць афіцыйныя мерапрыемствы самага высокага ўзроўню. «Але мы будавалі штаб-кватэру не толькі і не столькі для гасцей. Гэта ваш дом, дзверы якога павінны быць адчынены для ўсіх спартсменаў, і не толькі спартсменаў», — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы. На яго думку, комплекс можа прымаць мерапрыемствы, якія праводзіцца з удзелам дзяцей і для дзяцей. У гэтым выпадку яны павінны праходзіць бясплатна.

Кіраўнік дзяржавы з задавальненнем заўважыў, што здаровы лад жыцця і рэгулярныя заняткі спортам усё больш становяцца звычкамі для жыхароў краіны.

Аляксандр Лукашэнка падпісаў заяву Нацыянальнага алімпійскага камітэта Беларусі на ўдзел у XXXI летніх Алімпійскіх гульнях, старт якіх будзе дадзены менш чым праз год, паведамляе прэс-служба Прэзідэнта. «Гэта будзе вельмі сур'ёзны экзамен для кожнага атлета і трэнера, для ўсёй спартыўнай галіны», — сказаў Прэзідэнт. «Нельга забываць, што спорт — гэта дух нацыі, а паспяховае выступленне на міжнародных спаборніцтвах — гэта найвялікшы прэстыж дзяржавы», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка.

НАЛІБОЦКАЯ ПАСТАРАЛЬ

У Алёйзы Мазалеўскага, гаспадары з хутара Козлікі, што, лічы, у самай Налібоцкай пушчы, каровы пасвяцца са званочкамі на шыях. Прыемны перазвон нагадвае, што невялікі статак ідзе па дарозе на поле альбо вяртаецца ўвечары дадому. Але патрэба ў гэтай старой вынаходцы большая, чым проста ведаць, дзе гуляе карміліца. Бо пушча ёсць пушча, у ёй і ваўкі не рэдкасць. А бомы адбіваюць у іх усякую ахвоту падыходзіць блізка да невялікага статак Алёйзы Іосіфаўна.

Фота Аляксандра Кішчэўскага

ЛІЧБА ДНЯ
85,3%

запланаванага на год жылля ўведзена ў краіне ў студзені—жніўні. Пра гэта паведамілі ў Нацыянальным статыстычным камітэце. Арганізацыямі ўсіх формаў уласнасці пабудавана 36,6 тысячы новых кватэр. Уведзена ў эксплуатацыю 3 млн 411,2 тысячы кв.м агульнай плошчы жылля, што складае 85,3% да прадугледжанага задання на год і 104,8% да аналагічнага леташняга перыяду. Для грамадзян, якія стаяць на ўліку для паляпшэння жыллёвых умоў, уведзена ў эксплуатацыю 1 млн 405,1 тысячы кв.м агульнай плошчы, або 41,2% ад агульнага аб'ёму ўведзенага жылля. У сельскіх населеных пунктах уведзена ў эксплуатацыю 1 млн 4,4 тысячы кв.м агульнай плошчы жылля, або 29,4% ад агульнага ўводу па рэспубліцы (у студзені—жніўні 2014 года — 25,6%).

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 23.09.2015 г.

Долар ЗША	17557,00 ▲
Еўра	19615,00 ▼
Рас. руб.	265,27 ▲
Укр. грыўня	809,08 ▲

■ Традыцыі і сенсацы

Брэсцкая Біблія як эфектыўны піяр-праект XVI стагоддзя

Пра старадаўнія вытокі сёлетняй культурнай сталіцы, а таксама новыя гістарычныя сенсацы гаворка пойдзе на «Берасцейскіх кнігазборах» — 2015

23 верасня ў Брэсце пачынае сваю работу міжнародная навукова-практычная канферэнцыя «Берасцейскія кнігазборы: праблемы і перспектывы даследавання». Гэта ўжо трэці форум, аб'яднаны адной тэмай. Наша сённяшняя гутарка з яго нязменным арганізатарам, намеснікам дырэктара па навуковай рабоце Брэсцкай абласной бібліятэкі **Імя М. Горкага Алай МЯСНЯНКА-НАЙ**.

— Ала Міхайлаўна, давайце згадаем, з чаго пачыналіся «Берасцейскія кнігазборы» і як нарадзілася ідэя вывучаць стара-

нае багацце былых часоў згарэла. Так нас вучылі некалі ў інстытутах.

СТАР. 11

■ Узрост не перашкода

ПРАГАЛАСУЕ Ё 100 ГАДОЎ

Капіталіне Рыгораўне Фахрутдынавай 8 кастрычніка ва ўрачыстай абстаноўцы ўручаць новы пашпарт. І юбілярка з ім будзе ўдзельнічаць у выбарах.

Родам жыхарка Полацка з Украіны — зразумела, перажывае за радзіму, дзе няма палітычнай стабільнасці. Яна хоча, каб у Беларусі і надалей былі мір і спакой.

— Я нарадзілася ў Вінніцкай вобласці. Маё першае прозвішча па бацьку — Плаха. У сям'і было чацвёра дзяцей: два хлопчыкі і дзве дзяўчынкі. Я была трэцім па ўзросце дзіцем. І да нашага часу засталася ў жыццё адна...

Пасля смерці ад тыфу мамы нас выхоўваў бацька, які працаваў сакратаром гарадскога Савета.

Бабуля з дачкой, унучкай і праўнучкай.

Трымаў гаспадарку. У прыватнасці, была карова, а мо дзве, ужо не памятаю.

СТАР. 5

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

Цыпрас прыняў прысягу

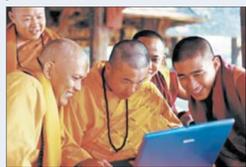
Лідар кааліцыі левых радыкальных сіл (СІРЫЗА) Алексіс Цыпрас прыняў прысягу ў якасці прэм'ер-міністра Грэцыі. Цыпрыніян праводзіла ў прэзідэнцкім палацы з удзелам кіраўніка дзяржавы Пракопіса Паўлопуласа. Як і пасля парламенцкіх выбараў у студзені гэтага года, на якіх СІРЫЗА перамагла ўпершыню, праводзілася свецкая цырымонія прысягі ў сувязі з атэістычнымі поглядамі прэм'ера. Кааліцыя радыкальных левых сіл Алексіса Цыпраса перамагла на дэтрэнімовых парламенцкіх выбарах у Грэцыі, набравшы 35,47% галасоў. СІРЫЗА атрымала 145 месцаў у парламенце (з улікам бонусу ў 50 дадатковых месцаў для пераможцы).

3 пачатку года загінулі 2870 мігрантаў

Колькасць мігрантаў, якія загінулі ў Міжземным моры з пачатку 2015 года пры спробе дабрацца да Еўропы, дасягнула, па стане на 21 верасня, 2870 чалавек. Пра гэта паведаміла Міжнародная арганізацыя па міграцыі (МАМ). Як паведаміў Дзіцячы фонд ААН (ЮНІСЕФ), дзеці складаюць чацвёртую частку мігрантаў, якія прыбылі ў Еўропу з пачатку года. За першыя сем месяцаў года 133 тыс. дзяцей папрасілі прытулку ў Еўрапейскім саюзе, што на 80% больш, чым у 2014 годзе.

Каля 4 млрд чалавек не маюць доступу да інтэрнэту

Каля 4 млрд чалавек у свеце да гэтага часу пазбаўлены доступу да інтэрнэту. Пра гэта гаворыцца ў новай справаздачы Міжнароднага саюза электрасувязі. Аўтары адзначаюць, што сёння выхад у інтэрнэт маюць 43% сусветнага насельніцтва — 3,2 млрд чалавек (летась іх было 2,9 млрд). У цэлым сёння ў 79 краінах больш за палову насельніцтва маюць злучэнне з інтэрнэтам. У ліку краін-лідараў па ўзроўні выкарыстання інтэрнэту Ісландыя, Нарвегія і Данія. Расія займае ў гэтым спісе 44-е месца — доступ да інтэрнэту маюць 70,5% расіян. Азербайджан на 63-м месцы (у гэтай краіне інтэрнэт карыстаюцца 61% насельніцтва). У Беларусі выхад у сетку маюць 59% насельніцтва, у Казахстане — 54%, у Грузіі — 48%, у Арменіі — 46%, ва Узбекістане — 46,3% і ва Украіне — 43,4%.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

Сядзячы лад жыцця правакуе развіццё хваробы печані

Калі вы вымушаны пастаянна сядзець на працы ці любіце маларухомы адпачынак, ведаце: у вас лавышана рызыка атлусцення, дыябету, хвароб сэрца, а яшчэ і неалкагольнай тлушчавай хваробы печані.

Калі вы вымушаны пастаянна сядзець на працы ці любіце маларухомы адпачынак, ведаце: у вас лавышана рызыка атлусцення, дыябету, хвароб сэрца, а яшчэ і неалкагольнай тлушчавай хваробы печані. Як паказала даследаванне больш за 139 тыс. чалавек, калі чалавек сядзеў за дзень мінімум 10 гадзін, ён меў на 9% павышаную рызыку хваробы печані ў параўнанні з людзьмі, якія сядзелі менш за 5 гадзін за дзень. Узровень фізічнай актыўнасці таксама ўплывае на рызыку неалкагольнай тлушчавай хваробы печані. Фізічна актыўныя людзі на 20% радзей сутыкаліся з захворваннем гэтага органа.

■ Я зноў выбіраю «Звязду»

«І АНЕКДОТЫ Ё ВАС САМЫЯ СМЕШНЫЯ!»

Маючы за плячыма амаль стагадовую гісторыю, газета «Звязда» можа пахваліцца падпісчыкамі ў чацвёртым пакаленні, можа, нават у пятым. Я пастаянная чытачка толькі ў трэцім, бо дакладна памятаю, што сцены старэйкай хаты маіх дзядулі і бабулі замест шпалераў былі абклеены «Звяздой». Потым менавіта гэтае выданне стала пастаянным і чаканым гасцем у новым доме маіх бацькоў. А цяпер і мне, можна сказаць, ужо гараджанцы, ніякі інтэрнэт не заменіць свежы нумар газеты.

З гонарам прызнаюся: я люблю сваю краіну, свой народ, сваю родную мову і цудоўна ведаю, якая гэта асалода, якое шчасце менавіта па-беларуску чуцьце не толькі «Новую зямлю», «Дзясяты падмурок», творы Івана Ме-

лежа, Васіля Быкава, Уладзіміра Караткевіча ды іншых класікаў, але і штодзённую «Звязду». Я люблю яе найперш за тое, што кожны новы нумар ствараецца неаб'яўкавым, таленавітымі людзьмі: прагматычнай і патрыятычнай (на мой, зразумела ж, погляд) Аленай Ляўковіч з «Неасабістым суб'ектывам», сур'ёзнай Святалай Яскевіч са шчырым «Нефарматам», удумлівай Валыянцінай Доўнар з «Простай мовай» і сваім (ці ўсё ж чытацкім?) «...Народам на провадзе», аўтарам такіх шчыраваных «Фотасловаў» Яўгенам Пясецкім і яго калегам, нястомным вандрунікам Анатолем Клешчэкам...

Шчыра дзякую ўсім звяздоўцам за кранальныя матэрыялы, прысвечаныя 70-годдзю Вялікай Перамогі, за «Сямейную газету»,

за цікавыя «Гігуменскі тракт», «Жырандолю»...

А ёсць жа яшчэ нашы сапраўдныя дарадчыкі — «Крынічка» ды «Хатняя энцыклапедыя», ёсць самы дакладны прагност-наблюдальнік анекдоты ў вас самыя смешныя... Ды што там — нават у цырульна апошнім часам я хаджу не абы-калі, а згодна са звяздоўскім гараскопам.

А таму — зэйі, мая «Звязда», служы народ! І пабольш бы табе адданных чытачоў.

Таяцяна РАМАНОВА, г. Наваполацк.

Ад рэдакцыі. Што дадаць да гэтых радкоў, апроч шчырай падзякі?

Хіба кароткае пытанне: вы не забыліся падпісацца? Вы яшчэ паспяваеце!

ПІШАМ ПРА ТОЕ, ШТО САПРАЎДЫ ВАЖНА
Падпіска на газету можна ў любым аддзяленні паштовай сувязі; з дапамогай аплатна-даведачнага тэрміналу РУП «Белпошта»; праз сістэму «інтэрнэт-падпіска» на сайце www.belpost.by; у кіёсках «Белсаюздрука»; у паштальёнаў.

5 разоў на тыдзень!
Падпіска, дарэчы, можа стаць добрым падарункам для вашых родных і блізкіх, для вашых сяброў.

Ідзе падпіска на «Звязду» на IV квартал 2015 года!

Выбары-2015

УМОВЫ ДЛЯ ПРАЦЫ НАЗІРАЛЬНІКАЎ СТВОРАНЫ

Краіна робіць усё для таго, каб у назіральных выбарах не было праблем з выкананнем іх адказнай місіі. Пра гэта заявіў Віктар Гумінскі, намеснік старшыні Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу...

Кент Харстэд ужо прыязджаў у нашу краіну ў якасці намесніка старшыні ПА АБСЕ ў канцы чэрвеня гэтага года. Тады ён сустрэўся з кіраўніцтвам парламента, Міністэрства замежных спраў, Цэнтральнай камісіяй па выбарах і правядзенні рэспубліканскіх рэферэндумаў.

— Мне прыемна адзначыць, што тры пытанні, якія мы раней абмяркоўвалі, паслядоўна рэалізуюцца. — адзначыў Віктар Гумінскі, узгадваючы сустрэчу з Кентам Харстэдам тры месяцы таму. — У гэты момант, ваш высокі прафесіяналізм, вліццё выліты працы па назіральных выбарах, які вы маеце, дазваляе паспяхова выканаць гэтую місію.

У сваю чаргу намеснік старшыні ПА АБСЕ падзякаваў за запрашэнне наведаць Палату прадстаўнікоў і адзначыў, што расцэнчвае гэта вельмі станоўча.

— Натуральна, сёння рана рабіць нейкія высновы па выбарах, яны абавязкова будуць пасля іх, — адзначыў ён і дадаў, што ў нас ёсць магчымасць выконваць свае задачы без перашкоды і складанасцяў.

Кент Харстэд учора сустрэўся таксама з міністрам замежных спраў нашай краіны Уладзімірам Макеям і са старшыней Цэнтральнай камісіяй па выбарах і правядзенні рэспубліканскіх рэферэндумаў Лідзіяй Ярмашынай. Як паведаміла старшыня Цэнтрывбаркама карэспандэнту БЕЛТА, прадстаўнікі кароткатэрміновай місіі ПА АБСЕ задаволены ходам выбарчай кампаніі.

Лідзія Ярмашына патлумачыла, што на сустрэчы былі Кент Харстэд і два іншыя прадстаўнікі місіі. «Яны пакуль выказалі задавальненне тым, як ідзе выбарчая кампанія. Таксама яны выказалі надзею на тое, што ў іх не будзе падстаў для расчаравання менавіта ў дзень выбараў», — сказала Лідзія Ярмашына. Яна дадала, што Кент Харстэд хацеў даведацца, у якім тэмпе развіваецца выбарчая кампанія. Як паведаміла місіі ПА АБСЕ будучы прыбываць у Беларусь 7 кастрычніка, каб пацаць непасрэднае назіранне. Планаўца, што іх будзе каля 400 чалавек.

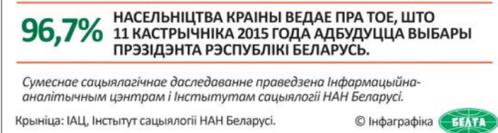
Надзея ЮШКЕВІЧ. yushkevich@zviazda.by

УДЗЕЛЬНІЧАЦЬ У ВЫБАРАХ ЗБІРАЕЦЦА БОЛЬШАСЦЬ

Пра гэта сведчаць даныя сумеснага сацыялагічнага даследавання Інфармацыйна-аналітычнага цэнтру і Інстытута сацыялогіі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі.

Найбольшая чаканая электаральная актыўнасць зафіксавана ў Мінскай (91,4%), Брэсцкай (89,7%) і Гродзенскай (89,1%) абласцях. У старэйшых узроставых групках доля респандэнтаў, якія плануюць прыняць удзел у галасаванні, вышэйшая, чым у маладых (91,2% сярэд респандэнтаў ва ўзросце 60 гадоў і старэй, у сярэднім 87,5% — 30-59 гадоў, 79,6% — 18-29 гадоў).

ГРАМАДЗЯНЕ АБО УДЗЕЛЕ У ВЫБАРАХ ПРЭЗІДЭНТА БЕЛАРУСІ

ПРА КАНДЫДАТАЎ НА МАБІЛЬНЫМ

Беларускае тэлеграфнае агенцтва разам з Беларускім рэспубліканскім саюзам моладзі распрацавала мабільную праграму «Выбары-2015» для прылад на iOS, гэта значыць, для карыстальнікаў iPhone або iPad. Раней дадатка быў даступны для смартфонаў Android.

«Галоўная задача праграмы — зрабіць інфармацыю пра выбары даступнай і зручнай для ўсіх, — сказала на сайце БЕЛТА. — У ёй рэалізавана магчымасць паведамлення пра важныя навіны, якія датычацца выбарчай кампаніі, змяшчаюцца заканадаўчая база па выбарах (Выбарчы кодэкс і іншыя дакументы ЦВК). Карыстальнікі змогуць таксама атрымаць адказы на пытанні па выбарах, даведацца пра вынікі галасавання, прачытаць свежыя цытаты кандыдатаў і іх біяграфіі».

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА. medvedeva@zviazda.by

Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь глыбока смуткуе ў сувязі са смерцю старшыні Віцебскага абласнога Савета дэпутатаў АЦСЯАА Аляксандра Ягоравіча і выказвае шчырыя спачуванні яго родным і блізкім.

Калектыву Інстытута журналістыкі БДУ выказвае шчырыя спачуванні спецыялісту Мацвею Акіме Славяне ў прычыні напатакушага яе гора — смерці МАЦІ.

Ва ўрадзе

КАБ ЗІМА НЕ ПРЫЙШЛА ЗНЯНАЦКУ...

Падрыхтоўка спажывоўцаў цеплай энергіі і цеплакрыніц да ацяпляльнага сезона будзе завершана да 1 кастрычніка, паведаміў учора намеснік міністра эканомікі Беларусі Аляксандр ЯРАШЭНКА на Прэзідыўме Савета Міністраў, на якім разглядался гатуноўсць краіны да ацяпляльнага сезона.

БОЛЬШ ЗА ПАЛОВУ КАЦЕЛЬНЬЯЎ ГАТОВЫЯ

Намеснік міністра адзначыў, што цалкам рэгістрацыю пашпартаў гатуноўсці спажывоўцаў цеплай энергіі і цеплакрыніц да работы ў асенне-зімовы перыяд пачаўца ажыццяўляць ужо да першых дзён кастрычніка. На 15 верасня, органы дзяржэнерганаладу зарэгістравана 19 тысяч 870 пашпартаў гатуноўсці спажывоўцаў, што складае каля 72% ад агульнай колькасці, і 7 тысяч 757 пашпартаў гатуноўсці цеплакрыніц (62,5%). Цяпер амаль завершана афармленне пашпартаў гатуноўсці ў Гомельскай вобласці.

ПАЛІВА НАЗАПАСІЛІ ДАСТАТКОВА

У цэлым па краіне створаны неабходныя запасы паліва. Ужо цяпер запасы паліва на газу складаюць 411 тысяч тон, гэта 105,5% да задання нарыхтоўкі на 1 кастрычніка. Аб'ём запасаў драўнянага паліва на складах дзяржаўных вытворчых лесагаспадарчых аб'яднанняў на 15 верасня склаў 635 тысяч кубаметраў, або 107,6% да задання. Нядрэнна спрацавалі ў міжсезонне арганізацыі жыллёва-камунальнай гаспадаркі, якія на 16 верасня нарыхтавалі 1 млн 836 тысяч кубаметраў драўнянага паліва, што складае 101% да ўстаноўленага задання.

БУДУЧЫНЯ Ў РУКАХ МАЛАДЫХ

«Вельмі важна, каб маладая журналістыка з'яўлялася рэзервам росту патэнцыялу нацыянальнай інфармацыйнай прасторы», — заявіла міністр інфармацыі Лілія АНІНІЧ ў першы дзень ІV форуму маладых журналістаў «Агульны погляд у будучыню. Журналістыка: выбар маладых», які распачаўся учора ў сталіцы.

Фота Аляксандра ШАЎКА.

— Сёння грамадскую думку фарміруюць розныя сродкі масавай інфармацыі, інтэрнэт, — сказала міністр. — Але гэта толькі формы. Самае галоўнае — якасная, прафесійная праца нашага інфармацыйнага поля. Мы сабралі моладзь, каб пазнаёміць з працай вядучых рэспубліканскіх газет, тэлеканалаў, прывесці тэрміны, майстар-класы, але самае галоўнае — адкрыта абмеркаваць прафесійныя пытанні.

Таксама Лілія Анініч падкрэсліла, што сёння «нацыянальнае інфармацыйнае поле уяўляе шырокі спектр меркаванняў усіх жыхароў краіны». «Вельмі важна, каб журналістыка фарміравала грамадскую думку: якую краіну мы хочам выбіраць. Вядома, мы жадаем яе бацьчы моцнай, упэўненай, квітнеючай. Будучыня краіны ў руках маладых журналістаў», — лічыць кіраўнік Міністэрства інфармацыі. Яна дадала, што сёння робіцца стаўка на моладзь у прамысловасці, аграрным сектары. І для журналістыкі такія працэсы ўласцівыя. «Гэтая прафесія — адказная, высокаграмадзянская. За кожным радком, словам стаіць журналіст. Важна, каб ён быў

асобай. Тады ён будзе вызнаваць сумленную журналістыку, ствараць ім'я краіны, сваіх гледчоў, чытачоў, слухачоў», — сказала міністр.

У першы дзень мерапрыемства перад удзельнікамі выступіў Ігар КАРПЕНКА, намеснік старшыні Мінскага гарадскога выканаўчага камітэта. Ён лічыць, што такога кшталту сустрэчы з'яўляюцца выдатнай магчымасцю пачуць думкі маладых: «У моладзі ёсць альтэрнатыўны, свежы погляд нават на самыя

звычайныя падзеі і з'явы. Важна супаставіць сваё разуменне з іх бачаннем. Гэта, напэўна, той самы баланс, які ўлічвае адначасова энергію маладоўсці і вопыт старэйшага пакалення, каб паступова развіваць грамадства надалей. З гэтага пункту гледжання гутарка з маладымі журналістамі вельмі важная». На думку Вадзіма ГІГІНА, галоўнага рэдактара часопіса «Беларуская думка», першага

«Мініск — гэта я». «І шчыра адна намінацыя, якую спецыяльна вылучыла журы — «Самаму маладому удзельніку». Гэта Дар'я Зубкова, якой усяго толькі 11 гадоў. Яна напісала верш «Адзін партызан», — расказала Ірына Слабодзіч, галоўны рэдактар газеты «Зямля юности».

Лізавета БРАНЦАВА, адна з пераможцаў, прызнаецца, што зусім гэтага не чакала: «Мой галоўны рэдактар, Ірына Слабодзіч, прапанавала мне паўдзельнічаць у конкурсе, бо ведала, што я ўсё жыццё жыў ў Мінску. Я і гадуваць не магла, што атрымаю ўзнагароду. Магчыма, так здарылася таму, што я напісала даволі шчырае эсэ. Упор зрабіла на сваёй дзяўчынцы, які працаваў архітэктарам і шмат чаго спраектаваў у Мінску. І вось знянацку перамагла!».

Тую радасць раздзяляе і Святлана ІСАЕНАК, якая працуе ў газеце «СБ. Беларусь сегодня»: «Я часта думаю пра гісторыю нашай краіны, пра тое, што адбылася на яе тэрыторыі. Мае думкі ўвасобіліся ў эсэ на конкурс. У ім я апісваю жыццё дзяўчыны Насты, якой, як і мне, 25 гадоў. Яна нарадзілася амаль адначасова з незалежнасцю нашай краіны — у 1990-я. І гэты дзень паралелі чырвонай стужцы праходзіць праз усё эсэ». Святлана прызнаецца, што ёй хацелася, каб пасля працэнтаў яе твора людзі задумаліся, што ўсе мы па-рознаму ў сілу ўзросту ўспрымаем гісторыю. Але гэта не адмяняе яе ведання, а з'яўляецца стымулам даведацца пра сваю краіну больш.

Вераніка ПУСТАВІТ. pustavil@zviazda.by

таму што энергетыкі вызначылі для сябе дастаткова жорсткую планку падобнага расхода — 12% на год.

А шчы намеснік міністра паведаміў, што Міністэрства энергетыкі з удзелам органаў дзяржаўнага кіравання, аб'явіў конкурс на ўстаноўленне ацяпляльнага варыянтаў цэпазабеспячэння і рэжымаў энергазабеспячэння народнай гаспадаркі і насельніцтва ў асенне-зімовы перыяд 2015-2016 гадоў ва ўмовах магчымага зніжэння паставак энерганосбітаў у Беларусь і ў выпадках магчымага зніжэння аварыйных сітуацый і рэзкіх пахаладанняў.

Прэм'ер-міністр Андрэй КАБЯКОў запатрабаваў улічыць недахопы, якія выяўляліся пры падрыхтоўцы да ацяпляльнага сезонаў мінулых гадоў. «Пытанне сезоннае, але яго важнасць ад гэтага не змяняецца, неабходнасць яго разглядаць відавочна. Думаю, няма неабходнасці гаварыць пра тое, што зіма прыйдзе, і да яе трэба быць гатовымі, пра тое, што з года ў год мы праводзім пэўныя мерапрыемствы. Тым не менш недахопы ёсць, і яны зафіксаваны. На жаль, многія з іх паўтараюцца з года ў год. Неабходна гэтую сітуацыю выпраўляць», — адзначыў Андрэй Кабякоў.

Сяргей КУРКАЧ. kurkach@zviazda.by

Табліца аб'яўлення аб торгах з падрабязнымі характарыстыкамі і ўмовамі ўдзелу.

Гродзенскі філіял РУП «Інстытут нерухомасці і ацэнкі»

ІЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА

Табліца з характарыстыкамі аўкцыяна і ўмовамі ўдзелу ў аўкцыяне.

Сумесны праект рэдакцыі газеты «Звязда» і Міністэрства абароны Рэспублікі Беларусь

Выпуск № 8 (48)

■ Богаатоўнасць

ШЧЫТ — НАДЗЕЙНЫ

АСНОЎНЫМІ пляцоўкамі для адпрацоўкі сумесных дзеянняў беларускіх і расійскіх вайскоўцаў сталі палігон Кірылаўскі і Стругі Чырвоныя Ленінградскай і Пскоўскай вобласці адпаведна. У адпрацоўцы авіяцыйнай падтрымкі войск і ў правярцы адзінай рэгіянальнай сістэмы супрацьпаветранай абароны Саюзнай дзяржавы выкарыстоўваліся авіяцыйны палігон Кінгіпел (Ленінградская вобласць), а таксама палігон Ашулук Астраханскай вобласці.

Сумеснае аперацыйнае вучэнне «Шчыт Саюза — 2015» у адпаведнасці з задумай, якая была зацверджана прэзідэнтамі Беларусі і Расіі, мела выключна абарончы характар і не было накіравана супраць якой-небудзь дзяржавы. Зыходзячы з тэмы вучэння, у аснову розыгрышаў тактычных эпизодаў былі пакладзены варыянты сумесных дзеянняў беларускіх і расійскіх вайсковых часцей і падраздзяленняў, якія уваходзяць у склад Рэгіянальнай групы войск (сіл).

— Тама вучэння абрана невыпадкова: з улічэннем лагічна працягам асноў забеспячэння не толькі ўнутранай, але і рэгіянальнай валаннае беспяспекі Саюзнай дзяржавы, — падкрэсліў кіраўнік вучэння з беларускага боку **начальнік Генеральнага штаба Узброеных Сіл — першы намеснік міністра абароны Беларусі генерал-маёр Алег БЕЛАКОНЕУ**. — Мы не можам не ўлічваць рызыкі і крыніцы небяспекі, якія існуюць па-за межамі нашай дзяржавы. Гэта найперш павелічэнне сіл блока НАТА на тэрыторыях сумежных з намі краін, а таксама павелічэнне авіяцыйнай групы тактычнай авіяцыі,

Міністр абароны Беларусі генерал-лейтэнант Андрэй РАУКОУ падзякаваў удзельнікам вучэння за паспяхова выкананыя задачы.

колькасці палётаў выведваючай авіяцыі ўздоўж дзяржаўнай мяжы. Безумоўна, гэта і падзель на пайднёвым усходзе Украіны — дзяржавы, з якой мы маем 1080 кіламетраў агульнай мяжы.

На першым этапе вучэння на працягу чатырох сутак сумесны кантынгент беларуска-расійскай Рэгіянальнай групы войск (сіл) праводзіў абарончы дзеянні, а таксама ажыццяўляў падрыхтоўку да баявога прымянення па ізаляцыі раёнаў, у якіх, паводле сцэнарыя, дзейнічалі незаконныя ўзброеныя фарміраванні. На гэтым этапе для здзяйснення прыкрыцця

важных ваенных аб'ектаў былі ўзбудзены групы кіравання паветраных сіл і войск супрацьпаветранай абароны. На палігоне Кірылаўскі падраздзяленні 11-й і 6-й гвардзейскіх асобных механізаваных брыгад рухаліся з зыходных раёнаў для контрастнага злучэння Заходняй ваеннай акругі Узброеных Сіл Расіі рабілі разведку ў раёне магчымага знаходжання незаконнага ўзброенага фарміравання.

Тым часам на палігоне Стругі Чырвоныя падраздзяленні 38-й гвардзейскай асобнай мабільнай брыгады, а таксама

УМОВЫ НА ВУЧЭННІ БЫЛІ МАКСІМАЛЬНА НАБЛІЖАНЫ ДА РЕАЛЬНЫХ

На мінулым тыдні завяршылася маштабнае сумеснае аперацыйнае вучэнне Узброеных Сіл Беларусі і Расіі «Шчыт Саюза — 2015». У ім прынялі ўдзел больш за восем тысяч беларускіх і расійскіх вайскоўцаў, было задзейнічана каля 80 самалётаў і верталётаў, каля 400 адзінак узбраення і ваеннай тэхнікі, у тым ліку каля ста танкаў. Да гадоўнага ратнага іспыту года было прыцягнута больш чым 110 пунктаў упраўлення рознага ўзроўню.

дэсантнікі 76-й дэсантна-штурмавой дывізіі ажыццявілі дэсантаванне пасаданым спосабам. Сумеснымі сіламі вайскоўцы мабільных падраздзяленняў выканалі падрыхтоўку да знішчэння абзначаных аб'ектаў умоўнага праціўніка, занялі і ўтрымлівалі важны раён мясцовасці да ўвядзення асноўных сіл і правялі этап з баявымі стрэльбамі. А падраздзяленні ракетных войск і артылерыі ажыццявілі мерапрыемствы па падрыхтоўцы стрэльбаў і кіраванні агнём, а таксама паразілі агнём умоўнага праціўніка.

— Адметна, што легенда вучэння распрацоўвалася так, каб камандзіры падраздзяленняў яе не ведалі і самастойна арыентаваліся ўжо непасрэдна на полі бою, — адзначыў **намеснік кіраўніка вучэння па практычных дзеяннях войск, начальнік гадоўнага ўпраўлення баявой падрыхтоўкі Узброеных Сіл генерал-маёр Сяргей ПАТАПЕНКА**. — Гэта дазволіла ім атрымаць вопыт кіравання падначаленымі ва ўмовах, якія максімальна набліжаны да рэальных. Падобныя сумесныя вучэнні, якія праводзяцца адзін раз на два гады, не толькі павышаюць бяздольнасць нашых арміі і спрыяюць умацаванню граніц Саюзнай дзяржавы, але і збліжаюць нашы народы.

На другім этапе, які працягваўся тры дні, былі практычна адпрацаваны пытанні кіравання войскамі ў ходзе вядзення высокаманеўраўна дзеянняў на шырокім фронце ва ўмовах становішча, якое хутка мяняецца, кажуць па-ваеннаму, ва ўмовах «нарошчвання сітуацыі».

(Заканчэнне на 4-й стар.)

■ Змена расце

КАНІКУЛЫ ПА-КАДЭЦКУ

432 навучэнцы з Беларусі і Расіі сталі ўдзельнікамі грамадзянска-патрыятычнай кадэцкай змены «За гонар Айчыны»

Парад кадэцкай змены «За гонар Айчыны».

Нягледзячы на тое, што купальны сезон ужо скончыўся, на берэзе возера Нарач надзвычай шматлюдна. Для юнакоў і дзяўчат, якія з'ехаліся сюды з розных куткоў Беларусі і Расіі, лета зацягнулася: у нацыянальным дзіцячым адукацыйна-аздараўленчым цэнтры «Зубраня» праходзіць грамадзянска-патрыятычная кадэцкая змена для навучэнцаў Саюзнай дзяржавы «За гонар Айчыны».

Тры тыдні — пад агульным дахам. Кожны дзень напоўнены спартыўнымі спаборніцтвамі і творчымі сустрэчамі, тэматычнымі дыскусіямі і новымі знаёмствамі. Ужо ў дзевяты раз навуцальны год для старшакласнікаў-кадэцтаў з Беларусі і Расіі пачынаецца не ў звыклых класах, а тут — на ўлонні прыроды.

Выхаванцы спецыялізаваных кадэцкіх навуцальных устаноў, вучні кадэцкіх класаў у «Зубраня» прыязджаюць заўсёды найлепшыя. Сёлетня ў Нарачанскім краі сустрэліся 432 кадэты. Але першым трапіць сюды, юнакі і дзяўчаты праходзяць адбор. Яно і не дзіўна: ахвотных прывесці першы месяц восені ў адным з найпрыгажэйшых куткоў нашай краіны няма! — Я ўпершыню ў Беларусь, але ў мяне такое адчуванне, быццам я дома, — дзельца ўражаннямі навуцэнца кадэцкай школы-інтэрната імя Ражкова Ніжародскай вобласці Дзмітрыя Воранаў. — З нашага класа на кадэцкую змену прыехалі 12 чалавек. Гэта тых, хто добра вучыўся ў мінулым годзе, актыўна ўдзельнічаў у спартыўным і творчым жыцці школы-інтэрната.

У тым, што ў «Зубраняці» сабраліся сапраўдныя таленты, можна было ўпэўніцца падчас Дня Саюзнай дзяржавы, які прайшоў на базе цэнтры. На конкурсных пляцоўках «Калейдаскоп дасягненняў» падлеткі арганізавалі віктарыну «70 пытанняў пра вайну», малавалі, гулялі ў шахматы, чыталі вершы... На ваенна-спартыўных спаборніцтвах праэмантравалі сваю фізічную падрыхтоўку, веды па ваеннай гісторыі. Спявалі, танцавалі, інсцэніравалі эпізоды з кадэцкага жыцця.

21 дэлегацыя з Расіі і 15 з Беларусі — адна за адной урачыстым маршам яны крочаць падчас парада. Іх адрознівае форма, аб'ядноўвае — не па-дзіцячы ваенная выпраўка і вялікае жаданне служыць сваёй Айчыне. Амаль кожны з кадэцтаў (і дзяўчаты не выключэнне) марыць стаць калі не вайскоўцам, дык міліцыянерам ці ратавальнікамі.

Камандзір дэлегацыі Маскоўскага казачага кадэцкага корпуса імя Шолахава Аляксея Ступніцкі хоча працягнуць ваенную дынастыю сваёй сям'і. Яго дзядуля служыў у марскім флоце, бацька (дарэчы, у мінулым суворовец) — палкоўнік медыцынскай службы. Прадзед Пётр радавым мотастралкавай дывізіі дайшоў да Берліна, а прадзед Андрэй у гады Вялікай Айчыннай вайны ўзначальваў партызанскі атрад у лясах Украіны.

Высокі, прыгожы юнак з гонарам вядзе сваю дэлегацыю па пляцы. На яго кадэцкай форме зіхаць ужо некалькі крыжоў — унутраных узнагарод. Кожны з іх у кадэцкай з'яўляецца не проста так.

— Залаты крыж даецца за выдатную вучобу, — расказвае Аляксея. — Такі ёсць амаль у кожнага кадэцкага адукацыя ў корпусе на высокім узроўні. Сярэбранае крыж выдаецца за спартыўны дасягненні. Я, напрыклад, уваходжу ў каманды корпуса па лёгкай атлетыцы, лыжах, футболе і стрэльбе. Неаднаразова з'яўляўся пераможцам у тых ці іншых спаборніцтвах. Белым крыжам узнагароджваюць за актыўны ўдзел у творчым жыцці калектыву. Яшчэ да таго, як стаць кадэтам, я скончыў музычную школу, таму вельмі часта прадстаўляю корпус на розных канцэртах. Сіні крыж атрымаў за першае месца ў асабістым першынстве сярэд кадэцкіх карпусоў па стрэльбе: з 50 выбіў 49 ачкоў.

У Беларусі Аляксея Ступніцкі раней быў толькі праэмантам. «Заўсёды падчас падарожжаў здзіўляўся, як тут прыгожа і чыста, — прызначае юнак. — А які вы адкрыты і шчыры народ! Сярод кадэцтаў беларусаў я знайшоў вельмі шмат сяброў, з якімі, спадзяюся, буду падтрымліваць зносіны. Дагэтуль я быў у такіх вядомых лагерах, як «Арляны» і «Ар-тэк», і скажу шчыра: у «Зубраняці» мне спадабалася найбольш. Тут вельмі маляўнічыя мясціны, лагер тэхнічна абсталяваны, добра арганізаваны навуцальны працэс і адпачынак».

(Заканчэнне на 4-й стар.)

■ Разам

КАМАНДНЫ ДУХ І АСАБІСТАЕ МАЙСТЭРСТВА

Беларускія вайскоўцы занялі другое месца на VII Міжнародным конкурсе ваенна-прафесійнага майстэрства ваеннаслужачых дружалюбных арміяў «Воін Садружнасці». Упершыню за гады існавання спаборніцтва канкурсантаў прымаў Казахстан. Гаспадары і сталі пераможцамі. «Бронза» дасталася расійскай камандзе.

Сёлетня за званне быцц найлепшым вайскоўцам Садружнасці змагаліся салдаты з Арменіі, Беларусі, Казахстана, Кыргызстана, Расіі і Таджыкістана. На некалькі дзён ваенная база «Атар», што непадалёк ад Алматы, стала эпіцэнтрам ваеннага майстэрства, інтэлекту і таленту. Вайскоўцы розных арміяў праэмантравалі, што могуць не толькі годна абараняць сваю краіну, але і ўдзельнічаць у інтэлектуальных дэбатах, паказваючы свае творчыя магчымасці.

У камандзе — па чатыры чалавекі: тры хлопцы і дзяўчына. Толькі, нягледзячы на баявы камандны дух, кожны з іх быў сам за сябе. Пераможцы вызначылі пасля праходжання інтэлектуальнага тура «Эрудыт», ваенна-спартыўнага спаборніцтва «Атлет», конкурсаў па прадметах баявой падрыхтоўкі «Прафесіянал» і «Снайпер», а таксама спецабсталяванага шоу талентаў «Кавалер» («Спадарыня»).

Дарэчы, перш чым сустрэцца ў Казахстане, вайскоўцы прайшлі сур'ёзны адбор у сваёй краіне. На працягу некалькіх этапаў іх выбіралі ў відэх Узброеных Сіл, родах войск, камандаваннях, ваенных акругах, на флатах, у гадоўных і цэнтральных упраўленнях. І, нарэшце, у казахскай сталіцы сабраліся найлепшыя. Айчынную каманду прадставіла эліта — ваеннаслужачыя сіл спецыяльных апераций.

Ганна Кавалевская ў «Воіне Садружнасці» ўдзельнічала другі год запар. Летась дзяўчына спаборнічалі з сапернікамі на беларускай зямлі. Цяпер і ў Казахстане паказала, чаго варта жанчыны нашых Узброеных Сіл. Ганна заняла другое месца ў

Беларусы ўпэўнена ўзялі «серабро» на конкурсе «Воін Садружнасці»

За званне быцц найлепшым вайскоўцам Садружнасці змагаліся салдаты з шасці краін.

выпрабаванні «Снайпер». І гэта нягледзячы на тое, што ў агульным заліку за месца пад сонцам на роўных умовах змагаліся як жанчыны, так і мужчыны. Акрамя таго, наша ваеннаслужачая стала другой у намінацыі «Жанчына-воін».

Дарэчы, да 2011 года ў конкурсе ўдзельнічалі толькі мужчыны. Аднак усё добра разумелі, што ваеннаслужачыя жаночага полу — неад'емная частка армейскай рэчаіснасці. Таму рашэнне Савета Міністраў абароны краін — удзельніц Снд у каманду дазволілі ўключыць адну жанчыну. І, калі глядзець на вынікі, якія яны сёння паказваюць, недарэмна. Жанчыны нароўні з мужчынамі займаюць выдатныя месцы ў агульным заліку. І наша Ганна — яскравы прыклад. Яшчэ адзін удзельнік беларускай каманды зрабіў немалы ўнёсак у нашу «серабро». Камандзір мабільнага аддзялення 38-й асобнай мабільнай брыгады Андрэй Гедзька, зусім крыху саступіўшы казаку, другім пераадолеў усё этапы ваенна-спартыўнага спаборніцтва «Атлет».

— Выпрабаванне было не з лёгкіх, сітуацыю ускладняла гарачае надвор'е, — дзельца ўражаннямі старшы сяржант. — Самымі моцнымі сапернікамі, безумоўна, былі вайскоўцы з Казахстана: яны — у сябе на радзіме, таму ім было лягчэй. Але перамога казахаў цалкам заслужаная. Як і перамога беларускай каманды, адна з гадоўных мэт конкурсу — умацаванне сяброўскіх сувязяў паміж арміямі краін — удзельніц Снд — дасягнута. Андрэй Гедзька падзяліўся, што пасабраваў з вайскоўцамі ўсіх каманд. «Сапернікамі мы былі толькі на этапах, па-за конкурсам сталі сапраўднымі сябрамі», — перакананы вайсковец.

І для гэтага арганізатары зрабілі ўсё неабходнае. Акрамя ўдзелу ў спаборніцтвах, вайскоўцы пазнаеміліся з культурай і гісторыяй Казахстана, дакрануліся да святынні і каштоўнасцяў краіны.

— Ужо ў першы дзень наладзілі вечар сяброўства, дзе віталі кожную дэлегацыю: нам, напрыклад, спявалі «Белавежскую песьню» і «Касію Ясь канюшыну», — расказвае старшыня беларускай дэлегацыі, старшы афіцэр аддзялення ідэалагічнай работы камандавання сіл спецыяльных апераций Волга **ЗУБА-РЭНКА**. — Удзельнікам паказалі горы, славуціцы Астаны, дзе адбыўся заключны гала-канцэрт з цырымоніяй узнагароджвання, на якой прысутнічаў міністр абароны Казахстана. Правёўшы столькі дзён разам, вайскоўцы розных краін развіталіся ўжо сябрамі. І гэта вельмі важна: ужо на такім узроўні яны могуць разлічваць на сваіх калег, падставіць плячо ў складанай сітуацыі. У гэтым і ёсць залог ваеннага супрацоўніцтва паміж краінамі.

Вераніка КАНЮТА. kanyuta@zviazda.by
Фотаздымак прадстаўлены тэлекампаніяй «ВаенТБ»

ДАКРАНУЦА ДА ВАЙСКОВАЙ СЛАВЫ

Маёр запаса з Уздзеншчыны выходзіць падлеткаў і марыць пра верталётны клуб

У якім музеі вам дазваляць узяць у рукі экспанат, разгледзець яго з розных бакоў і нават прымераць на сябе, напрыклад, генеральскую фуражку, пілотку, шлем? А вось у Музеі ваеннай гісторыі ДТСААФ горада Узды гэта цалкам магчыма. Але, бадай, асабліва цікавіць наведвальніка калекцыя страйкбольнай зброі розных відаў і памераў, што знешнім выглядам нагадвае сапраўдную.

— Ствараўся музей за кошт членскіх узносаў раённай арганізацыі Беларускага саюза афіцэраў, — распавёў старшыня ДТСААФ Югэн Уласевіч. — У лютым мінулага года атрымалі пад яго памяшканне, перабудавалі, абсталявалі. І нават для нас было нечаканасцю, што людзі, можна сказаць, шугам панеслі сюды экспанаты. Многія з іх захапіліся ў хатніх архівах, нехта знайшоў у цапках рэч на гарышчы, хтосьці — у падвале. Напрыклад, я аддаў сваю калекцыю шаўронаў, Міхал Бокуць — калекцыю вайсковых галяўных убораў. Шмат прадметаў, прынеслі афганцы — члены Саюза за афіцэраў, мясцовыя жыхары.

Есць у музеі стэнд, прысвечаны жыццю і службе Алега Гануша. Алег Іванавіч нарадзіўся і вырас ва Уздзе, скончыў Ульянскае ваеннае вучылішча, прайшоў В'етнам, Афганістан, служыў у Германіі, Прыбалтыцы. Памёр ён у мінуськім годзе, і было яму толькі 70. Яго жонка сабрала ўсе дакументы, узнагароды і перадала ў музей. Пры гэтым сказала, што хоча, каб яны захоўваліся менавіта на малой радзіме мужа. Праз колькі часу яна прыехала з дачкой,

з яцем, сынам — упэўнілася, што тут святая берагуць памяць аб родным чалавеку. Нядаўна пахавалі і старшага мічмана Мікалая Антонавіча Тарасеню. Яго кіцель, што пры жыцці перадаў у музей, захоўваецца на пачэсным месцы.

Югэн Уласевіч шмат пра што расказвае малым, падлеткам, моладзі. Напрыклад, пра тое, што пры адступленні генерал Дзмітрый Карбышаў некалькі дзён прывёў ва Уздзенскім раёне, маршал Кулік вывёз іх тут з акружэння сваіх байцоў. І нават пра тое, што верш пра савецкі пашпарт Уладзімір Маякоўскі напісаў непадалёку ад Узды, на чыгуначным перагоне Коласава—Стоубычы.

Арганізацыйная структура ДТСААФ з'явілася ва Уздзе адносна нядаўна. І за гэты кароткі час стала паспяховай. У прыватнасці, сёлетня ўжо перайшла на гаспадарчы разлік. Гэта дало магчымасць развіваць вытворчую базу, а членскія ўзносы накіроўваюць на патрыятычнае выхаванне. Для дзяцей адкрыты бясплатны клуб, для тых, хто ўваходзіць у секцыю, лядачыца бясплатна экскурсіі, спаборніцтва. Асаблівай папулярнасцю карыстаецца страйкбольны клуб, для членаў арганізацыі прадугледжваецца льготная аплата ў памеры 50%. Ад наведвальнікаў няма адбою. У гульнях, што тут ладзяцца, удзельнічаюць і дзеці, і дарослыя, нават цэлыя сем'і.

Югэн УЛАСЕВІЧ вучыць Арцёма НОВІКАВА і Вялянця АСТРАВУХА карыстацца страйкбольнай зброяй.

Самыя цесныя зносіны з мясцовымі ваенкаматам. Традыцыйнымі сталі такія свята, як дзень прызыўніка, аўтапрабегі па мясцінах баявой славы. А ўдзельнікі страйклуба нясуць ганаровую вахту падчас раённых урачыстасцяў, перазахавання астанкаў воінаў, што загінулі ў час Вялікай Айчыннай вайны.

— Мы ніколі не шкадуем, што ўступілі ў ДТСААФ: тут можна знайсці заняткаў для душы, інтарсаў, — сцвярджае Арцём Новікаў і Вялянця Астравух. Арцём — сапраўдны IT-тэхналаг. Неаднаразова яго прызвалі Электронікам. Хлопец «ВКонтэкт» стварыў групу Уздзенскай раённай арганізацыі ДТСААФ, дзе ўжо больш як 30 удзельнічак. Тут ён змяшчае інфармацыю, фотаздымкі з розных мерапрыемстваў.

— Для мяне не так важна, з'яўляецца ці не сваё жыццё з арміяй

мае выхаванне, паступаючы ў ваенныя ўстановы адукацыі або ў іншыя. Гадоўнае, каб яны сталі сапраўднымі людзьмі, патрыятамі: сумленнымі і прыстойнымі чалавекам можна быць на любой пасадзе, — упэўнены Югэн Уласевіч.

У Югэна Міхайлавіча шмат планаў, задуманых на будучыню. Хацелася б яму стварыць і верталётны клуб. «Але атрымліваецца, як у тым фільме: хачу пабудавать дом, але не маю такіх магчымасцяў, маю магчымасць купіць казу, але няма жадання, — жартуе ён. — Трэба, каб нашы жаданні супадзілі з нашымі магчымасцямі. Зразумела, што ўсё не выканаеш, але нельга спыняцца на дасягнутым. Калі спынішся на месцы, перастанеш рухацца наперад, значыць, нічога не будзе».

Таццяна ЛАЗОВСКАЯ. lazovskaya@zviazda.by

Салдаты Перамогі

«ТАКІЯ БАІ БЫЛІ, ШТО І ЁСПАМІНАЦЬ СТРАШНА...»

Мікалай Жыльцоў прайшоў вайну ад Калініна да Берліна

Мікалай Жыльцоў.

У Птушычах, што ў Асіповіцкім раёне, жыве Мікалай Сцяпанавіч Жыльцоў, карэнны русак. Нарадзіўся ён 15 лістапада 1922 года ў вёсцы Фёдаркава Барэйтаўскага раёна Яраслаўскай вобласці. Пражыў Мікалай у Расіі толькі да 19 гадоў. Большая частка яго жыцця прайшла ў Беларусі, якую ён палюбіў назаўсёды.

Сям'я Жыльцовых была вялікая: сямёра дзяцей. Мікалай — найстарэйшы. Таму вучыцца доўга яму не давялося: скончыўшы ўсяго тры класы, пайшоў працаваць у хлебапяркарню, дзе мясцё ўручную цеста для абаранкаў. Рукі распухалі так, што не зашліпаліся гузікі на кашулі. У Чырвоную Армію Мікалай Жыльцова прывялі 27 верасня 1941 года. Шла Вялікая Айчынная вайна. Быў адбраны для работы з сабакамі — вывозіць параненых з поля бою. Немцы наступалі на Маскву. Разгарнуліся баі пад Калініным.

— Зіма была з 50-градуснымі маразамі, — успамінае вэтэран. — Сабакам капалі норы-будкі ў берагах ракі Туры, а выхад з такіх будак закрывалі плянчэнкамі. Начальнікам школы сабакаводаў быў падпалкоўнік Мядзведзеў (яшчэ тут вучылі галубоў для паштовай сувязі). Пасля таго, як сабакі сталі слухаць гаспадароў, нам прывезлі нарты і лыжы. Злучыўшы лыжы з нартамі (а гэта было самай звычайнай салдацкай наліскай на невялікіх ножках) металічнымі кольцамі і вінтамі, пагрузіліся ў вагоны і паехалі на фронт.

Вайсковая часць, дзе служыў франтавік, называлася атрадам нартовых запрэжкаў у 1170-м палку 348-й дывізіі. На кожнага салдата — па тры сабакі. Жывёлы атрымлівалі два чырвонаармейскія пайкі. Для іх была спецыяльная кухня. Сабак навучылі зацягваць параненых на нарты: адвязвалі карэннага з запрэжкі, і жывёла цягнула яго за шынель, дапамагала санітару. Яшчэ пускілі сабак адных. Калі яны знаходзілі ў цэпры параненых, то бралі спецыяльныя скураныя жэстон з зубы і беглі назад. На спіне ў сабак была замацавана сумка з медыкаментамі, аловак і блакнот. Калі паранены мог, то перавязваў сабе сам, пасля пісаў запіску. Сабака з тым жэстонам, які быў прымацаваны да яго ашейніка, бег да санітара, які па яго следзе вяртаўся па байца.

— Сваё баявое хрышчэнне і першае раненне я атрымаў каля Вішары: не змог выцягнуць са снегу параненую нагу, каб дайсці да сабак з нартамі, — успамінае вэтэран. — Выратавала мая Берт: перагрызла і парвала паводок, якім была прывязана з нартамі да дрэва. Сам бы выйці я ўжо не змог па такім снезе. Лёг на нарты і вельмі баяўся, каб не натрапіць на які-небудзь пень. Але мае сабакі ўсё ж такі давялі мяне да нашых у медсанчасць. Маці пісала мне ў шпіталь лісты. Ёй было вельмі цяжка: бацька таксама ваяваў з фашыстамі, а ў яе на руках было шасцёра малых дзяцей.

«У Ржэве апалелі толькі падвалы: усё астатняе было разбіта. Жывых людзей засталіся толькі адзінкі».

Пасля шпітала — зноў на фронт. Трапіў Мікалай Сцяпанавіч у запасны полк у Калінін (горад ужо вызвалілі ад гітлераўцаў). Тут валілі лес, будвалі зямлянікі. Потым 1,5 месяца падрыхтоўкі на малодшых камандзіраў — і пехам пад Ржэў. «Там такія былі баі, што ўспамінаць страшна, — гаворыць ён. — Фронт наш называўся Калінінскі. Я быў ужо сяржантам, камандзірам аддзялення. Немцы рваліся на Сталінград. Па начах савецкія салдаты тэйком здымалі з нашых пазіцый артылерыю і перавозілі туды ж. Каб фашысты не здагадаліся, што фронт аголены, мы пастаянна завязвалі баі мясцовага значэння. Пяхота ваявала ў асноўным з дзвясцізаряднымі стрэльбамі. Аўтаматы былі толькі ў ротах аўтаматчыкаў, якія ахоўвалі камандзіра палка, і ў разведчыкаў. Пазней зброей стала больш. А ў той час, нават калі на полі бою здабудзеш аўтамат, то яго трэба было аддаць: разведчыкам ён патрэбён больш. Пяхота ваявала з вінтоўкамі. У Ржэве ацалелі толькі падвалы: усё астатняе было разбіта. Жывых людзей засталіся толькі адзінкі».

Мікалай Жыльцоў удзельнічаў у баях за Ельню, вызваляў Магілёў. І сёння ён памятае пераправы праз Дняпр і Дзісну, моцныя баі на рацэ Проні. З Магілёва праз Беразіно, Чарвене ішлі на Мінск. Немцы, ашалеўшы ад страху, выходзілі з Бабырыцкага катла групамі.

— У канцы чэрвеня мы выйшлі ў вёску Малы Трасцянец, — расказвае Мікалай Жыльцоў. — У Мінску ўжо ішлі баі. У Малым Трасцяньці мы ўбачылі спаленую вялікую стайню. Яшчэ дагаралі нашы людзі, якіх фашысты спалілі за некалькі дзён да вызвалення... У мяне дагтуў стайць перад вачыма напая-абгарэлы труп жанчыны, якая прыскакала да сябе малое дзі-

ця. Яна, відаць было, падкопвалася пад падрубу, але вылезці не паспела. Так і ляжала: палова цела з працягнутай рукой на волю, палова — з абпаленай рукой, якая прыскакала дзіця. У гэтай стайні згарэла больш чым 2,5 тысячы чалавек...

У Мінск Мікалай Жыльцоў з аднапалчанамі прыйшлі, калі горад ужо быў вызвалены. Далей трымалі шлях на Беласток. Тут ён быў паранены другі раз — у другую нагу, асколкам у сустаў. Параненых на самалёце вывезлі ў Магілёў, раны апрацавалі, перабінтавалі і павезлі ў Раслаў Смяленскай вобласці ў шпіталь. Калі стаў на ногі, накіравалі ў школу санінструктараў. Пасля — зноў баі ў Польшчы. Мікалай служыў санінструктарам у 250-й дывізіі 918-га стралковага палка.

14 студзеня 1945 года, калі пачалося наступленне на ўсё франтах, дывізію павярнулі на Кёнігсберг. За мужнасць, праяўленую ў тых баях, Мікалай Сцяпанавіч атрымаў медалі «За ўзяцце Кёнігсберга». Сярод яго ўзнагарод — ордэн Чырвонай Зоркі, ордэн Айчынай вайны I ступені, медалі «За адвагу», «За перамогу над Германіяй у Вялікай Айчынай вайне 1941—1945 гг.», «За ўзяцце Берліна».

— Якімі б дарогамі ні ішоў я да Берліна (а гэта былі і Ленінградская, і Смяленская вобласці), нідзе так не сустракалі вайноў-вызваліцеляў, як на беларускай зямлі, — успамінае вэтэран. — Частавалі чым маглі: малаком, печанай бульбай, вадой, шчаўем ці ярылікамі зялёнымі. Беларусы і партызан кармілі, і самі нешта елі, і фашысты рабавалі-адбіралі, і салдатам яшчэ нешта змаглі вынесці.

Школьнікі — частая госці ў вэтэрана.

Толькі 70 кіламетраў праехаў Мікалай Жыльцоў на гру-завіку да Берліна, а так увесь час пешшу. Вайну скончыў 7 мая на Эльбе. Вось толькі сустрэча з амерыканцамі іх палка адбылася не такая, як на гістарычным фотаздымку ваеннай кінахронікі. Перад самай Эльбай амерыканцы абстралялі лес, па якім рухаліся іх роты. Камандаванне выклікала падмогу. «Столькі «Кацюш» я нідзе не бачыў, — расказвае вэтэран. — Яны як «сыгралі» — на тым беразе толькі разбітыя «Віпсы» і трупы. Ад нас уцякалі «Уласаўцы». Можна, амерыканцы думалі, што страляюць па «Уласаўцах», якіх яны не хацелі да сябе прымаць, а можа, і нас спрабавалі спыніць. Блытаніна нейкая выйшла. А «Кацюшы» адразу навялі парадок».

Шмат памятае вэтэран. Не можа забыцца і на тое, як вызвалілі вязняў з канцлагера. Прыехалі на пяці танках на месца, азначанае на карце, а там — толькі лес, ачэплены калючым дротам. Раптам аднекуль з-пад зямлі пачалі выходзіць дзяўчаты, абутыя ў драўляныя калодкі. Аказалася, што яны былі вывезены з Украіны і працавалі на падземным заводзе па вытворчасці патронаў. Многа іх выйшла з-пад зямлі. Дзяўчаты выцягнулі з сабой на паверхню тоўстага немца — начальніка завода, а наземная ахова даўно разбеглася. Паздымалі нявольніцкія калодкі, ды давай біць фашыста па галаве з усяей сілы. Залілі ў таго увесь твар крывёй, адзін з салдат не вытрымаў, зняў з пляча аўтамат і застрэліў немца, бо з рук выжыўшы ўжо нечалавечыя ўмовы нявольніцкіх вырваць фашыста было ўжо немагчыма.

Дэмабілізаваў Мікалай Жыльцоў у 1947 годзе ў Дараганаве, дзе служыў пасля Барысава і Печуаў у 1-й Паветранай арміі. Ахоўваў 270-ы авіясклад. Іржавыя, ужо непрыдатныя бомбы узырвалі, астатнія — змазвалі, ахоўвалі. У Беларусі знайшоў сваё каханне — птушыцкую дзяўчыну Насцю Халадок. На радзімі і выхавалі пяцёрку дзяцей. Працаваў лябёдчыкам, грузчыкам, матарыстам спачатку на лесаславае, а пасля ў леспрагмасе ў Дараганаве. За добрасумленную працу не раз атрымліваў ўзнагароды, памятнаы знакі «Ударнік пяхоты».

Здароўя вам, паважаны Мікалай Сцяпанавіч, нізкі паклон да зямлі за вашу мужнасць і адвагу! Мы ганарымся, што жывём побач з такім чалавекам, як вы.

Жанна КАРАЛЕНЯ, дырэктар Дараганавскага школьнага комплексна-краязнаўчага музея

Адмысловыя сустрэчы

Патрыятызм на генетычным узроўні

Асноўнай тэмай дыскусій журналістаў з Беларусі і Расіі стала грамадзянска-патрыятычнае выхаванне

Сустрэчы беларускіх і расійскіх прастаўнікоў масмедыя, якія праходзіць пад эгідай Пастаяннага камітэта Саюзнай дзяржавы, ў апошні час рэдкамі не назавеш. На гэты раз журналісты сабраліся на нашай зямлі, каб асэнсаваць такі феномен, як патрыятызм, і абмеркаваць ролю сродкаў масавай інфармацыі ў яго выхаванні.

Дзвухдзённы прэс-тур адкрыўся «круглым сталом» на тэму «Грамадзянска-патрыятычнае выхаванне моладзі — адзін з асноўных кірункаў рэалізацыі сацыяльнай палітыкі Саюзнай дзяржавы».

— Калі мы кажам аб гісторыі развіцця нашых дзвюх краін, Беларусі і Расіі, іх узаемадзеянні, то найперш гаворым аб тым, на чым грунтуюцца наша братэрства, — адзначыла начальнік Дэпартаменту інфармацыйнага забеспячэння і сацыяльнай палітыкі Пастаяннага камітэта Саюзнай дзяржавы Маргарыта ЛЕУЧАНКА. — Эканоміка, безумоўна, з'яўляецца асновай асноў. Але ў эканоміцы мы можам дапусціць узлёты і падзенні. Калі ж мы гаворым аб высокім, маральным, духоўным, то тут можна казаць толькі аб росце і імкненні да развіцця. У аснове патрыятычнага выхавання ляжыць фарміраванне высокай патрыятычнай сямдомасці,

пацучыя вернасці сваёй Айчыне, гатоўнасці да выканання грамадзянскага абавязку. І ў Пастаянным камітэце, як і ўвогуле ў Саюзнай дзяржаве, грамадзянска-патрыятычнаму выхаванню надаецца вельмі вялікая ўвага.

Саюзнай дзяржавай рэалізуецца комплекс мерапрыемстваў, накіраваных на духоўна-маральнае, гісторыка-патрыятычнае, ваенна-патрыятычнае і спартыўна-геаграфічнае выхаванне. У апошнія два гады яны былі прымеркаваны да дзвюх важных падзей — 70-годдзя вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў і юбілею Вялікай Перамогі. Большасць мерапрыемстваў арыентавана на маладзёжную аўдыторыю.

Як падкрэсліла начальнік упраўлення па справах моладзі Міністэрства адукацыі Наталія ПШАНІЧНАЯ, у Беларусі існуе комплексны падыход да развіцця патрыятызму ў дзяцей і моладзі: «І гэта не пэўныя разавыя мерапрыемствы, якія адбываюцца толькі 9 мая або 3 ліпеня. Гэта штодзённая, скрупулёзная і сістэмная праца на ўзроўні міжведамаснага ўзаемадзеяння».

— Беларусы — наша патрыятычная, — пераканана Наталія Пшанічная. — Гістарычна склалася так, што на нашай тэрыторыі адбывалася вельмі шмат вайноў. І самая вялікая разбурэнні прынесла

Вялікая Айчынная вайна. Вось гэтая генетычная памяць сфарміравала наш патрыятызм, аснова якога не разбурэнне, а стварэнне.

Начальнік упраўлення інфармацыі галоўнага ўпраўлення ідэалагічнай работы Міністэрства абароны Уладзімір МАКАРАЎ лічыць, што актуальнасць тэмы патрыятычнага выхавання моладзі заключаецца ў тым, што на падзехах Вялікай Айчынай вайны павіна выхоўвацца будучае пакаленне: «10 гадоў таму была выдана кніга для ўстаноў адукацыі «Вялікая Айчынная вайна савецкага народа (у кантэксце Другой сусветнай вайны)». Яна дазваляе праводзіць якасныя заняткі ў межах патрыятычнага выхавання. Мы ж сваім прыкладам павіны накіраваць маладых людзей на правільны шлях, каб разам абараняць нашу гісторыю і нашу краіну».

Журналісты з Беларусі і Расіі пабывалі ў Мінскім суворавскім ваенным вучылішчы, у Нацыянальным дзіцячым адукацыйна-аздараўленчым цэнтры «Зубраня», дзе праходзіць грамадзянска-патрыятычная кадрацкая змена для навучнікаў Саюзнай дзяржавы «За гонар Айчыны».

Вераніка КАНЫЮТА. kanyuta@zviazda.by

Канікулы па-кадэцку

(Заканчэнне. Пачатак на 3-й стар.)

— Праводзіць грамадзянска-патрыятычную кадрацкую змену навучнікаў Саюзнай дзяржавы «За гонар Айчыны» для нас стала традыцыяй, — расказвае дырэктар нацыянальнага дзіцячага адукацыйна-аздараўленчага цэнтры «Зубраня» Надзея АНУФРЫЕВА. — Упершыню падобная змена была рэалізавана ў «Зубраняці» ў 2007 годзе. За дзевяць гадоў тут пабывала звыш 200 дэлегацый, а гэта больш чым тры з паловай тысячы кадэтаў з Беларусі і Расіі.

Ілья Холадаў, выхаванец ліцыя пры Гомельскім інжынерным інстытуце МНС Беларусі, у «Зубраня» прыехаў ужо другі раз. Як жа прыёмна яму было сустрэць таварышаў, з якімі пазнаёміўся на мінулай змене! Тут у яго шмат

Кадэты са зброяй на «ты».

аднадумцаў: з самага дзяцінства ён марыць стаць ратавальнікам.

— Ратаваць людзей — справа вышэйшага, — лічыць Ілья. — У ліцыі мы вучымся па агульнаадукацыйнай праграме. Праўда, у нас ёсць такія дадатковыя заняткі, як аварыйна-выратавальная падрыхтоўка, асновы пажарабяспекі, пажарна-выратавальны від спорту...

Аляксей Вайцяховіч, выхаванец Мінскага суворавскага ваеннага вучылішча, вырашыў стаць сувароўцам яшчэ за тры гады да паступлення. «Дзевяцігадовым хлопцам глядзець парад па тэлебачанні, і мяне вельмі ўразілі сувароўцы, якія прайшлі перад трыбунамі, — узгадвае юнак. — Мінла некалькі гадоў, і на месцы тых сувароўцаў быў ужо я. Сувароўскае вучылішча ўключала ў мяне стрыхань — любіць

Сёлета ў летні перыяд у «Зубраняці» адпачывалі дзеці з 17 краін. Усяго за год цэнтр прымае 16 тысяч чалавек, 6200 з якіх прыязджаюць сюды летам. Рэалізуюцца 10 навуковых змен працягласцю 21 дзень, 5 летніх — працягласцю 18 дзён і 3 змены падчас вясенніх, зімовых і вясенніх канікул (ад 9 да 18 дзён).

Радзіму, абараняць яе з малых гадоў. Пасля яго заканчэння буду паступаць у сістэму вышэйшай ваеннай адукацыі Беларусі, бо хачу стаць афіцэрам».

Неўзабаве юныя патрыёты раз'едуцца па сваіх карпусах і вучылішчах і будуць рабіць усё дзеля таго, каб наблізіцца да сваіх мар.

Вераніка КАНЫЮТА. kanyuta@zviazda.by

Мядзельскі раён.

Унікальнае падраздзяленне

АРМЕЙСКІ КАЛЕДЖ

72-му гвардзейскаму Аб'яднанаму навуцальнаму цэнтру падрыхтоўкі прапаршчыкаў і малодшых спецыялістаў спяўняецца 75 гадоў

Гэта адзінае навуцальнае злучэнне ў беларускай арміі. Некалі знакаміта на ўвесь Савецкі Саюз «вучэбка», якая мае слаўнае баявое мінулае, выгадвала не адно пакаленне абаронцаў Айчыны. Менавіта тут, у Печуаў, што на ўкраіне Барысава, і сёння фарміруецца самая шматлікая частка кваліфікаваных малодшых камандзіраў і спецыялістаў для беларускай арміі.

У навуцальных часцях і падраздзяленнях пад кіраўніцтвам вопытных прафесіяналаў учарашнія школьнікі і студэнты спасыгаюць свае «вайсковыя ўніверсітэты». Штогод у сценах цэнтры каля сямі тысяч вайскоўцаў атрымліваюць неабходныя веды, паўляючы вывучку і практычныя навыкі па 80 ваенна-ўліковых спецыяльнасцях. Дарчы, многія з іх аналагічныя грамадзянскім. Напрыклад, тут рытуецца кранаўшчыкоў, кіроўцаў шматвосевых машын, рамонтнікаў, сувязістаў, акумулятаршчыкаў, кухараў... Большасць выпускнікоў успамінае печынскую «вучэбку» добрым словам, па праве называючы яе армейскім каледжам.

А пачыналася усё з 1940 года, калі ў горадзе Ліўны Арлоўскай вобласці была сфарміравана 120-я стралковая дывізія. Узначалі падраздзяленне генерал-маёр Канстанцін Пятроў. Баявое хрышчэнне воіны дывізіі атрымалі ў бітве за Ельню. За мужнасць, доблесць і высокую ўменне, праяўленыя ў баях за горад, загадам народнага камісара абароны 26 верасня 1941 года злучэнне пераўтворава ў 6-ю гвардзейскую стралковую дывізію. Гвардзейскі баявы сцяг дывізіі ўручылі ў снежні 1941-га. Дарчы, гэтага гонару яна удастоілася адна з першых у Чырвонай Арміі.

З кастрычніка па снежань 1941-га дывізія ў складзе 1-га гвардзейскага корпуса і ударнай групы 3-й арміі прымала актыўны ўдзел па адбіцці ўдару гітлераўцаў пад Тулай, вяла цяжкія баі за горад Яфрэмаў, вызваляла горад Навасілі. Потым былі абарончыя баі ў складзе Заходняга фронту, бітва на Курскай дузе, фарсіраванне Дняпра, Дзісны, Прыпяці,

вызваленне Украіны. За вызваленне горада Роўна дывізіі было прысвоена ганаровае найменне «Ровенская». За паспяховае баявыя дзеянні, мужнасць і стойкасць, праяўленыя пры фарсіраванні ракі Вісла і ўтрыманні Сандамірскага плацдарма, у жніўні 1944 года дывізія ўзнагароджана ордэнам Суворова І ступені, а ў маі 1945-га (за фарсіраванне ракі Одэр) — ордэнам Леніна.

Дайшоўшы да Эльбы і вызвалішы на тэрыторыі Германіі 12 гарадоў і 603 населеныя пункты, баявы шлях гвардзейскай дывізіі завяршыла вызваленнем сталіцы Чэхаславакіі — Прагі. 69 вайскоўцаў злучэння сталі Героямі Салдата Саюза, амаль 18 тысяч салдат атрымалі баявыя ордэны і медалі.

У пасляваенны перыяд злучэнне, перайменаванае ў 15-ю гвардзей-

Вялікай Айчынай вайны вайсковых манеўрах пад кіраўніцтвам міністра абароны СССР маршала Савецкага Саюза Георгія Жукава.

Сістэма падрыхтоўкі прапаршчыкаў і малодшых спецыялістаў у 72-м гвардзейскім АНЦ

скую механізаваную дывізію, увайшло ў склад Беларускай ваеннай акругі. Канчатковым пунктам яе дыслакацыі (красавік 1947 года) стаў ваенны гарадок Печы пад Барысавам. Нглядзець на цяжкасці пераходнага перыяду, баявая вучоба гвардзейцаў заставалася на вышыні. У верасні 1954 года воіны-гвардзейцы прымалі актыўны ўдзел у правядзенні тактычнага вучэння з прымяненнем ядзернай зброі ў Токчым навуцальным цэнтры. А праз год злучэнне удзельнічала ў найбуйнейшых пасля

ваенна-ўліковых спецыяльнасцях. Дарчы, многія з іх аналагічныя грамадзянскім. Напрыклад, тут рытуецца кранаўшчыкоў, кіроўцаў шматвосевых машын, рамонтнікаў, сувязістаў, акумулятаршчыкаў, кухараў... Большасць выпускнікоў успамінае печынскую «вучэбку» добрым словам, па праве называючы яе армейскім каледжам.

У маі 1957 года 15-ю гвардзейскую механізаваную брыгаду перайменавалі ў 47-ю гвардзейскую танкавую дывізію. А яшчэ праз тры гады злучэнне атрымала новы статус — стала вучэбным. У 1992 годзе тады ўжо аргуючы навуцальны цэнтр быў перайменаваны ў 72-і гвардзейскі Аб'яднаны навуцальны цэнтр падрыхтоўкі малодшых спецыялістаў.

Важнай падзеяй у жыцці Узброеных Сіл Беларусі стала адкрыццё ў ліпені 2002 года 114-й гвардзейскай школы па падрыхтоўцы прапаршчыкаў. Своечасовае стварэнне спецыялізаванай ваенна-навуцальнай установы дазволіла ўмацаваць камандзірскае звязно «ўзвод-рота» і ліквідаваць недаход вострадафіцыйных спецыялістаў. За 13 гадоў функцыянавання школы ў яе сценах прайшлі навучанне ўжо больш за пяць тысяч ваеннаслужачых кантрактных афіцэраў пасадак, узначальваючы падраздзяленні, у тым ліку навуцальныя.

Мікалай МАКАРЭВІЧ, г. Барысаў.

Фота аўтара

ШЧЫТ — НАДЗЕЙНЫ

(Заканчэнне. Пачатак на 3-й стар.)

Умоўны праціўнік сустрэў супраціленне брыгад Заходняга аператыўнага камандавання Беларускай арміі, не дасягнуў сваіх мэт і, панёсшы страты, быў вымушаны замацавацца на выгаднай для нас мяжы і перайсці да абарончых дзеянняў. Утрымаць свае пазіцыі гвардзейцам дапамагла армейская і франтавая авіяцыя. За агнявую падтрымку з паветра нашы мотастралкі ўдзячныя прафесіяналам-авіятарам з 50-й змешанай авіяцыйнай базы і 116-й гвардзейскай штурмавой авіяцыйнай базы, а таксама іх калегам з Расіі.

Рэактыўная сістэма залпавага агню «Смерч».

Як адзначыў на ўрачыстым закрыцці міністр абароны Беларусі генерал-лейтнант Андрэй РАУКОВ, вучэнне дазволіла ўдасканаліць аператыўную сумяшчальнасць штабоў розных узроўняў, адпрацаваць пытанні спалучэння перспектывных сістэм кіравання войскамі і зброяй, павысіць зладжанасць органаў ваеннага кіравання, палітыкі і паветраную вывучку злучэнняў і вайсковых часцей, якія ўваходзяць у склад Рэгіянальнай групы войск (сіл) Беларусі і Расіі. Акрамя таго, кіраўнік ваеннага ведамства дадаў, што саюзнікі атрымалі магчымасць звержць абраныя кірункі ваеннага будаўніцтва, вызначыць далейшыя шляхі супраціўлення ў інтарэсах развіцця Узброеных Сіл і ўзмацнення абараназольнасці Саюзнай дзяржавы Беларусі і Расіі.

— Сімвалічна, што найважнейшае мерапрыемства сумеснай аператыўнай падрыхтоўкі адбылося ў год 70-годдзя Вялікай Перамогі, — лічыць Андрэй Раўкоў. — Нашы народы памятаюць і ганарацца подзвігамі пакалення пераможцаў. Бо вырашалыні ўклад у справу разгрому ворага і выратавання ўсяго чалавечтва ад заняволення зрабілі менавіта народы Савецкага Саюза. Быць дастойнымі памяці, вялікаму падзвігу пакалення, якое выратавала чалавечтва ад фашызму, — значыць сёння ўсяляк берагчы мір, змагацца за яго ўсімі сіламі і сродкамі. Разам мы адсталялі нашу Айчыну ў гады Вялікай Айчынай вайны. І сёння разам абараняем мір, сваёйду і незалежнасць нашых дзяржаў.

Яўген ДОУГАЛЬ, «Ваяр». dougal@mod.mil.by. Фота аўтара.

ПРАГАЛАСУЕ Ў 100 ГАДОЎ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Таму мы не толькі выжылі, але і здаровыя былі. Тата здолеў не толькі вырасіць дзяцей, але і спрыяў, каб мы атрымалі добрую адукацыю. Я скончыла школу камсамольскай моладзі. Потым працавала вясковым карэспандэнтам, вучылася ў фармацэўтычнай школе... Пасведчанне аб ёй заканчэнні падпісана 25 чэрвеня 1941 года, — расказвае доўгажыхарка.

На той час Капіталіна ўжо мела прэзвішча па мужу — Баранская. Мужа забілі ў самым пачатку вайны. Яе як жонку ваеннаслужачага эвакуавалі ў Сярэднюю Азію. Там працавала на чыгуначы. На чужыне ад тыфу памерла дзіця...

Калі вызвалілі яе родную Украіну, жанчына вярнулася дамоў. У ваенным шпіталі быў неабходны фармацэўт, і яна ўладкавалася на работу. Пакахаля сяржанта і выйшла замуж. Старшы сын нарадзіўся ўжо пасля вайны — за мяжой. Праз 6 гадоў нарадзілася дачка, якая з ёй і сёння жыве.

— Мой брат жыў ва Украіне. Раней быў начальнікам будаўніцтва, дык мама яшчэ гадоў 5 таму ездзіла з намі да яго ў госці, — расказвае дачка Аля Грабеншчыкова. — Брат з гонарам паказаў яе калегам. Упэўнена, што сакрэт яе даўгаўлецца ў дабрыні. Мама ніколі нікому ліха не жадала. І за вычы пра людзей дрэнных слоў не гаварыла. Спіртнога не ўжывала. Зёлкамі лчылася застава — яна ж фармацэўт! Ды і замест пакупунога чаю свой заварвала... Ці былі сярэд нашых сваякоў доўгажыхары? Так. Памятаю добра, што з намі жыла цётка мая — сястра бацькі. Дык яна і ў 100 гадоў добра сабе адчувала, шмат цікавага пра малодцаў расказвала.

Калі раней бабуля была, як той казаў, перакананай атэісткай, то на схіле гадоў стала хадзіць у царкву. Часта просіць звадзіць яе да молчаў Еўфрасіні Полацкай. Мож, таму на Полаччыне — святой зямлі — доўгажыхароў больш, чым у іншых рэгіёнах Віцебшчыны?

— Пávaжанае Капіталіна Рыгораўна неўзабаве стане пятым жыхаром нашага раёна ва ўзросце 100 больш гадоў. На сёння самы стары — Яфім Якаўлевіч Рыжычэнка. Ён нарадзіўся ў 1913 годзе (пра яго «Звязда» сёлета пісала). Марыя Францаўна Пузікава нарадзілася ў 1914-м. Нацстася Аляксандраўна Маўчанавана 1 сакавіка адсвяткавала стагоддзе, — расказвае Святлана Касьянава, дырэктар тэрытарыяльнага цэнтра сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва Полацкага раёна.

А грамадзян ва ўзросце ад 90 да 100 гадоў на Полаччыне на сёння 438.

Аляксандр ПУКШАНСКІ. Фота аўтара. pukshanski@vziazda.by

Полацк—Віцебск.

■ Без бар'ераў

Уласная студыя гуказапісу і лагапедычны цэнтр

Інвалідаў па зроку навучаць, як адкрыць сваю справу

Перспектыва заснаваць уласны бізнес прываблівае многіх. Зручны графік, свабода дзейняў, гордае званне прадпрымальніка... Для інвалідаў свая справа — гэта яшчэ і магчымаць працаваць у камфортных умовах, па выбрана спецыяльнасці. Сёлета Беларускае таварыства інвалідаў па зроку сумесна з Беларускім дзяржаўным эканамічным універсітэтам і шведскай акадэміяй Swefi запусціла курсы па прадпрымальніцкай дзейнасці для слабабачучых і слепых людзей. Праект разлічаны на два гады, на працягу якіх студэнтаў навучаць асам эканомікі і дапамоцу распрацаваць уласны бізнес-план.

У верасні распачалася другая сесія. «Першы этап тычыцца агульнай інфармацыі аб эканоміцы, кіраванні, арганізацыі вытворчасці, — расказвае дырэктар Інстытута павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі эканамічных кадраў БДЭУ Леанід КІНД-РУК. — Цяпер паспрабуем лічыць эканамічныя паказчыкі, пазнаёмімся з падатковай сістэмай і бухгалтарскім ўлікам».

На курсы запісалася 80 чалавек, 30 з іх знаходзяцца на дзённым навучанні. Дзесяць студэнтаў дзённага аддзялення — цалкам невідучыя. Каб праблема са зрокам не перашкаджала будучым прадпрымальнікам асвойваць бізнес-планаванне, выкладчыкі разрадоў аперныя канспекты, надрукаваныя шрыфтам Брайля, запісваюць усе лекцыі на дыктафон і пераабрабляюць іх у фармат DAISY (гэтыя файлы маюць зручную навігацыю па старонках і фраззах, здавальняюць рабціц закладкі і праслухаваюць на спецыяльных плэраах з агучнаым інтэрфэйсам).

— У нас ёсць інфармацыяны цэнтр, дзе любую інфармацыю можна перакласці ў шрыфт Брайля, — дадае намеснік старшыні

НА БУДУЧЫНЮ

Адукацыя інвалідаў не павінна абмяжоўвацца толькі прыватнымі праектамі. У Беларусі зараз задумваюцца над тым, як людзей з асаблівасцямі максімальна ўключыць у навучныя працэсы. Ужо зацверджана канцэпцыя развіцця інклюзіўнай адукацыі. На першым этапе, які працягнецца да 2017 года, трэба будзе ўнесці змены ў асобныя нарматыўна-прававыя акты, складзіць падручнікі і метадычны, падрыхтаваць кадры, абсталяваць належным чынам навучныя ўстановы. У 2018-2020 гадах сумесна класы адкрыюць у асобных школах (некалькі такіх класаў ёсць і цяпер, але плата за спецыяльныя ўмовы — вялікая сума — цалкам ляжыць на бацькоўскіх плячах). Паступова колькасць навучных устаноў, дзе практыкуюцца інклюзіўная адукацыя, будзе павялічвацца.

Цэнтральная праўлення БелТІЗ Міхал Антоненка.

Для тых, хто не валодае Брайлем, рытухем аўдыяканспекты. А перад першым лекцыяй з дапамогай спецыяльнай сістэмы зрабілі план універсітэта, на якім пазначылі, дзе размяшчаецца адміністрацыя, вучэбныя аўдыторыі, сталовая, туалеты. Гэтая схема дазваляе успрыняць інфармацыю аб памышканні тактыльна і на гук.

Ідзі ў бізнесманеў-пачаткоўцаў самія розныя. Адзін малады чалавек марыць пра студыю гуказапісу, дзяўчатка-выпускніца Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў хоча трымаць святочныя агенцыі. У планах іншых студэнтаў — інтэрнэт-крамы, дзіцячыя гульнявыя пакоі, кампаніі па падборы персаналу. Юлія Ардынава, маладая маці і рамесніца з Віцебска, збіраецца адкрыць краму-студыю:

Наталія ЛУБНЕЎСКАЯ. lubneuskaya@vziazda.by

Отдел принудительного исполнения
Поставского района Витебской области
объявляет торги по продаже следующего имущества
ЧТПУП «Век-Бетон»:

ЗДАНИЕ АДМИНИСТРАТИВНО-ХОЗЯЙСТВЕННОЕ
 с инвентарным номером 222/С-15442, расположенное по адресу:
Витебская область, г. Поставы, ул. Крупской, 34а

Площадь — 2199,0 кв.м, право аренды земельного участка площадью 0,5582 гектара, кадастровый номер 224050100002000371.
 Правообладатель — ЧТПУП «Век-Бетон».

Первоначальная цена 2 462 574 000 (два миллиарда четыреста шестьдесят два миллиона пятьсот семьдесят четыре тысячи) белорусских рублей.

Торги состоятся 07 октября 2015 года в 11.00 в здании отдела принудительного исполнения Поставского района по адресу: Витебская область, г. Поставы, ул. Советская, 76а, каб. 13.

Лица, желающие принять участие в торгах, до 06 октября 2015 года обязаны: — подать письменную заявку на участие в торгах и дать подписку об отсутствии препятствий для приобретения имущества, предусмотренных законодательством; — внести задаток в размере 10% от стоимости продаваемого имущества на депозитный счет отдела принудительного исполнения Поставского района р/с 3642903000168 в ЦБУ №230 г. Поставы, ф-ла 216 «АСБ Беларусбанк» г. Полоцк МФО 648, УИИ №03002938; — документ, подтверждающий факт оплаты не позднее 06 октября 2015 года представить в отдел принудительного исполнения Поставского района.

Минимальная величина первого шага составляет 5 процентов стоимости реализуемого с торгов имущества. В соответствии со статьей 385 Хозяйственного процессуального кодекса Республики Беларусь возмещение затрат на организацию и проведение торгов осуществляется за счет средств организатора торгов.

По вопросу участия в торгах обращаться в отдел принудительного исполнения Поставского района по тел.: 8-029-515-86-89, 802155-20-937.

УТВЕРЖДЕНО
 Протокол
 внеочередного общего собрания
 участников ООО «ЮНИВЕСТ-М»
 10 августа 2015 г. № 18

ИЗМЕНЕНИЯ № 1 В ПРОСПЕКТЕ ЭМИССИИ ЖИЛИЩНЫХ ОБЛИГАЦИЙ ДВАДЦАТЬ ШЕСТОГО ВЫПУСКА

В связи с расторжением договора на депозитарное обслуживание эмитента между ЗАО Банк ВТБ (Беларусь) и ООО «ЮНИВЕСТ-М» (в связи с прекращением деятельности депозитария ЗАО Банк ВТБ (Беларусь)) и переходом на депозитарное обслуживание эмитента ООО «ЮНИВЕСТ-М» в депозитарий «Приорбанк» ОАО внести следующие изменения в проспект эмиссии жилищных облигаций двадцать шестого выпуска:

- Пункт 1.12. «Сведения о депозитарии, обслуживающем Эмитента» изложить в следующей редакции:
 - 1.12. Депозитарием Эмитента является депозитарий «Приорбанк» ОАО, код Депозитария — 002 (зарегистрирован Национальным банком Республики Беларусь 12.07.1991, регистрационный номер 12, расположенный по адресу: Республика Беларусь, 220005, г. Минск, ул. Коруцкой, 31А, действующий на основании специального разрешения (лицензии) на право осуществления профессиональной и биржевой деятельности по ценным бумагам № 02200/5200-1246-1080 Министерства финансов Республики Беларусь от 30.05.2001 года, продление — 11.04.2011 (сроки действия лицензии — до 30.05.2021 года).
- Генеральный директор ООО «Юнивест-М» — Здобнов Владимир Николаевич
- Главный бухгалтер ООО «Юнивест-М» — Шатровская Наталья Алексеевна

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ В ЧАСТНУЮ СОБСТВЕННОСТЬ

Организатор аукциона: Коммунальное консалтинговое унитарное предприятие «Витебский областной центр маркетинга», 210015, г. Витебск, проезд Гоголя, дом 5, тел. (0212) 42-61-62

Кадастровый номер, площадь, адрес, функциональное назначение земельного участка
Лот №1. Земельный участок с кадастровым №22128063601000065, площадью 0,1500 га, расположенный по адресу: Витебская обл., Витебский р-н, Бабичинский с/п. В. Велья, ул. Шоссейная, 16 для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома. Ограничения, инженерные коммуникации и сооружения отсутствуют. Начальная цена: 33 498 300 бел. руб. **Размер задатка:** 3 349 000 бел. руб.

Лот №2. Земельный участок с кадастровым №221283703101000117, площадью 0,1054 га, расположенный по адресу: Витебская обл., Витебский р-н, Курский с/п. г. Курский, ул. Надречная для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома. Ограничения, инженерные коммуникации и сооружения: водохранилище зона водного объекта (р. Западная Двина). Начальная цена: 11 190 200 бел. руб. **Размер задатка:** 1 119 000 бел. руб.

Лот №3. Земельный участок с кадастровым №221283703101000116, площадью 0,0891 га, расположенный по адресу: Витебская обл., Витебский р-н, Курский с/п. г. Курский, ул. Надречная для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома. Ограничения, инженерные коммуникации и сооружения: водохранилище зона водного объекта (р. Западная Двина). Начальная цена: 9 459 700 бел. руб. **Размер задатка:** 945 000 бел. руб.

Дата, время и место проведения аукциона: 28.10.2015 в 15.00 по адресу: г. Витебск, проезд Гоголя, 5 в ККУП «Витебский областной центр маркетинга». **Срок выставления задатка и приема документов:** с 23.09.2015 с 8.30 по 27.10.2015 до 17.30 по адресу: г. Витебск, проезд Гоголя, 5 в ККУП «Витебский областной центр маркетинга» в рабочие дни с 8.30 до 17.30. **Условия аукциона:** присутствию к занятию зем. участка в течение 1 года; со дня гос. регистрации создания зем. участка и возникновения права на него (по лоту №1); со дня утверждения проектной документации на строительство капитального строения (здания, сооружения) (по лотам №№2-3).

Реквизиты для внесения задатков: по лоту №1: р/с 3600314010037, ф-л №200 Витебского обл. управления ОАО «АСБ Беларусбанк», МФО 635, УИИ 300594330, код платежа 4901. Получатель платежа: Бабичинский сельсоветком, по лотам №№2-3: р/с 3600314010037, ф-л №200 Витебского обл. управления ОАО «АСБ Беларусбанк», МФО 635, УИИ 3008793345, код платежа 4901. Получатель платежа: Курский сельсоветком.

Аукцион проводится в порядке, установленном Положением о порядке организации и проведения аукционов по продаже земельных участков в частную собственность, утвержденным Постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 26.03.2008 №662. Для участия в аукционе приглашаются граждане РБ, консолидированные участники (двое и более граждан). **Для участия в аукционе** граждане РБ подают заявление об участии в аукционе, представляют документ, подтверждающий внесение суммы задатка на р/с/чет, указанный в извещении, с отметкой банка, заключают с организатором аукциона соглашение о правах, обязанностях и ответственности сторон в процессе подготовки и проведения аукциона. Представляются: гражданскому копия документа, содержащего его идентификационные сведения, без нотариального засвидетельствования; представителем гражданина нотариально удостоверенная доверенность; консолидированными участниками оригинал и копия договора о совместном участии в аукционе. При подаче документов на участие в аукционе граждане предъявляют паспорт гражданина РБ, представляли граждан, уполномоченные лица (представители) документ, удостоверяющий личность, и доверенности, выданные в установленном законодательством порядке. **Условия аукциона: победитель аукциона, единственный участник несостоявшего аукциона обязан:** в течение 10 рабочих дней со дня утверждения протокола о результатах аукциона внести плату за зем. участок и возместить затраты на организацию и проведение аукциона в т.ч. расходы, связанные с изготовлением и представлением участникам аукциона документации, необходимой для его проведения; обратиться за гос. регистрацией права на зем. участок в двухмесячный срок со дня проведения аукциона; получить тех. документацию и разрешение на строительство жилого дома; осуществить строительство жилого дома в сроки, определенные ПСД; оформить, сохранить и использовать плодородный слой почвы согласно ПСД. Инженерные коммуникации и сооружения на зем. участках отсутствуют. Условия инженерного развития инфраструктуры застраиваемой территории устанавливаются проектной документацией. Назначение зем. участков в соответствии с единой классификацией назначения объектов недвижимого имущества, предусмотренной законодательством Республики Беларусь, не является основанием для предоставления права собственности на земельный участок (земельный участок), а также возможность осмотра на местности земельного участка. **Кон. тел.:** (0212)42-61-62, (0293)50-07-63, e-mail: vcm74@mail.ru; www.marketv.by.

Управление научно-производственного общества с ограниченной ответственностью «Продукты питания» (УИП 110222586) — частное предприятие «Гетман и Партнеры» — организатор торгов

ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ 09.10.2015 г. в 10.00 по адресу: г. Минск, ул. Славинской 11, каб. 20.04 ОТКРЫТЫХ ТОРГОВ В ФОРМЕ АУКЦИОНА (на повыш. нач. цен) по продаже следующего имущества:

- ЛОТ №1.** Здание цеха по производству майонеза и маргарина, инв. №620/С-32799 — одноэтажное капитальное строение с пристройками, стены кирпичные и оштукатуренные, общая площадь объекта оценки 766,8 кв.м, объем 3067 кв.м, год постройки здания — 1959, год постройки пристройки — 2002-2009. Состояние объекта: нормальное. Назначение: Здание специализированное для производства продуктов питания, включая напитки, и табака. Дополнение: покрытие асфальтовое, площадь 1186 кв.м. Канализационная сети, инв. №620/С-32492 — протяженность 715,1, трубопровод чугунный, ПЗ, керамический, год постройки н/у. Состояние: удовлетворительно. Назначение: сооружение специализированного коммунального хозяйства. Начальная стоим. 686 400 руб. (без учета НДС), шаг торгов — 10% от начальной стоимости. Место нахождения предмета торгов: г. Дзержинск, ул. Фоминских, 1. Задаток для участия в торгах по данному лоту составляет 75 504 000 рублей.
- ЛОТ №2.** Капитальное строение с инвентарным № 500/С-39879 (котельная) — одноэтажное капитальное строение, стены кирпичные, общая площадь объекта оценки 28,4 кв.м, объем 132 куб.м, год постройки здания чина — 2005 год. Состояние объекта: хорошее. Назначение: Здание специализированное для котельной (возможны как производственно-складские помещения). Дополнение: покрытие — асфальт. Начальная стоим. 179 548 200 руб. (без учета НДС), шаг торгов — 10% от начальной стоимости. Место нахождения предмета торгов: г. Минск, ул. Минина, 23/16. Задаток для участия в торгах по данному лоту составляет 18 000 000 рублей.
- ЛОТ №3.** Капитальное строение с инвентарным № 620/С-33034 (здание склада негорючей тары) — одноэтажное капитальное строение, стены блочные, общая площадь объекта оценки 189,9 кв.м, объем 189 куб.м, год постройки здания чина — 2012. Состояние объекта: нормальное. Назначение: Здание специализированное для складов, товаров баз, баз материально-технического снабжения, хранения. Дополнение: покрытие бетонное. Начальная стоим. 77 220 000 руб. (без учета НДС), шаг торгов — 10% от начальной стоимости. Место нахождения предмета торгов: г. Дзержинск, ул. Фоминских, 1. Задаток для участия в торгах по данному лоту составляет 7 800 000 рублей.

Задаток для участия в торгах вносится на счет частного предприятия «Продукты питания» (р/с 3012100200117 в ОАО «Технобанк», код 1815, УИИ 101222586, назначение платежа — задаток для участия в торгах) по адресу: г. Минск, ул. Советская, 11. Оплата производится с даты наступления публ. по 08.10.2015 г. вкл.

Прим. Запрос на акт. проведения торгов с даты наст. публикации до 08.10.2015 г. с 9.00 до 18.00 (кроме вых. и празд.); ознакомление с состоянием имущества по месту нахождения имущества предварительного согласованное время по тел. +375 29-6745810.

Информация о проведении предыдущих торгов, проводимых 20.08.2015 года и 04.09.2015 года была опубликована 18.07.2015 года и 20.08.2015 года в газете «Звязда», а также на сайте <http://bankrot.gov.by>.

■ Уровень-40

ПАСУНКИ ДАЛЁКАГА ДЗЯЦІНСТВА...

Цяпер не кожнае дзіця можна спакісуць нават шакаладнай цукеркай. У гонар дня нараджэння немаўляці (як быццам яно будзе есці) бацькі часта не проста купляюць, а заказваюць эксклюзіўны торт па адмысловым рэцэпце. Для хлопчыкаў і дзяўчатак дзетсадаўскага ўзросту на свята ладзяцца калектыўныя паходы з сябрамі і дзядзькамі ў забавляльныя цэнтры, для крыху старэйшых — ужо ў «МакДональдс». Кішэжныя грошы ідуць на чыпсы, салодкую газіроўку, шакаладныя батончыкі. Такую карціну можна назіраць пасля заканчэння заняткаў у школе ў любой навакольнай да навукальнай установы краме штодня: купкі вучняў стаяць падлічваюць рэсурсы каля кас. А чым ласаваліся некалі мы?

КАлі гаварыць пра тыя ж цукеркі, дык у паўсядзённым жыцці гэта былі карамелькі ды ірыскі. Шакаладныя чамусьці асацыююцца толькі з Новым годам, калі бацькам на працы ад прафсаюза выдавалі святочныя падаарны. І тут мая ўспаміны, мабыць, мала будучь адрознічаць ад вяртанця ў мінулае равеснікаў. Што рабіла з пачастункам большасць? Напачатку пакрысе з'яўляліся простыя цукеркі кішталты тых жа карамелек. «Красная шапочка», «Грыльях», «Сталічныя», «Мішка на палыне», «Суфле» адкладваліся на потым. Вярнешся пасля заняткаў са школы, залезеш у запаветную малюўнічую кардонную каробачку і разважаш сам з сабой: якую б сёння з'есці? Ці, можа, адразу дзве? Праўда, калі ў сям'і было дзве і больш дзяцей, хітэйшы (і не факт, што абавязкова малодшы) мог найперш з'есці самы лепшы дарэгія прымкамі, а потым кругамі хадзіць вакол брата ці сястры ў спадзяванні яшчэ разжыцца пачастункам. А бацькі, вядома, былі на баку «пакрыўджанага»: трэба дзяліцца!.. Была некалі і такая традыцыя. Цукеркі з навагодняга падаарнуку за нічкі швельшлі на ёлку як упрыгажэнні. З'ёўшы якую з іх, пустую абгортку акурата на вярталі на галінку... Успаміны пра мандарыны — таксама найперш навагодня.

ЛЕТАМ падчас канікул мым распаўсюджаным преракам паміж бяскончымі гульнямі на вуліцы — каб не затрымацца дома — была звычайная луста чорнага хлеба, намазаная маслам і пасыпаная зверху цукрам. Яе ж можна было акурата на абмакнуць у ваду і таксама прысыпаць цукрам. Смакоце! Вяртаешся ў кампанію, а там ужо заўсёднае ад сяброў-таварышаў: «Дай адкусці!» Дарэчы, пра хлеб. Сёння такога назіраць не даводзіцца, а ў нашым дзяцінстве адраўцаць цябе ў краму па яго, ты вяртаешся і пакрысе адчыпываеш гарачую пясчана-карчыневую скарынку ад цягліны фармавога бохана... Пакуль да домы дойдзеш, «абскубуць» яго добра з аднаго боку (праўда, мякіш не чапашь, бо бацькі забаранілі есці яго гарачым, каб не было шкоды здароўю)... Папалурны некалі былі смажаныя семкі: зрэдку гарбузовыя, часцей — сланечніку. Насыплеш з патэльні ў кішэню яшчэ гарачы, крыху прысленішы, потым абавязкова падзелішся з кампаніяй — і ўсе сядзяць на лаўцы, лузгаюць задаволеныя, нагамі цяпляюць. Нама смак — возьмеш сушаных яблыкаў або груш. А яшчэ

мы часта хадзілі на рыбалку. Наловім дробных акунькоў, ёршычкі, верховодак, і солім-сушым іх. Трэба было пачакаць хаця б з тыдзень, каб можна было есці ўлоў, але самыя нецярплівыя выцягвалі яго на вуліцу паласаватка ледзьве не праз тры дні пасля рыбалкі, маўляў, і так смачна...

«Папіць проста газіраванай вады за адну капейку ці з сіропам за тры? Вядома, з сіропам! За адну капейку «заказвалі» вадзічку хіба толькі з-за цікаўнасці да працэсу».

УЛЕТКУ, вядома ж, лазілі ў чужыя сады — прыватныя, калгасны. Калі па вішні-сліве, калі па яблыкі. Нават калі дом былі свае, чужыя ж смачнейшыя! Ды яшчэ колкі адарэаліну, калі недзе побач быў вартульнік ці чужыя брата і сястры ў спадзяванні яшчэ разжыцца пачастункам. Расчараваным было, калі апошні аказаваўся несадолым кармавым. Яшчэ была адна дзіўная на сённяшні погляд «гастранамічная» асаблівасць у нашай вулічнай кампаніі. Мы чамусьці ўпадабалі зялёны, яшчэ не выспелы агрост. Залезеш у кусты, якія раслі проста на вуліцы ўздоўж агароджы, нарвеш за пазуху ягад, што кашуля на жываце ўздзібца, а потым ясі, аж за вушамі трашчыць. Бедная Вера Паўлаўна, насупяцаючыся агросту, ушчувала нас за гэта (ёй, вядома, не ягас тых шкада было, проста перажывала, каб з намі нічога не здарылася пасля такога пачастунку). Але маладым страўнікам усё хоць бы што, не памятаю, каб з гэтай нагоды нехта потым жывятам мучыць...

РАНЕЙ у кожнай хаце рэгулярна гатавалася свая печыва. На выхадныя маці, напрыклад, магла забавіць вялікую добра з аднаго боку (праўда, мякіш не чапашь, бо бацькі забаранілі есці яго гарачым, каб не было шкоды здароўю)... Папалурны некалі былі смажаныя семкі: зрэдку гарбузовыя, часцей — сланечніку. Насыплеш з патэльні ў кішэню яшчэ гарачы, крыху прысленішы, потым абавязкова падзелішся з кампаніяй — і ўсе сядзяць на лаўцы, лузгаюць задаволеныя, нагамі цяпляюць. Нама смак — возьмеш сушаных яблыкаў або груш. А яшчэ

ваеш за ручкі фарму, і ў міску вывальваецца гатовая смаката. Падобным жа чынам з растопленага цукру гатавалі «пеўніку», для якіх загадка трэба было настраіць палачка на ручкі. «Пеўнікі» маглі быць рознакаляровымі, значыць, дабаўлялі нейкія фарбавальнікі, а вось якія — ужо не памятаю.

Ты ж хіба «пеўніку» купіць у, а іх тады называлі, кааператараў. Чамусьці па маім успамінах такія прадпрымальнікі грамадзянамі былі выключна прадзвіжнікамі паўднёвых народаў. Яны

15 капеек з кавалачкамі падсмажанага і падсоленага бульбы. Здаецца, нічога больш смачнага з таго часу не каштаваў... ПРАЦЯГНУ «кулінарную» тэму. У нашым дзяцінстве, юнацтве будзённым, але ў той жа час пачэсным пачастункам была драўляная палачка, каб можна было ласавацца салодкім лёдам. Паміры ў шакаладнай глазуры, самыя любімыя, каштаваў ужо 28 капеек. Пасля з'явіўся палачка па такім жа кошы, але ў жоўтай сметанковай глазуры. А трубочкі з заварным крэмам па 22 капейкі?!

ЦЯПЕРАШНЯ пакаленні бацьцаў аўтаматы па продажы газіраванай вады хіба толькі ў старых савецкіх фільмах. О, як іх, на мой погляд, не хапае! Мы бегалі да гэтых «шафаў» не толькі каб папіць, гэта было дзейства! Напачатку трэба было прысунуць гранёную шклянку донцам угору на спецыяльным прыстававанні. — і стрменні вяды мылі яе знутры. Ужо забавалі потым перастаўляеш тую шклянку на суседнюю пляцоўку ў апарце і вырашаеш: папіць проста газіраванай вады за адну капейку ці з сіропам за тры? Вядома, з сіропам! За адну капейку «заказвалі» вадзічку хіба толькі з-за цікаўнасці да працэсу: ставіш шклянку, кідаеш у шчыліну манетку і назіраеш, як посуд напаянецца бурбалкамі...

Дарэчы, бывала, што гранёны шклянкі неставала, бо аматары скеміць «на траіх» у тыя часы не замарочваліся пошукам посуду, а накіроўвалі адрозна да апарату па продажы газіраванай вады. І шчэ ведаеце што? Вядома, што ніякага пластыку яшчэ не было, але ніхто не звяртаў увагі і не пужаўся, што адной шклянкі карысталася мноства людзей. Тое ж можна сказаць і пра кафетэрыі. Тады ж кокі там таксама налівалі ў гранёныя «мяляноўскія» шклянкі. Баюся, ма-

ладзя пакаленні зноў жа не зра-зумеюць, які гэта было смачна: свежая булчачка з макама (тады мак быў проста макама, у вырабы яго клалі шчодрар) і шклянка халаднаватага густога падсоленага таматнага соку! Соль стаяла на сталах і тут жа — яшчэ адна шклянка з чыстай вадой, у якой трымаў чайную лыжачку. Апошній бралі з салыніцы соль, размешвалі ў сваім посудзе сок з ёй і вярталі назад у ваду. Ніхто не грэбаваў... Смачным было спалучэнне коржыка з брызавым сокам. А марожанае з батонам каштавалі? Ці батон з кавуном? А свежыя агуркі з мёдам?.. З напояў яшчэ велімі яскрава запамініліся «Байкал» і «Тархун». Пасля звыклых «Дзюссэаў» і «Бурацінаў» гэта было нешта элітнае, хоць і каштавалі яны недзе ў паўтара таза даражэй за апошнія! Дзівам дзіўным было, калі ўпершыню пабачылі «Беласнежку» ў бутэлечках 0,33 літра. Дагэтуль усе наопап надаваліся ў шклянках «піўныя» бутэльках ёмістасцю 0,5 літра (паўтараю, ніякага пластыку тады нават блізка не было).

ЯКІМ ён быў яшчэ, смак дзіўнаства майго пакалення? З апельсінавым ці клубнічным водарам ад прывольных скіх жывальных гумак. Яны былі ў выглядзе пластынак, якія прадаваліся ва упакоўцы па пяць штук. Са смакам майго любімага «Кішчыўскага» хлеба за 16 капее

Юрый МАРОЗ: «ВАЖНА НЕ СПЫНЯЦЦА»

Гэтае ганаровае званне пачало прысуджацца толькі цяпер, і нездоўга да сустрэчы са звяздоўцамі ім стаў наш зямляк — генеральны дырэктар адкрытага акцыянернага таварыства «Белавежскі», член Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Беларусі, кандыдат эканамічных навук Юрый МАРОЗ. Па ордэн з серабра найвышэйшай пробы Юрый Дзмітрыевіч паедзе ў Маскву, дзе знаходзіцца міжнародны аркамітэт. Чытачы газеты знаёмыя з перадавай гаспадаркай на Брэстчыне па нашых публікацыях, добра ведаюць дырэктара, былога галіновага міністра, які трынаццаць гадоў таму па ўласным жаданні вярнуўся ў «Белавежскі», быў радасна прыняты калектывам і паспяхова ім кіруе. Сёння «Белавежскі» — адзін з найбуйнейшых аграрных комплексаў краіны з замкнутым цыклам вытворчасці, лаўрэат прэміі ўрада ў галіне якасці.

Першы ў Беларусі Ганаровы грамадзянін краін Мытнага саюза — АБ СЁННЯШНІМ І ЗАЎТРАШНІМ ДНІ СВАЁЙ ГАСПАДАРКІ

— Юрый Дзмітрыевіч, збіраліся з вамі сустрэцца ў самым пачатку жніва, але неяк адклалася. Шчыра кажучы, гэта і добра, бо за лета адбылося шмат падзей. Самая важная з іх — прыезд у «Белавежскі» кіраўніка дзяржавы. Нам было прыемна стаць сведкамі вашай паспяховай справы дзяржавы. Прэзідэнт аб выкананні дастаткова складанага даручэння — паставіць на ногі некалі праслаўлены калгас «Савецкая Беларусь», які не вытрымаў складанасці апошняга дзесяцігоддзя і быў прыняты ў сваю сям'ю «Белавежскім».

На пачатку размовы звернемся да тэмы жніва. Як яно прайшло?

— Сёлета на дзіва ў нас рекордны ўраджай. Валавы збор добры — 42 з паловай тысячы тон збожжа пры ўраджайнасці 64,8 цэнтнера з гектара. Напачатку я хвалюваўся, бо збыцкі пачала я бы дачасна паспяваць, але ў выніку усё атрымалася нармальна. Збожжа сёлета значна буйнейшае, чым летась. Акрамя таго, мы ўбяралі з палёў абсалютна сухую збожжину, і адходы на ўсёшкі роўна ў два разы меншыя, чым летась. Так што ўраджаем задаволены, бо назапасілі хлеба столькі, што хопіць да новага. Некалі мы маглі толькі марыць аб пераходным запасе. Гаспадарка буйная, жывёлы трымаем шмат, і збожжа патрэбна вельмі многа. Невыпадка пабудавалі ўласны камбикормовы завод, які дае прадукцыі больш, чым некалькі дзяржаўных. Значыць, не будзе балець галава пра закупку ў Казахстане і Расіі.

А яшчэ больш радуе, што вучымся вырошчваць высокую ўраджайнасць на аднагоўнай культуры, і гэта ў нас атрымліваецца. Я заўсёды гаварыў сваім спецыялістам: нашы ўраджай могуць і павінны быць стабільна высокімі, пад гэта ёсць патрэбныя тэхналогіі. Калі ім карыстацца, усё будзе нармальна.

Сёлета парадаваў і рапс, ураджайнасць складала амаль 40 цэнтнераў з гектара. Пад гэтую культуру адвалі тысячы гектараў, у выніку прадалі 3900 тон, атрымалі ад рэалізацыі 16,9 мільярда рублёў. Што было важна — такія немалыя грошы паступілі ўжо падчас уборкі.

Сёння заклапочаны ходам нарыхтоўкі кармоў. Травы крыху падгарэлі, і вельмі шкада, што дачасна высыхла кукуруза. Што планавалі ўбіраць на зерне, каледзецца ў траншэі. Пачалася ўборка цукровых буракоў. Пад імі заняты 750 гектараў, нейкая частка пасаваў загінула. Убіраем

Людзі працуюць на сучасным дзіяльным абсталяванні.

участкі, якія выгаралі, і ўраджайнасць пакуль 250 цэнтнераў. Магчыма, на тых плошчах, якія лепш захаваліся, выйдзем на 300. Каб чытач зразумеў, што вырошчваць гэтую культуру мы ўмеём, скажу, што летась ураджайнасць была амаль 700.

Вядзецца сябра азімых. За дзень трэба засяваць прыкладна 250 гектараў. Сяўбу павінны завершыць у належаць аграцэхнічны тэрміны.

Так што паллявыя работы выдуцца па плане, з унясеннем угнаенняў, з папярэдняй падрыхтоўкай глебы, вывазам саломы і гэтак далей. Ніжкі збожжы нам, працую адладжаны канвеер.

Калі гаварыць пра іншыя нашы справы, то прыемна, што зноў адкрыўся расійскі рынак для нашай свінніны. Важна, што атрымліваем папярэдняю аплату. Цэны пакуль крыху ніжэйшыя, чым былі раней, але, тым не менш, трэба зарабляць для краіны валюту.

Што датычыць вытворчасці малака, то тут больш стабільнасці. Амаль усё малако здаём класам «экстра», таварнасць — каля 90 працэнтаў. Добры паказчык і племяннае справе. Сярэднеўстанны прывагі — больш за 750 грамаў. Дарчы, добрыя паказчыкі прывагі ў і свінагадоўлі. На адкорме — 720—725 грамаў. Тут надзірае рэнтабельнасць, за сем месяцаў — 9,7 працэнта. А па гаспадарцы разам з малаком больш за 11. За гэты тэрмін атрымалі 47 мільярдаў прыбытку (летась — 110 мільярдаў). Дзякуючы чаму за апошні час наблілі вялікую колькасць тэхнікі, у тым ліку два збожжаўборачныя камбайны, адзін з іх — «КЗС-16», самы сучасны і высокапрадукцыйны. Не адчуваем нейкіх крызісных з'яў. Я ўвесь час кажу: «Крызіс у тота, у каго няма прадукцыі».

Добра ідуць справы ў будаўніцтве. Завяршаем работы на малочнатаварным комплексе на тысячы гадоў. Падкрэслім: з самым сучасным абсталяваннем, у Беларусі і нават Еўропе такога няма. Мантаж вядуць наладчыкі з Паўднёва-Афрыканскай рэспублікі. Толькі ў ПАР і ў Новай Зеландыі працуюць такія даільныя ўстаноўкі. Пачалі ставіць там пагаляе і атрымалі больш за сто першых расцэлаў.

Заканчваем будаўніцтва свінарніка на 800 гадоў супарасных матак, каб больш эфектыўна займацца рэканструкцыяй стаўкі. Вядуцца работы па рэканструкцыі племяннай фермы. Будзем жыллі. На сёлета было запланавана ўвесці 13 дамкоў. У значнай частцы гэтая гадавая праграма выканана, і людзі адзначылі наваесце. Акрамя таго, пераабсталявалі сталовую пад жыллі, каб зняць у ім патрэбу. Чатыры кватэры ўзялі ў аддзяленні «Расна», адзін у аддзяленні «Мінкавічы», і неўзабаве павінны завершыць трохкватэрны дом у аддзяленні «Каралін». Жыллю ўдзяляю належаючую ўвагу, бо людзі паступова ідуць на пенсію, на змену ім прыходзяць маладыя спецыялісты, а сёлета шмат прыйшло спецыялістаў сямейных.

Людзі своечасова атрымліваюць зарплату. У сярэднім па гаспадарцы гэта пяць з паловай мільёнаў. У даярар сем з паловай — восьмю, у работнікаў комплексу і механізатараў прыкладна столькі ж. Акрамя асноўнай зарплаты, прымяняем натуральную. Выдаём ад 5 да 15 кілаграмаў мяса свінніны ўсім работнікам, занятым у жывёлагадоўлі, — у якасці заахвочвання

за тэхналагічныя і звыштэхналагічныя паказчыкі. Для спецыялістаў існуе пакартальная прэміяльная сістэма. Мы трансфармавалі былое сацыялістычнае саборніцтва, і цяпер гэта — тэхналагічнае саборніцтва за атрыманнем лепшых сярэднеўстанчых прывагі і якасць малака. Наша задача — знайсці, як заахвоціць чалавека за сумленную працу, акрамя зарплаты.

Аб стаўленні да чалавека працы сведчыць такі факт: на сённяшні дзень сямі работнікам гаспадаркі прысвоена званне «Заслужаны работнік ААТ «Белавежскі». Часцей за ўсё гэта людзі пенсійнага ўзросту, большасць з іх яшчэ працуе, такім чынам падтрымліваем іх маральна і крыху матэрыяльна. І колішні кіраўнік таксама. У прыватнасці, былога старшыню калгаса «Савецкая Беларусь», які далучаны да нас, Уладзіміра Лявончыча Бядулю, чалавека, безумоўна, заслужанага.

Існуюць іншыя формы падтрымкі членаў калектыву. За лета, я думаю, больш за сто чалавек адпачылі за

Начальнік цэха жывёлагадоўлі аддзялення Расна Іван ГРЫЦКО (у цэнтры) з жывёлаводамі фермы «Абярощчына» — Тамарай БАРЫСЕНКАЙ, Віктарам ЮДЗЕНКА, Юліяй ГРЫГАРЧУК, Людмілай ІВАНЮК і Басарам КАРЫМАВЫМ.

праектаў у аддзяленні беларускага АПК. Якіх праектаў, як вы лічыце?

— Мы сёння гатовы вучыць перадавым прыёмам гаспадарання маладых спецыялістаў, перш за ўсё аграрноў, якія жадаюць авалодаць высокім прафесійным майстэрствам. У нас яны знойдуць у іх пачатковую падрыхтоўку. Намеснік генеральнага дырэктара па раслінаводстве — надзвычайны спрыяцель і дасведчаны аграном. Два начальнікі аддзяленняў — аграномы, прайшлі школу намесніка па раслінаводстве. Галоўны аграном аддзялення Мінкавічы Мікалай Аляксандравіч Кондрусевіч — аграном ад Бога, шмат гадоў адпрацоўваў на тых пясках і атрымлівае ўраджай больш за 60 цэнтнераў. Пераняць ад іх сучасныя, новыя тэхналогіі вырошчвання культуры — справа ўздзячная.

Крыху больш складана з перадачай вопыту ў жывёлагадоўлі. Свінагадоўля ў сувязі з пагражай афрыканскай камячы знаходзіцца на каранціне, нікога туды не можам пусціць. Але затое ахвотна пусцім на малочнатаварныя комплексы і фермы. У нас там працую сем тыпаў даільных устаноў. Як толькі з'явілася ў Беларусі новая ўстаноўка, яна ёсць ужо і ў нас. І любіць жывёлавод, спецыяліст можа яе асвоіць, навучніца на ёй працаваць, у прыватнасці, атрымліваць малака класа «экстра». Летась мы прадалі 97 працэнтаў малака класа «экстра».

Магчыма, карысна было б прайсці стажыроўку і будучым кіраўнікам, паглядзець, як кіраваць такой велі-

— І самастойная, і надзейная база. Мы не займаемся рэалізацыяй яго прадукцыі, акрамя рапсу і цукровых буракоў. Праўда, прадалі 500 тон пшаніцы як харчовай, бо хлеб спажываем і абавязаны папаўняць засекі дзяржавы. А ўсё астатняе складае моцную кармавую базу для нашага жывёлагадоўчага цэха.

— Як вы усё ж растлумачыце такі факт, якім здзіўляюся і кіраўнік дзяржавы: стаяла такая гарачыня, а збожжа вырасталі цудоўнае?

— Калі мы зразумелі зацяжную анамалію надвор'я, своечасова прымянілі на ўсёй тэрыторыі пасаваў спецыяльныя фунгіцыдныя прэпараты. Яны вытворчасці Францыі і ЗША, дарагія, і не кожны можа прымяніць іх. Мы ж апрацавалі пасаваў двойчы — і яравыя, і азімыя. Такім чынам дакладна вытрымалі тэхналогію. Прычым важна было злавіць момант, у тую трапільную гарачыню не памыліцца ні на адзін дзень. Спецыялісты гаспадаркі спрацавалі ювельнірамі. У выніку на нашы расліны сёлета не напала ніякая хвароба. І зерне — сапраўднае золата, з характэрным залацістым колерам выспелага ўраджая.

Пасля завяршэння жніва правялі ў сябе вялікае свята дажынак. Ушанавалі самых лепшых, уручылі прэміі. Не забылі і спецыялістаў аграмічнай службы, усіх, хто хоць нейкім чынам быў задзейнічаны на ўборцы. Каб аддзякаваць людзям за іх героічную працу ў гэтую спёку, выдаткавалі прыкладна 150 мільёнаў. Быў цудоўны канцэрт, выступалі прафесійныя артысты. Свята удалося на славу.

— Ці азначае усё гэта, што вы — паспяховае шматгалінавае гаспадарка?

— Безумоўна. У нас паспяховае раслінаводства. Сваё камбикормовае прамысловасць. У нас наладжана прамысловая вытворчасць свінніны. Плюс сваё перапрацоўчае, уласны гандаль — маем 17 магазінаў, у тым ліку два ў сталіцы. Увесь механізм — ад поля да рэалізацыі — павінен працаваць як дакладны гадзіннік, і напружанне ў калектыве вялікае.

Дамінірую, безумоўна, жывёлагадоўля. 73 працэнты ўсёй валавой прадукцыі дае свінагадоўля, 18 працэнтаў — вытворчасць малака, 6 працэнтаў — ялавічына.

— Цяпер тое, пра што казаў Прэзідэнт: гаспадарка можа ператварыцца ў пляцоўку для адпрацоўкі

зарнай гаспадаркай, дзе 20 тысяч гектараў зямлі і шмат самастойных вытворчых структур. Пабыў бы будучы кіраўнік побач са мной гадок — пасля гэтага заўсёды мог бы з паспяхова працаваць у малой гаспадарцы. А сёння там таксама важна быць не «паганятым», які кіруе працэсам з машыны — праехаў, пакрычаў і думае, што «мы кіруем». А быць сапраўдным кіраўніком. Бо усё яшчэ існуюць два такія супрацьлеглыя падыходы да гэтай важнай функцыі. Кіраўніку важна працаваць так, каб людзі разумелі яго, а ён чуў і разумее іх.

Да гэтага часу камандзіроўкі «па вопыт» да нас былі кароткатэрміновымі. Прэзідэнт правільна сказаў, што каб была карысць, любы стажор павінен убацьчыць поўны цыкл вытворчасці — ад пасаўнага да ўборачнай. Пабыў бы аграном, ён бы разабраўся, што патрэбна араць у першую чаргу, дзе можна пусціць дыскатар, як правільна прымяніць угнаенні, якія з іх сё-

навагадзіць, каб людзі разумелі яго, а ён чуў і разумее іх. Да гэтага часу камандзіроўкі «па вопыт» да нас былі кароткатэрміновымі. Прэзідэнт правільна сказаў, што каб была карысць, любы стажор павінен убацьчыць поўны цыкл вытворчасці — ад пасаўнага да ўборачнай. Пабыў бы аграном, ён бы разабраўся, што патрэбна араць у першую чаргу, дзе можна пусціць дыскатар, як правільна прымяніць угнаенні, якія з іх сё-

навагадзіць, каб людзі разумелі яго, а ён чуў і разумее іх. Да гэтага часу камандзіроўкі «па вопыт» да нас былі кароткатэрміновымі. Прэзідэнт правільна сказаў, што каб была карысць, любы стажор павінен убацьчыць поўны цыкл вытворчасці — ад пасаўнага да ўборачнай. Пабыў бы аграном, ён бы разабраўся, што патрэбна араць у першую чаргу, дзе можна пусціць дыскатар, як правільна прымяніць угнаенні, якія з іх сё-

навагадзіць, каб людзі разумелі яго, а ён чуў і разумее іх. Да гэтага часу камандзіроўкі «па вопыт» да нас былі кароткатэрміновымі. Прэзідэнт правільна сказаў, што каб была карысць, любы стажор павінен убацьчыць поўны цыкл вытворчасці — ад пасаўнага да ўборачнай. Пабыў бы аграном, ён бы разабраўся, што патрэбна араць у першую чаргу, дзе можна пусціць дыскатар, як правільна прымяніць угнаенні, якія з іх сё-

навагадзіць, каб людзі разумелі яго, а ён чуў і разумее іх. Да гэтага часу камандзіроўкі «па вопыт» да нас былі кароткатэрміновымі. Прэзідэнт правільна сказаў, што каб была карысць, любы стажор павінен убацьчыць поўны цыкл вытворчасці — ад пасаўнага да ўборачнай. Пабыў бы аграном, ён бы разабраўся, што патрэбна араць у першую чаргу, дзе можна пусціць дыскатар, як правільна прымяніць угнаенні, якія з іх сё-

навагадзіць, каб людзі разумелі яго, а ён чуў і разумее іх. Да гэтага часу камандзіроўкі «па вопыт» да нас былі кароткатэрміновымі. Прэзідэнт правільна сказаў, што каб была карысць, любы стажор павінен убацьчыць поўны цыкл вытворчасці — ад пасаўнага да ўборачнай. Пабыў бы аграном, ён бы разабраўся, што патрэбна араць у першую чаргу, дзе можна пусціць дыскатар, як правільна прымяніць угнаенні, якія з іх сё-

навагадзіць, каб людзі разумелі яго, а ён чуў і разумее іх. Да гэтага часу камандзіроўкі «па вопыт» да нас былі кароткатэрміновымі. Прэзідэнт правільна сказаў, што каб была карысць, любы стажор павінен убацьчыць поўны цыкл вытворчасці — ад пасаўнага да ўборачнай. Пабыў бы аграном, ён бы разабраўся, што патрэбна араць у першую чаргу, дзе можна пусціць дыскатар, як правільна прымяніць угнаенні, якія з іх сё-

навагадзіць, каб людзі разумелі яго, а ён чуў і разумее іх. Да гэтага часу камандзіроўкі «па вопыт» да нас былі кароткатэрміновымі. Прэзідэнт правільна сказаў, што каб была карысць, любы стажор павінен убацьчыць поўны цыкл вытворчасці — ад пасаўнага да ўборачнай. Пабыў бы аграном, ён бы разабраўся, што патрэбна араць у першую чаргу, дзе можна пусціць дыскатар, як правільна прымяніць угнаенні, якія з іх сё-

навагадзіць, каб людзі разумелі яго, а ён чуў і разумее іх. Да гэтага часу камандзіроўкі «па вопыт» да нас былі кароткатэрміновымі. Прэзідэнт правільна сказаў, што каб была карысць, любы стажор павінен убацьчыць поўны цыкл вытворчасці — ад пасаўнага да ўборачнай. Пабыў бы аграном, ён бы разабраўся, што патрэбна араць у першую чаргу, дзе можна пусціць дыскатар, як правільна прымяніць угнаенні, якія з іх сё-

навагадзіць, каб людзі разумелі яго, а ён чуў і разумее іх. Да гэтага часу камандзіроўкі «па вопыт» да нас былі кароткатэрміновымі. Прэзідэнт правільна сказаў, што каб была карысць, любы стажор павінен убацьчыць поўны цыкл вытворчасці — ад пасаўнага да ўборачнай. Пабыў бы аграном, ён бы разабраўся, што патрэбна араць у першую чаргу, дзе можна пусціць дыскатар, як правільна прымяніць угнаенні, якія з іх сё-

навагадзіць, каб людзі разумелі яго, а ён чуў і разумее іх. Да гэтага часу камандзіроўкі «па вопыт» да нас былі кароткатэрміновымі. Прэзідэнт правільна сказаў, што каб была карысць, любы стажор павінен убацьчыць поўны цыкл вытворчасці — ад пасаўнага да ўборачнай. Пабыў бы аграном, ён бы разабраўся, што патрэбна араць у першую чаргу, дзе можна пусціць дыскатар, як правільна прымяніць угнаенні, якія з іх сё-

навагадзіць, каб людзі разумелі яго, а ён чуў і разумее іх. Да гэтага часу камандзіроўкі «па вопыт» да нас былі кароткатэрміновымі. Прэзідэнт правільна сказаў, што каб была карысць, любы стажор павінен убацьчыць поўны цыкл вытворчасці — ад пасаўнага да ўборачнай. Пабыў бы аграном, ён бы разабраўся, што патрэбна араць у першую чаргу, дзе можна пусціць дыскатар, як правільна прымяніць угнаенні, якія з іх сё-

навагадзіць, каб людзі разумелі яго, а ён чуў і разумее іх. Да гэтага часу камандзіроўкі «па вопыт» да нас былі кароткатэрміновымі. Прэзідэнт правільна сказаў, што каб была карысць, любы стажор павінен убацьчыць поўны цыкл вытворчасці — ад пасаўнага да ўборачнай. Пабыў бы аграном, ён бы разабраўся, што патрэбна араць у першую чаргу, дзе можна пусціць дыскатар, як правільна прымяніць угнаенні, якія з іх сё-

навагадзіць, каб людзі разумелі яго, а ён чуў і разумее іх. Да гэтага часу камандзіроўкі «па вопыт» да нас былі кароткатэрміновымі. Прэзідэнт правільна сказаў, што каб была карысць, любы стажор павінен убацьчыць поўны цыкл вытворчасці — ад пасаўнага да ўборачнай. Пабыў бы аграном, ён бы разабраўся, што патрэбна араць у першую чаргу, дзе можна пусціць дыскатар, як правільна прымяніць угнаенні, якія з іх сё-

навагадзіць, каб людзі разумелі яго, а ён чуў і разумее іх. Да гэтага часу камандзіроўкі «па вопыт» да нас былі кароткатэрміновымі. Прэзідэнт правільна сказаў, што каб была карысць, любы стажор павінен убацьчыць поўны цыкл вытворчасці — ад пасаўнага да ўборачнай. Пабыў бы аграном, ён бы разабраўся, што патрэбна араць у першую чаргу, дзе можна пусціць дыскатар, як правільна прымяніць угнаенні, якія з іх сё-

навагадзіць, каб людзі разумелі яго, а ён чуў і разумее іх. Да гэтага часу камандзіроўкі «па вопыт» да нас былі кароткатэрміновымі. Прэзідэнт правільна сказаў, што каб была карысць, любы стажор павінен убацьчыць поўны цыкл вытворчасці — ад пасаўнага да ўборачнай. Пабыў бы аграном, ён бы разабраўся, што патрэбна араць у першую чаргу, дзе можна пусціць дыскатар, як правільна прымяніць угнаенні, якія з іх сё-

навагадзіць, каб людзі разумелі яго, а ён чуў і разумее іх. Да гэтага часу камандзіроўкі «па вопыт» да нас былі кароткатэрміновымі. Прэзідэнт правільна сказаў, што каб была карысць, любы стажор павінен убацьчыць поўны цыкл вытворчасці — ад пасаўнага да ўборачнай. Пабыў бы аграном, ён бы разабраўся, што патрэбна араць у першую чаргу, дзе можна пусціць дыскатар, як правільна прымяніць угнаенні, якія з іх сё-

навагадзіць, каб людзі разумелі яго, а ён чуў і разумее іх. Да гэтага часу камандзіроўкі «па вопыт» да нас былі кароткатэрміновымі. Прэзідэнт правільна сказаў, што каб была карысць, любы стажор павінен убацьчыць поўны цыкл вытворчасці — ад пасаўнага да ўборачнай. Пабыў бы аграном, ён бы разабраўся, што патрэбна араць у першую чаргу, дзе можна пусціць дыскатар, як правільна прымяніць угнаенні, якія з іх сё-

навагадзіць, каб людзі разумелі яго, а ён чуў і разумее іх. Да гэтага часу камандзіроўкі «па вопыт» да нас былі кароткатэрміновымі. Прэзідэнт правільна сказаў, што каб была карысць, любы стажор павінен убацьчыць поўны цыкл вытворчасці — ад пасаўнага да ўборачнай. Пабыў бы аграном, ён бы разабраўся, што патрэбна араць у першую чаргу, дзе можна пусціць дыскатар, як правільна прымяніць угнаенні, якія з іх сё-

навагадзіць, каб людзі разумелі яго, а ён чуў і разумее іх. Да гэтага часу камандзіроўкі «па вопыт» да нас былі кароткатэрміновымі. Прэзідэнт правільна сказаў, што каб была карысць, любы стажор павінен убацьчыць поўны цыкл вытворчасці — ад пасаўнага да ўборачнай. Пабыў бы аграном, ён бы разабраўся, што патрэбна араць у першую чаргу, дзе можна пусціць дыскатар, як правільна прымяніць угнаенні, якія з іх сё-

навагадзіць, каб людзі разумелі яго, а ён чуў і разумее іх. Да гэтага часу камандзіроўкі «па вопыт» да нас былі кароткатэрміновымі. Прэзідэнт правільна сказаў, што каб была карысць, любы стажор павінен убацьчыць поўны цыкл вытворчасці — ад пасаўнага да ўборачнай. Пабыў бы аграном, ён бы разабраўся, што патрэбна араць у першую чаргу, дзе можна пусціць дыскатар, як правільна прымяніць угнаенні, якія з іх сё-

навагадзіць, каб людзі разумелі яго, а ён чуў і разумее іх. Да гэтага часу камандзіроўкі «па вопыт» да нас былі кароткатэрміновымі. Прэзідэнт правільна сказаў, што каб была карысць, любы стажор павінен убацьчыць поўны цыкл вытворчасці — ад пасаўнага да ўборачнай. Пабыў бы аграном, ён бы разабраўся, што патрэбна араць у першую чаргу, дзе можна пусціць дыскатар, як правільна прымяніць угнаенні, якія з іх сё-

навагадзіць, каб людзі разумелі яго, а ён чуў і разумее іх. Да гэтага часу камандзіроўкі «па вопыт» да нас былі кароткатэрміновымі. Прэзідэнт правільна сказаў, што каб была карысць, любы стажор павінен убацьчыць поўны цыкл вытворчасці — ад пасаўнага да ўборачнай. Пабыў бы аграном, ён бы разабраўся, што патрэбна араць у першую чаргу, дзе можна пусціць дыскатар, як правільна прымяніць угнаенні, якія з іх сё-

навагадзіць, каб людзі разумелі яго, а ён чуў і разумее іх. Да гэтага часу камандзіроўкі «па вопыт» да нас былі кароткатэрміновымі. Прэзідэнт правільна сказаў, што каб была карысць, любы стажор павінен убацьчыць поўны цыкл вытворчасці — ад пасаўнага да ўборачнай. Пабыў бы аграном, ён бы разабраўся, што патрэбна араць у першую чаргу, дзе можна пусціць дыскатар, як правільна прымяніць угнаенні, якія з іх сё-

навагадзіць, каб людзі разумелі яго, а ён чуў і разумее іх. Да гэтага часу камандзіроўкі «па вопыт» да нас былі кароткатэрміновымі. Прэзідэнт правільна сказаў, што каб была карысць, любы стажор павінен убацьчыць поўны цыкл вытворчасці — ад пасаўнага да ўборачнай. Пабыў бы аграном, ён бы разабраўся, што патрэбна араць у першую чаргу, дзе можна пусціць дыскатар, як правільна прымяніць угнаенні, якія з іх сё-

навагадзіць, каб людзі разумелі яго, а ён чуў і разумее іх. Да гэтага часу камандзіроўкі «па вопыт» да нас былі кароткатэрміновымі. Прэзідэнт правільна сказаў, што каб была карысць, любы стажор павінен убацьчыць поўны цыкл вытворчасці — ад пасаўнага да ўборачнай. Пабыў бы аграном, ён бы разабраўся, што патрэбна араць у першую чаргу, дзе можна пусціць дыскатар, як правільна прымяніць угнаенні, якія з іх сё-

навагадзіць, каб людзі разумелі яго, а ён чуў і разумее іх. Да гэтага часу камандзіроўкі «па вопыт» да нас былі кароткатэрміновымі. Прэзідэнт правільна сказаў, што каб была карысць, любы стажор павінен убацьчыць поўны цыкл вытворчасці — ад пасаўнага да ўборачнай. Пабыў бы аграном, ён бы разабраўся, што патрэбна араць у першую чаргу, дзе можна пусціць дыскатар, як правільна прымяніць угнаенні, якія з іх сё-

навагадзіць, каб людзі разумелі яго, а ён чуў і разумее іх. Да гэтага часу камандзіроўкі «па вопыт» да нас былі кароткатэрміновымі. Прэзідэнт правільна сказаў, што каб была карысць, любы стажор павінен убацьчыць поўны цыкл вытворчасці — ад пасаўнага да ўборачнай. Пабыў бы аграном, ён бы разабраўся, што патрэбна араць у першую чаргу, дзе можна пусціць дыскатар, як правільна прымяніць угнаенні, якія з іх сё-

навагадзіць, каб людзі разумелі яго, а ён чуў і разумее іх. Да гэтага часу камандзіроўкі «па вопыт» да нас былі кароткатэрміновымі. Прэзідэнт правільна сказаў, што каб была карысць, любы стажор павінен убацьчыць поўны цыкл вытворчасці — ад пасаўнага да ўборачнай. Пабыў бы а

ЗАЙМАЦЦА ПЕРСПЕКТЫВАЙ»

Новабудоўля, якую ганарацца ў Белавежскім.

■ Слова — спецыялістам

ТЭХНАЛОГІІ НАБЛІЗІЛІ ЗАЎТРАШНІ ДЗЕНЬ

Расказвае Аляксандр БУЙНІЧЭНКА, намеснік генеральнага дырэктара, начальнік аддзялення «Каралін».

— Мы цяпер знаходзімся на той новай малочнатаварнай ферме, пра якую з задавальненнем расказваў генеральны дырэктар. Менавіта яна зараз пазатанна ўводзіцца ў строй дзёных. «Пасялілі» тут першую сотню, стартывы ўдой на карову — 26 літраў, а ўсяго будзе размешчана тысяча галоў дойнага статку. І ў аддзяленні яшчэ адна малочнатаварная і тры фермы адкорму. Плюс пяць тысяч восемсот гектараў сельскагаспадарчых угоддзяў, на якіх займаемся вырошчваннем збожжа, цукровых буракоў, рапсу і кукурузы. Уласны машына-трактарны парк, які налічвае 11 збожжаўборачных камбайнаў, камбайн для ўборкі цукровых буракоў і іншую тэхніку.

Як бачыце, у інашага калгаса няма такога размаху і такой узброенасці,

так што нагрузка на калектыв сур'ёзная. Але баяцца няма чаго. Парадокс: калі шчыра працаваць, то заўсёды складана. Асабіста мне было няпроста працаваць і начальнікам комплексу «Абярощчына», і на ферме «Лумна» ў аддзяленні «Расна», і ў гэтым аддзяленні — начальнікам цэха раслінаводства, але вынікаў дабіваўся нядрэнна, і новае прызначэнне ўспрымаю як давер. Бо ведаю, што на новы высокааўтаматызаваны комплекс, які мае перадумовы, каб стаць найлепшым у рэспубліцы, збіраюць таксама самых лепшых. З сённяшняга дня я яшчэ і намеснік генеральнага дырэктара, тут важна не разгубіцца.

Абярощчына збіраюся на калектыв, перш за ўсё на высаклассных спецыялістаў, а яны тут менавіта такія. Жорсткае выкананне тэхналогій (калі траншэі з сенажом і сіласам не закладваюцца без кансервантаў і сама траншэя не кіне тыздзень пад дажджамі ці высушваецца сонцам, а закрываецца ў кароткіх тэрмінах) дазваляе дабівацца высокай якасці кармоў, і гэта перадумова паспеху. Сіласу заклалі ўжо 11 тысяч тон, дабавім яшчэ 9 і забяспечым сябе на паўтара года. Пры правільнай закладцы і правільным захоўванні кармы сваёй якасці не губляюць.

Сянаж закладваем не толькі ў траншэі. Спецыяльнымі машынамі ён

укладаецца ў поліэтыленавыя рукавы альбо закручваецца ў рулоны, пад плёнку. Атрымліваецца крыху даражэй, затое якасць нават лепшая, чым у яме, асабліва ў рулонах. Нават традыцыйнае сена ўстапае ў якасці сенажу ў рулонах. Так што за гэтымі тэхналогіямі будучыня.

Адпрацоўваем новыя тэхналагічныя прыёмы. Нават у аддзяленні, не кажучы пра ўсю гаспадарку, існуе ўласны «штаб ураджайнасці» — начальнік цэха раслінаводства, аграхімік, насеннявод, два брыгадзіры. І творчы пошук у пашане. Прыклад, Зыходзячы з таго, што своечасова пасеяць тую ці іншую культуру — гэта толькі 20 працэнтаў работы, а астатняе забяспечыць догляд, аграхімія, мы прымянілі з вясны для падкормкі азімых такую тэхналогію, як унясенне вадкіх азотных угнаенняў (КАСа) некалькімі этапамі. Бо надвор'е было незразумелым — то холадна, то цяплей, то зноў марозкі, а лепшыя тэрміны можна было ўпусціць. Першую дозу дзейнага рэчыва раздзялілі на тры этапы. І расліна паступова спажывала ўсю патрэбную яго колькасць, без страт. Гэта дало свой адчувальны плюс.

Старшы майстар Таццяна МІХНЮК «Прадукцыя мясакамбіната заўсёды ў сапраўды багатым асартыментам».

А ВЫ КАШТАВАЛІ ХІНКАЛІ?

Дырэктар мясакамбіната Лідзія РЫЖОВА:

— За апошні час у нас шмат зроблена на праграме тэхнічнага перааснашчэння вытворчасці. У прыватнасці, праведзена рэканструкцыя субпрадуктовага цэха. У студзень запусцілі ў строй лінію на вытворчасці пельменю, чабурэкаў і хінкалі. Адналіні працэс, і збыт іх цудоўны. Амаль адразу занялі з гэтай прадукцыяй прызывае месцы на прастым конкурсе. Нарочтаем аб'ёмы і збіраемся ўвесці яшчэ два віды пельменю — з зялёным і часночным. Дэгустацыю ў сябе на прадпрыемстве яны вытрымалі, смак атрымаўся нармальны, досыць арыгнальным, будзем прапаноўваць гандлю.

Працялі рэканструкцыю халадзільніка і каўбаснага цэха. Памянлі значную частку абсталявання. Асобную камеру адвалі для прадукцыі на Расію. І цалкам выканалі рэканструкцыю сваёй лабараторыі — паставілі найноўшае

Узнагароды прадукцыі мясакамбіната ААТ «Белавежскі» ў 2015 годзе

1. Прэмія Брэсцкага аблвыканкома ў галіне якасці.
2. Сасіскі «Малочнакрэмавы Люкс» атрымалі званне «Усерасійская марка» і «Знак якасці XXI века» ў Маскве.
3. Каўбаса вараная «Мартыда Люкс» і каўбаса варана-вэнджана «Юр'еўская» атрымалі дыплом пераможцаў міжнароднага конкурсу-дэгустацыі «Найлепшы смак» у Маскве.
4. Пельменям «Белавежскім», хінкалі «Сакавітым» і чабурэкам «Дамашнім» прысвоена званне «Чэмпіён смаку» пры незалежным тэсціраванні.

Новая лінія вакуумнай упакоўкі.

абсталяванне і зрабілі рамонт, як таго патрабуе акрэдытацыя. А лабараторыя, як вы разумееце, — цэнтральнае звяно ва ўсёй рабоце па захаванні высокіх якасных параметраў ХАССП і ІСО, па сістэмах якіх мы атэставаны.

Каб не перагружаць увагу чытана тэхнічным падрабязнасцям, скажу толькі, што сцены каўбаснага цэха абшлі нержавейкай, згодна з патрабаваннямі Еўразійскага саюза. І ў

арганізацыі рабочых месцаў таксама выйшлі на еўрапейскі ўзровень. Паклапаціліся пра належны выгляд свайго канчатковага прадукту — увялі новую вакуумную упакоўку, якая дазваляе пастаўляць яго ў гандаль як у вакууме, так і ў газавым асяроддзі.

Можна сказаць, што дзякуючы тэхнічнаму абнаўленню мы паспяхова вытрымліваем штодзёны экзамен перад сваімі спажывальцамі. А нядуна чарговы раз у нас прайшлі праверкі — ветэрынарнай службы, санстанцыі, дзяржкантролю, звязаныя з пастаўкамі нашай прадукцыі ў Расію. У тым ліку гэта былі і надзвычай строгія праверкі з расійскага боку. Пераканалі ў высокую якасці і бяспечнасці нашай прадукцыі, і 26 жніўня нам зноў адкрылі расійскі рынак.

На мясакамбінаце з'явілася шмат новай прадукцыі. Напрыклад, новая каўбаса, якая так і называецца «Навінка» — у ёй ялавічыны 70 працэнтаў і 30 — шпіка. Асвоілі цудоўны прадукт, які называецца «Закуска дамашняя». Як некалі ў вёсках рабілі салтысон, так і мы — робім з свінога мяса галоў. Калегі, здаецца, такой не прапаноўваюць. Наладзілі вытворчасць не толькі крывавага зельню, але і зельню белага. Карыстаецца попытам усё, што мае прысмак дамашняга, вясковага прадукту. Бо падраўмяваецца яго натуральнасць.

Робім паштэт запячаны з мorkвай. Ён менавіта запякаецца ў камерах, а не варыцца, і прапануем у спецыяльных формачках.

Трывалыя пазіцыі ў асартыментах трымаюць «Язык у вусе», традыцыйнае салёнае сала, якое любяць купляць мінчане ў нашых фірменных магазінах у сталіцы: на вуліцы Якуба Коласа і на Камароўцы.

Карыстаецца попытам свіная каўбаса паўэнджана — у яе буйны «малюнак», людзі бачаць, што там пакладзена натуральнае мяса. Падбаецца пакупнікам вараная каўбаса «Аматарская», у яе характэрны смак дастаюць каўбас часоў Савецкага Саюза. Дарослае насельніцтва памятае гэты класічны смак. Цудоўна разыходзіцца, у тым ліку ў Расіі, сардэлі «Калабкі з сырам». Расіянэ жартуюць: адразу сніданак з каўбасой і сырам, ім вельмі падбаецца.

На рынку, ва ўмовах суровай канкурэнцыі, мы бярэм тым, што ў нас свая сыравіна. А якасць прадукту цалкам залежыць ад якасці сыравіны. Мы самі выгадавалі жывёліну, самі перапрацавалі яе мяса. Гэта вельмі важны момант у любой вытворчасці.

Нашы тэхналогіі працуюць у адной звязцы з адпаведнымі службамі жывёлагадоўчых комплексаў. Калі памянся расійскі ДАСТ па шпіку (заўсёды было так, што чым таўсцейшы шпік, тым лепш, а цяпер стандарт зменшыўся да 2 сантыметраў), дзякуючы дастаткова аператыўнай селекцыйнай рабоце за паўгода удалося выйсці на новыя параметры прадукцыі. Згадзіцеся, што гэта сапраўдны вытворчы подзвіг, ніяк не менш.

Рынк збыту, акрамя расійскага, — Брэст, цалкам Брэсцкая вобласць, Мінск і сталічная вобласць, Гродна, Баранавічы, нават Віцебск — вазілі туды сыравіну. Не толькі гандаль, але і такія далікатныя кліенты, як санаторыі — «Буг», «Белавежская пушча», «Бярэсце», — ахвотна бяруць мяса і гатовую прадукцыю. З усімі сваімі спажывальцамі, у тым ліку з фірменным гандлем, мы працуем пад заяўку, каб не перагружаць склад гатовай прадукцыі. Дзякуючы чаму на паліцу заўсёды паступае свежая, яшчэ «ціпляя», што называецца, прадукцыя.

А статыстыка такая: штодня даём 55 тон свіныны і 25 працэнтаў перапрацоўваем на сваім мясакамбінаце ў высаклассны прадукт.

Матэрыял падрыхтаваў Уладзімір ХІЛЬКЕВІЧ. Здымкі Аляксандра ШАБЛЮКА. УНП 200193456

ПА ФЕРМЕ ЕДЗЕ... ВАГОН

Слова Вользе КАНАНЧУК, загадчыцы фермы «Абярощчына» ў аддзяленні «Расна».

— Агульнае пагадоўе — таксама больш за тысячу галоў дойнага статку. Калі дакладна, то 1400. Забяспечылі ім збалансаванае харчаванне і належны догляд. Людзям, а працуе ў нас каля 30 чалавек, адчувальна дапамагаюць механізмы, пачынаючы ад самых сучасных даільных устаноў, якія аўтаматызавалі працэс даення, і да самаходнага кормавагона, што рухаецца па рэйцы, загрузаецца з бункера і дазваляе раздзяць канцэнтраты. Працаваць такі вагон можа і на ручным кіраванні, і на «аўтапілоце». Кожная карова ў залежнасці ад прадукцыйнасці, згодна з камп'ютарнай праграмай, атрымлівае сваю дозу камбікармоў. Камп'ютар дакладна ведае, колькі якой з іх адсыпаць, таму кароўкі павінны стаяць на сваіх месцах, пад таблічкай, на якой напісаны яе нумар. Дарэчы, камп'ютар наогул ведае пра кожную жыхарку комплексу ўсё — узрост, тэрміны ацэлаў, асемінацыя, запуску, надой і гэтак далей. Такая вычарпальная інфармацыя спецыялісту скажа многае.

Раз на тыздзень пералічваем рацыёны і робім карэктывы. Карова стабільна з'ядае за суткі 45 кілаграмаў кармоў, сярод якіх могуць быць сілас, зялёная маса кукурузы, сечка ячменнай саломы плюс жамерыны цукровых буракоў альбо рапсавы шрот і канцэнтраты. Камбікарм даём з разліку 350 грамаў на літр малака. Зменшыўся надой — камп'ютар зменшыць колькасць канцэнтрату. А на раздой — узмацняе кармленне.

Плунюю колькасць кармоў дабаўляе жывёле таксама і самаходны кормараздатчык. Для тых каровак, якія рыхтуюцца ў запуск, а затым і на расцёл, свая праграма, сваё «меню». Тут актыўна выкарыстоўваем прэміксы.

Так што, як бачыце, тэхнічны прагрэс усё смялей заяўляе пра сябе ў жывёлагадоўлі. Дырэктар збіраецца набыць кормавагон і для яшчэ аднаго памяшкання ў нашым комплексе. Бо зарэкамэндавалі сябе электронныя і механічныя памочнікі толькі з лепшага боку. Прыклад характэрны: у тую касмічную гарачыню, якая стаяла летам, істотна аблегчыла жыццё людзям і статку новая кліматычная устаноўка, якая пастаянна ўключалася і распырсквала ў памяшканні дробнадысперсны вадзяны пыл, ахалоджвала паветра, і ўсім дыхалася значна лягчэй і працавалася веселей.

За спінай загадчыцы фермы Вольгі КАНАНЧУК — той самы камп'ютарызаваны дазатар. А побач з фермай завіхаецца кормараздатчык, якім кіруе Леанід МІРАШНІЧЭНКА.

«Думаю, з абсалютнай большасцю членаў калектыву ўзаемаразуменне ў мяне ёсць. 95-97 працэнтаў — гэта цудоўныя людзі, прафесіяналы сваёй справы. Тыя, каго з поўным правам можна назваць высокімі словамі — соль зямлі. Фактычна амаль няма такіх, хто б падвёў.»

Дысцыпліна і парадак існуюць паўсюдна, на надзвычайнай ванясце чаго ў аграрна-прамысловым комплексе звяртаў увагу кіраўнік дзяржавы падчас знаходжання ў «Белавежскім».

Я ганаруся сваім калектывам!»

Юрый Мароз

З ПУШЧЫ — У ЛОНДАН

Дзеці — заўсёды носьбіты прыгожых. Так лічыць Ганна ЧАПЛЯЮК, дырэктар Белавежскай дзяржаўнай дзіцячай школы мастацтваў.

— У сценах нашай школы дзеці вучацца сем гадоў, атрымліваюць дадатковую адукацыю і атэстаты і могуць паступаць далей: тыя, хто закончыў нашу музычнае аддзяленне, — у музычны каледж або вучылішча, а пасля ў кансерваторыю. Альбо ў каледж мастацтваў у Пінску. Кожны год нехта з нашых вучняў паступае вучыцца далей. Так ці інакш, цяга да прыгожых застаецца з імі на усё жыццё.

Школа працуе па чатырох напрамках — музычная адукацыя, харэаграфія, а таксама мастацкае і мастацка-эстэтычнае аддзяленні. Летась у нас займаліся 113 чалавек. У мясцоваму агульнаадукацыйную школу ходзіць 300 з лішкам дзяцей, так што нашу ўстанову наведвае адна трэць. У нас працуюць 15 настаўнікаў, па спецыяльным раскладзе.

Выпускнікі, якія зараз вучацца ў Мінску ці Брэсце, наведваюць нас. І ёсць дзеці, якія працягваюць адукацыю ў Польшчы і нават у Англіі. Мая вучаніца, а яна займаецца дызайнам адзення, паказала свае работы ў Маскве і ўжо адтуль трапіла ў Лондан. Так што маю права гарыцца. Я вяду малюнак, жывяніс, кампазіцыю, працую ў школе больш за 10 гадоў, з самага яе адкрыцця, прыехала пасля інстытута па размеркаванні мужа (ён інжынер-будаўнік і размеркаваўся ў «Белавежскі»).

Дзеціям у нас падабаецца. Праводзім з імі не толькі ўрокі, але і пазакласныя мерапрыемствы, выстаўкі работ, што ім надзвычай цікава. Ужо ў гэтым узросце развіваецца жаданне да самавыяўлення і самаўдасканалення.

Хачу асобна сказаць, што нам вельмі дапамагае акцыянернае таварыства і асабіста Юрый Дзмітрыевіч Мароз. Без гэтай дапамогі цяжка было б выйсці на сучасны ўзровень мастацка-эстэтычнай адукацыі.

У новай кавярні «Бел-Морыс» вас сустрэнуць гасцінна.

У дзіцячай школе мастацтваў. Выкладчыца Аксана ПАШКЕВІЧ і яе выхаванцы Кацярына ГУК і Даніла ВАЙТОВІЧ.

Усяго адзін прыклад. Летась «Белавежскі» купіў нам новую апаратуру за 30 мільянаў рублёў. Вялікі дзякуй ім за бацькоўскую падтрымку.

Ад аўтараў. Падчас нашай гутаркі з генеральным дырэктарам Юрыем Дзмітрыевічам сказаў сярод іншага: «Патрэба ў мастацка-эстэтычнай адукацыі ў нас такая, што муслі, акрамя школы, якой кіруе Ганна Паўлаўна, адкрыць пры Доме культуры яшчэ і гурток на 30 чалавек і ўзяць мастака, каб праводзіў заняткі. Такое воль у дзеці нашых работнікаў вялікае жаданне развівацца. Гэтая патрэба выхавана ў іх бацькамі і ўсім ладом нашага жыцця. Жыць у Белавежжы, сярэд нашай прыроды і нашых людзей, і не цаніць прыгажосць — такога проста не бывае».

Краіна здароўя

Выпуск № 16 (346)

■ Набалела! ПРА ЗАПАВЕТНЫ ТАЛОНЧЫК І ІНШУЮ «ДРАБЯЗУ»

Аляксандр ЦЯРЭШЧАНКА, урач з 25-гадовым стажам, хірург і журналіст, аўтар і вядучы тэлепраграмы «Урачобныя тайны плюс» на канале «НТВ-Беларусь», напісаў для аднаго інтэрнэт-рэсурсу цікавы артыкул адносна беларускай медыцыны наогул і ўрачоў у прыватнасці. Спяшаюся падзяліцца некаторымі яго тэзісамі і сваімі рэмаркамі.

«...У нас могуць быць на ўзбраенні самыя сучасныя прэпараты, задзейнічаны самыя перадавыя тэхналогіі, але, калі ты прыходзіш у палаты некаторых сталічных бальніц, разумееш, што такі нізкі ўзровень бытавога сэрвісу цяжка ўбачыць нават у асобных вёсках...»

Няма сумненняў, у кожнага ёсць свой адмоўны матэрыял па гэтай тэме. Вось і мой — пра сэрвіс... Адна з цэнтральных бальніц горада некалькі гадоў таму. Дзе рамонты. У вузкіх палатах — па пяць-шэсць жанчын з гінекалагічнай анкалогіяй. Прамянявую тэрапію паралельна атрымліваюць дзесяць, пятнаццаць, а то і болей чалавек. І ва ўсіх пасля нейкага сеанса пачынаецца моцная дыярэя. А туалеты... Правільна, на другім канцы калідора... І кабінка ў тым туалете працуе толькі адна! Прыніжэнне, якое перажылі жанчыны, добра праапэрыраваныя, з правільнай разлічанай дазіроўкай апраменьвання і г.д., перадаць немагчыма. І праблема тут не ў недастатковым фінансаванні — праблема ў тым, што гадоўнаму ўрачу бальніцы няма ніякай справы да гэтага пытання.

«На жаль, наша грамадства дагэтуль жыве ў сістэ-

ме каардынат, калі ўсе нам павінны... Пажылая жанчына, пенсіянерка, звярнулася па медыцынскую дапамогу: у яе былі праблемы з печанню і ныркамі. Яе экстранна пакла-лі ў стацыянар уралогіі, зрабілі неабходнае абследаванне і знялі праблему, звязаную з ныркамі. Астатняе лясчэнне, па меркаванні ўрачоў, можна было правесці ўжо дома. Пацыентку вылісалі. Адроз-на пасля гэтага мне пазваніў муж пенсіянеркі, паважаны чалавек, і выліў на ўрачоў цэбар бруду. Маўляў, жонку, ветэрана працы, можна было патрымаць у бальніцы і даў-жэй (хоць гэта і неабавязко-ва). Ён не хацеў звязвацца з участковай бальніцай, дзе ёй давлялася б назірацца. Мужчына зганьбіў урачоў у клініцы (тых, якія дапамаглі яго жонцы), а таксама ўрачоў, з якімі ён жыве побач. Усіх агульна... Разам з тым у свой час, з'яўляючыся ра-ённым кіраўніком, гэты па-важаны чалавек меў магчы-маць прыкласці намаганні і прыцягнуць сродкі ва ўчас-ковыя бальніцы і без апасен-няў карыстацца іх паслугамі на пенсіі. Але гэтага, відаць, не здарылася...»

Не здарылася не толькі ў гэтага шанюўнага сталага чала-века. Некаторыя кіраўнікі добра ўмеюць хавацца ад журналістаў, пакуль знаходзяцца на пасадах: «Давайце пакуль не будзем ча-паць гэтае пытанне...» А чаму яго не чапаць? Я плачу падаткі. Я маю права годна дагледзець сваяка, які гіне ад невылечна-га захворвання. Чаму ж столькі людзей пайшлі з жыцця, так і не дачакаўшыся палятыўнай дапамогі?

«Ёсць такі «сіндром выга-рання», адкрыты амерыкан-скімі медыкамі, якія назіралі за калегамі і заўважылі, што на нейкім этапе сваёй інтэн-сіўнай дзейнасці ва ўрача

з'яўляюцца стомленасць і непрыняцце сітуацыі, за які-мі надыходзіць непазбежнае паніжэнне якасці працы... А цяпер давайце прыгадаем медыкаў, якім даводзіцца працаваць на паўтары-дзе-сяці канфліктаў у палікліні-ках і бальніцах адбываюцца з прычыны адсутнасці дыя-логу».

Калі я бяру талон да ўрача сваёй паліклінікі, то разлічваю там прабыць каля 1,5 гадзіны. Гадзіну — пад дзвярыма, паўга-дзіны — за казачку картку і ўлас-на прыём... Прасядзела нека-лі гадзіну 25 хвілін. І зашла да ўрача, толькі каб сказаць, што агляд «адмяняецца»: я проста не паспяваю, бо ў мяне, выба-чыце, праца, а мой загулены час нават не ведаю, чым апраў-даць... Замучаная ўжо на той момант дня доктарка, відаць, таксама не ведала — развя-ла рукамі. Іду ў даведначную службу, каб папытацца «кнігу прапаюў». «Скаргу будзеце пісаць? — амаль раўнадушна кажа жанчына на пасту. — Ну, пішыце». Я тады падумала: «Божа, дай мне ў наступны раз такі талончык, каб ён быў дакладным, фактычным, са-праўдным — браню, а не та-лончык!»

«Сістэма аховы здароўя — гэта наша агульная справа. Страта агульнай культуры дазваляе нам па-ранейшаму піць, курыць, нават не есці, а жэрці, — і пры гэтым шукаць вінаватага доктара. Мы катэ-гарычна не гатовы сачыць за сабой, даводзім свае цэлы да катастрофы, а пасля бжым у паліклініку з крыкам «Ратуй-це!».

З наракалігнага аддзялен-ня тэлефону знаём: «Ты не можаў пазваніць і папытацца, чаму мяне не лечаць?» Мару. А ты не можаў сказаць, калі пе-растанеш піць?»

■ Бацькоўскі клопат

ПЕРШЫ КЛАС: У 6 ЦІ Ў 7?

У 6 гадоў ці ў 7? Як зразумець, што ваша малое ўжо гатова да выпрабавання школы? Чытае-лічыць — можа, гэтага дастаткова? Аказваецца, важных момантаў крыху больш. Падрыхтавацца да школы за тыдзень-месяц немагчыма. Можна сказаць, да гэтага трэба ісці ад нарадзэння.

— У першую чаргу мы кажам пра пэўны ўзровень псіхічна-га развіцця — дастатковы для хуткай адаптацыі і засваення школьнай вучэбнай праграмы ў калектыве ровеснікаў, — пад-крэслівае псіхолаг цэнтру дружалюбнага стаўлення да падлеткаў «Поспех» Кацяры-на БЛІЗЮК. — Другім важ-ным момантам будзе інтэлекту-альная гатоўнасць — належны ўзровень развіцця мыслення, маўлення, увагі, памяці, успры-няцця, а таксама дробнай ма-торыкі. Ці здольна наша дзіця абагульняць, параўноўваць аб'екты, вылучаць істотныя прыкметы, рабіць высновы? Павінна быць пэўная шырыня ўяўленняў, у тым ліку вобраз-ных, прасторавых, адпаведнае моўнае развіццё, пазнавальная актыўнасць. Неабходна арыен-тавацца ў наваколным асярод-дзі, мець запас ведаў і быць да-пытлівым. Вобразнае ўяўленне і сансавае запамінанне — усё гэта важна... Дзіцяці трэба ра-зумець неабходнасць навучання

і тое, што вучоба адрозніваецца ад гульні, патрабуе сур'ёзнасці і адказнасці. Безумоўна, дзіця павінна жадаць вучыцца: пайсці ў школу, бо там цікава і можна пра многае даведацца, а яшчэ бацькі абяцалі набыць ранец, а пасля і веласіпед! Чым не матываваць? Дарэчы, дзеці з высокай матывацыяй звычайна любяць чытаць, расаць задачку, красворды, задаюць шмат пытанняў. Калі з гэтым у вашага малога не так добра, як хацелася б, не трэба адчай-

вацца. Ваша задача — даваць дзіцяці пазітыўную і толькі пазітыўную інфармацыю пра школу. Тут няма ніякіх сакрэтаў: як вы ацэньваеце школу, так будзе ацэньваць яе і дзіця. Для яго надзвычай важна быць, што бацькі спакойныя і ўпэў-неныя! Ёсць дзеці, у якіх абсалютна няма жадання ісці ў школу. Ве-рагодна, яны проста не «нагу-ляліся». Аднак ва ўзросце 6-7 гадоў псіхічнае развіццё тако-е пластычнае, што нават «нега-товыя», прыходзячы ў клас, па-

Што патрэбна для паспяховага старту?

1. Жаданне вучыцца, ісці ў школу.
2. Імкненне даведацца пра новае.
3. Пазітыўнае стаўленне да школы.
4. Уменне выконваць правілы любой гульні.
5. Нармальныя стасункі з ровеснікамі: і ваша дзіця, і вы самі павінны называць яго сяброў па імені; ніколі не крыты-куйце ровеснікаў дзіцяці; складаныя, канфліктныя сітуацыі прааналізуйце разам; запрашайце сяброў у госці.
6. Не абмяркоўвайце пры дзіцяці дарослых: тлумачце пра-вілы кантакту з настаўнікамі і іншымі дарослымі.

■ Доктар адкажа

ЧАМУ «РАСЦЕ» ГЕМАГЛАБІН?

«Раскажыце, калі ласка, з якой прычыны можа быць павышаны гемаг-лабін?»

Андрэй, г. Рагачоў, Гомельская вобласць. Тлумачыць загадка 1-га тэрапеў-тычнага аддзялення 11-й гарадской паліклінікі г. Мінска Ірына УЛАСІК:

— У норме колькасць гемаглабіну ў крыві складае ў жанчын 120-140 г/л, у мужчын — 130-160 г/л. Гемаглабін да-стаўляе кісларод ад лёгкіх да тканак і органаў арганізма, з'яўляецца асноўным кампанентам эрытрацытаў. Узровень ге-маглабіну можа мяняцца пад уздзеяннем розных знешніх фактараў або пры нека-торых расстройствах у арганізме.

Высокі гемаглабін можа нічым не працяўляць сябе, аднак пры працяглым і значным змянненні могуць з'явіцца розныя сімптомы — павышаная стомлівасць, кволасць, дрэнны апетыт, санилівасць ці, наадварот, праблемы са сном, павышэнне артэрыяльнага ціску, галаўны боль, гала-вакружэнне, сверб скуры (асабліва пасля душу, ванны), боль у суставах, касцях. Крывяныя згусткі, або тромбы, якія ня-рэдка ўтвараюцца пры павышаным гема-

глабіне, могуць стаць прычынай інсульту, лёгчай эмбаліі, сардэчнага прыступу. Некаторыя захворванні ўнутраных органаў і крыві прыводзяць да высокага ўзроўню гемаглабіну, але прычына можа хавацца і ў нейкім знешнім уздзеянні або ладзе жыцця. Так, у жыхароў горнай мяс-цовацы, у тых, хто жыве на раўніне, але

высока над узроўнем мора, можа быць павышаны гемаглабін. Нізкі ўзровень кіс-лароду ў гэтых рэгіёнах прымушае арга-нізм вырабляць больш гемаглабіну, каб кампенсавалі яго недахоп максімальным з'вязаннем гемаглабіну з кіслародам. Такая асаблівасць можа быць і ў лё-тчыкаў, сцярдэс, альпіністаў, а таксама

спартсменаў (лыжнікаў, канькабежцаў, бегуноў, марафонцаў).

Прычына можа хавацца і ў вельмі актыўным курэнні. Даследаванні даг-туль не могуць растлумачыць той факт, што ў курцоў часта звышаны паказчы-кі гемаглабіну. Мяркуюцца, што органы і тканкі, якія недаатрымліваюць кісларод, вымушаюць арганізм прымяняць тыя ж механізмы, што і пры нізкім узроўні кіс-лароду ў атмасферы.

У дарослых прычынай высокага ге-маглабіну могуць быць захворванні сэрца і лёгкіх (хранічная абструктыўная хвароба лёгкіх, пнеўманія, бронхіаль-ная астма, туберкулёз, эмфізема лёгкіх і інш.). Цяжкае абязводжэнне павышае ўзровень плазмы, што павялічвае аб'ём цыркулюючай крыві. Сам працэс абяз-воджвання не павялічвае ўзровень эрыт-рацытаў, але наступствы, выражаныя ў павелічэнні аб'ёму крыві, павышаюць іх канцэнтрацыю ўвогуле, што таксама павялічвае ў павышаным узроўні ге-маглабіну. Анкалагічныя захворванні таксама могуць быць прычынай павы-шэння яго ўзроўню

■ Асаблівасці захворвання

ЗАХАЦЕЛАСЯ САЛОДКАГА? НЕ ЕШ ЯГО!

95 працэнтаў хворых на цукровы дыябет 2-га тыпу — гэта людзі з атлусценнем і лішняй вагой. Груба кажучы, захворванне развіваецца не таму, што вы з'елі сёння должку шакаладкі, а таму, што вы пастаянна зложываеце каларыйнай ежай (а звычайна яна салодкая, ну і яшчэ тлустая), не траціце гэтыя лішнія калорыі, словам, не ведаеце, што такое здарова лад жыцця. Далей расце, колькасць тлушчу ў арганізме назапашваецца, і адбываюцца такія змены, якія і прыводзяць да гэтага захворвання.

«Атлусценне — не касметычны дэфект, а хранічнае захворванне з частымі рэцыдывамі пры адсутнасці лясчэння, — лічыць галоўны энда-крынолаг Міністэрства аховы здо-роўя Рэспублікі Беларусь, прафе-сар кафедры эндакрыналогіі Бе-ларускага дзяржаўнага медыцын-скага ўніверсітэта Ала ШАПЯЛЬ-КЕВІЧ. — Здароўе патрабуе пэўнай работы. Харчаванне правільна — не азначае ўжываць толькі нешта ня-смачнае. Можна і трэба выбіраць такую ежу, каб яна была і смачнай, і карыснай. Вельмі хочацца салодка-га? Разбярыцеся чаму... Плюс фізіч-ная актыўнасць — мінімум 30 хвілін хады ў дзень. Плюс антыстрэсавыя паводзіны. Гэты фактар (стрэс) на-бывае асаблівае значэнне ў развіцці захворвання, хоць навукова пакуль і не пацверджаны... Кожны чалавек пасля 50 гадоў павінен мець на ўва-

зе, што гэта той узрост, калі пачынае расці рызыка кардыяваскулярнай і анкалагічнай паталогіі, а таксама цукровага дыябету 2-га тыпу».

ЗВЯРНИЦЕ УВАГУ НА:

- суадносіны росту і масы цела;
- аб'ём талі (тлушчавая клетчат-ка, якая назапашваецца на жываце — «бомба з запаленым механізмам»). Аб'ём талі ў жанчын не павінен пе-рвышчаць 80 см, у мужчын — 92 см);
- фізічную актыўнасць;
- фрукты і гародніну ў рацыёне;
- лясчэнне артэрыяльнай гіпертэн-зіі;

- спадчыны фактар;
- хача б аднаразовае павышэнне цукру ў крыві.

Паводле інфармацыі Сусветнай федэрацыі дыябету, у свеце налічва-ецца звыш 380 млн пацыентаў з гэ-тай хваробай. У еўрапейскім рэгіёне да 2035 года прагназуецца рост такіх хворых на 22 працэнты, у ціхаакіянскім і афрыканскім — больш як на 100 пра-цэнтаў. І рост гэты будзе адбывацца за кошт, вядома, цукровага дыябету 2-га тыпу. У нас зарэгістравана амаль 270 тысяч хворых на цукровы дыябет, 93 працэнты з якіх маюць цукровы дыя-бет 2-га тыпу.

Ранняя дыягностыка захворван-ня — гэта ацэнка глікеміі нашча і вы-значэнне глікіраванага гемаглабіну. Цукар нашча двойчы звыш 6,1 (пас-ля ежы — 11,1) на фоне пералічаных фактараў рызыкі — гэта ўжо дыябет. Глікіраваны гемаглабін 6,5% (норма — не больш за 4%) двойчы на фоне усё-тых жа фактараў рызыкі — таксама дыябет. — Адным з прырытэтных напра-макаў сучаснай дыябеталогіі з'яўляецца навучанне пацыентаў у «Школе дыя-бету», — тлумачыць Ала Шапяльке-віч. — На сёння ў нас 232 такія шко-лы, навучанне ў якіх летас прайшлі звыш 37 тысяч пацыентаў. Пацыенты з цукровым дыябетам забяспечваюцца бясплатна таблетаванымі прэпарата-мі і інсулінамі. Інсуліны айначнай вы-творчасці складаюць 82 працэнты ад усіх інсулінаў у флаконах. У выпадку іх непераноснасці прадастаўляюцца інсуліны замежнай вытворчасці. Калі ў 2000 годзе хранічныя ўсклад-ненні назіраліся ў 75 працэнтаў хо-рых, то сёлета гэта ўжо 46. Калі ра-ней у структуры ампутацый ніжніх кан-чэнасцей пераважаў «высокія» (на ўзроўні бядра, галёнк), то сёння (64 працэнты складаюць «нізкія» або «ма-лыя») (ступня, пальцы ступні). Летас было праведзена 455 ампутацый. У лясчэнні трафічных рываў у такіх пацыентаў укараняюцца новыя тэх-налогіі, распрацаваныя з дапамогай метадаў геннай інжынерыі. У Беларусі праводзяцца клінічныя іспыты чалаве-чага рэкамбінантага эпідрэмальнага фактара росту Эберпрот-П (кубінскай вытворчасці). Папярэднія вынікі пры-

мянення ў хворых з выражанымі тра-фічнымі рывамі — станоўчыя.

Цукровы дыябет з'яўляецца вяду-най прычынай слепаты ў свеце. Раньне выяўленне дыябетычнай рэінапатыі з'яўляецца найбольш эфектыўнай стра-

тэгіяй у папярэджванні слепаты. Летас-яна была выяўлена ў 49 чалавек.

Для ранняга выяўлення дыябетыч-най прычынай слепаты ў свеце. Раньне выяўленне дыябетычнай рэінапатыі з'яўляецца найбольш эфектыўнай стра-

Удар для бацькоў

У апошнія гады расце колькасць дзяцей з цукровым дыябетам 1-га тыпу.

«Дзесяць гадоў таму пік праяў дыябету 1-га тыпу прыпадаў на падлет-кавы ўзрост, а менавіта на 14 гадоў, а сёння мы кажам пра два пікі — 5-6 гадоў і ўсё тыя ж 14, — адзначае галоўны дзіцячы эндакрынолаг Міні-стэрства аховы здароўя Рэспублікі Беларусь, прафесар кафедры дзі-цячых хвороб Беларускага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта Анжэліка СОНЦАВА. — Выяўляецца такія дзяціны і ў дзяцей 1-2 гадоў. Тут значэнне мае і генетычная схільнасць, і захворванні, звязаныя з характарам харчавання дзіцяці, штучнае выкармліванне, вага пры нараджэнні, а такса-ма частая прастуды — у 90 працэнтаў такіх хворых назіраюцца змяненні ў імуннай сістэме...»

Ёсць сярод дзяцей і хворыя на цукровы дыябет 2-га тыпу — гэта дзеці з атлусценнем, што з'яўляецца праблемай не толькі для дарослых. Наогул, дзеці з лішняй вагой і атлусценнем — гэта тыя, у каго пры захаванні такой вагі будзе выяўляцца метабалічныя і гарманальныя парушэнні, дэпрэсіі.

«Любыя новыя метадыкі, якія мы сёння прымяняем для лясчэння, — гэта ўсяго толькі тэхналогіі, і без навучання ім нашага пацыента разам з яго бацькамі ніякіх поспехаў у лясчэнні, ніякай мінімізацыі ўскладненняў не будзе, — кажа спецыяліст. — Калі гаварыць пра харчаванне дзяцей з дыягназам, то ніякіх жорсткіх абмежаванняў там няма. Для ўсіх ёсць толькі прыныцы здаровага харчавання! Не трэба шукаць замену цукру: фруктоза, па сутнасці, не адрозніваецца ад цукрозы, у тым ліку і па ка-ларыйнасці. Паступова стандарты для гатовай прадукцыі, у тым ліку на фруктозе, будуць мяняцца. А пакуль — любая рафінаваная вулгаводы трэба істотна абмяжоўваць! здаровым, і хворым. Нашы пацыенты наву-чаюцца паняццю «хлебная адзінка» і харчуюцца з улікам гэтых «адзінкаў» у прадуктах, з разлікам дозы інсуліну. Можна з'есці должку-дзве шакаладу, але трэба пасля памераць цукар».

Сумесны праект газеты «Звязда», Нацыянальнага алімпійскага камітэта і Міністэрства спорту і турызму Рэспублікі Беларусь

Урок ад «зоркі»

Спачатку Вікторыя правяла размінку і дзесятак розыгрышаў са спартсменамі-каласнікамі, якія ў наступным годзе прадставяць Беларусь на Паралімпійскіх гульнях у Бразіліі.

Далей дзеці правялі невялікую прэс-канферэнцыю, іх цікавілі пытанні аб тым, як Вікторыя дабілася звання першай ракеткі свету і як спартсменка рыхтуецца да адказных гульняў.

— Кожны раз, прыежджаючы ў Беларусь, бачу, што на мае майстар-класы прыходзіць усё больш дзяцей. Гэта значыць, што тэніс у нашай краіне развіваецца дынамічна: з'явілася шмат кортаў з розным пакрыццём, у дзяцей ёсць добрыя ўмовы для трэніровак.

Вікторыя АЗАРАНКА: «УСЁ ПАЧЫНАЛАСЯ Ў МАЛЕНЬКАЙ ЗАЛЕ»

Алімпійская чэмпіёнка правяла майстар-клас для юных тэнісістаў

На кортах Рэспубліканскага цэнтра алімпійскай падрыхтоўкі па тэнісе ў Мінску сабралася каля ста маленькіх спартсменаў, іх чакала асабліва трэніроўка.

хацелася прывезці ў Беларусь турнір WTA. Гэта ў чарговы раз дазволіць суветнай грамадскасці пераканацца ў тым, наколькі добра наша краіна здольна арганізоўваць буйныя спартыўныя мерапрыемствы.

Фота Ірыны БУЖЫН

Фота Ірыны БУЖЫН

У размове без увагі не засталася і тэма чэрапашнай фізічнай формы тэнісісткі, тым больш што не так даўно яна пакінула суветную 20-ку лідараў жаночага рэйтынгу WTA.

— У гэтым годзе мая гульня палепшылася, але яшчэ ёсць моманты, над якімі варта працаваць. У міжсезонне я планую шмат трэніравацца, каб як мага лепш выступіць у наступным годзе.

ва турніраў Влікага шлема, але і выступіць на Алімпіядзе ў Бразіліі. Нагадаем, на Гульнях-2012 у Лондане беларуска стала бронзавым прызёрам у адзіночным разрадзе, а разам з Максімам Мірным заваявала залатую ўзнагароду.

— Алімпіяда — гэта вельмі спецыфічны турнір. Той тыдзень у Лондане быў для мяне вельмі складаным, наўрад ці мне ўдасца яшчэ раз адчуць такую эмоцыю, таму ў Бразіліі мне хацелася б скажэнтавацца на адзіночным разрадзе. Гэта стане самым галоўным турнірам для мяне ў 2016 годзе і нават важнейшым, чым вярнуцца на першы радок у рэйтынг.

У дзяцінстве я часта думала над тым, якія пачуцці будуць, ка-

лі выйграць алімпійскі медаль. Усе перамогі ў тэнісе, вядома, не простыя, але ў параўнанні з Алімпіядай яны больш далёкія ад краіны. А калі ты выступаеш за Беларусь — гэта зусім іншыя адчуванні, нават матывацыя іншая, бо там ты змагаешся не толькі за сябе. Наогул, у апошнія два гады ў мяне з'явілася асаблівае пачуццё да нашай краіны, я больш стала шанаваць яе і адпаведна часцей прыежджаюць сюды. Гэта тая гісторыя, калі ў юным узросце не настолькі шануеш бацькоў, а з цягам часу ўсё больш пачынаеш любіць іх

— У наступным годзе Вікторыя Азаранка плануе не толькі згуляць мнст-

Хоць менавіта бег з'яўляецца неад'емнай часткай яе жыцця

А яшчэ дзячына пастаянна пераадолюе бар'еры, і не толькі на атлетычнай дарожцы. Яны, здаецца, для спартсменкі не перашкоды, а ўсяго толькі жыццёвыя задачы, якія Аліна вырашае лёгка і нязмушана, з чароўнай усмешкай, якую заслужана можна назваць самай прыгожай у беларускім спорце.

Дзячына, якая нарадзілася ў беларускім правінцыйным мястэчку, ужо камфортна адчувае сябе ў сталіцы, у яе графіку сёння пастаянныя паездкі, трэніроўкі, сустрэчы з журналістамі. Цяжка паверыць, што яшчэ некалькі гадоў таму яна і не думала аб прафесійным спорце і шукала сябе ў далёкіх ад лёгкай атлетыкі абласцях.

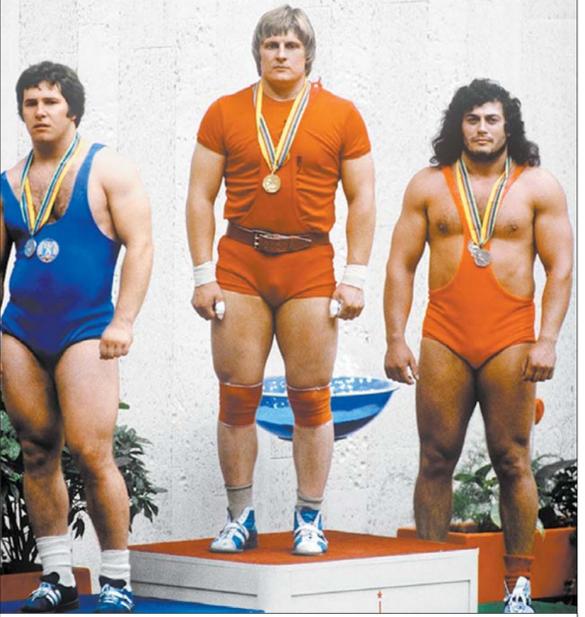
— Аліна, раскажыце пра родны горад і ваша дзяцінства. — Я нарадзілася ў Оршы — гэта звычайны правінцыйны гарадок, які, вядома, не параўнаецца па насычанасці жыцця з еўрапейскімі. Тым не менш, я люблю быць там, у Оршы жыўць мае бацькі, бабулі, дзядулі, таму па магчымасці імкнусь прыездзіць на малую радзіму.

— Што тычыцца дзяцінства, складана сказаць, якой я была, гэта лепш ведаюць мае бацькі. Думаю, не прыносіла ім шмат клопатаў. — Калі зразумелі, што спорт стане вашай прафесіяй? — Я ўвогуле не з самых малых гадоў прыйшла ў лёгкае атлетыку, больш, напэўна, гуляла на вуліцы.

— Памятаю гэты момант, як быццам было ўчора. З Іванам Пятровічам (трэнерам) у нас была мара абвергнуць словы пісьменніка-фантаста Герберта Уэлса. Ён сказаў, што чалавек, народжаны на зямлі, не здольны падняць 600 англіійскіх фунтаў — гэта 272 кг. Я ішоў да гэтай мэты і адчуваў, што прагрэсірую. У Канберы штургнуў размінкавую вагу 240 кг, потым 255 кг і 266 кг.

— Памятаю гэты момант, як быццам было ўчора. З Іванам Пятровічам (трэнерам) у нас была мара абвергнуць словы пісьменніка-фантаста Герберта Уэлса. Ён сказаў, што чалавек, народжаны на зямлі, не здольны падняць 600 англіійскіх фунтаў — гэта 272 кг. Я ішоў да гэтай мэты і адчуваў, што прагрэсірую. У Канберы штургнуў размінкавую вагу 240 кг, потым 255 кг і 266 кг.

— Памятаю гэты момант, як быццам было ўчора. З Іванам Пятровічам (трэнерам) у нас была мара абвергнуць словы пісьменніка-фантаста Герберта Уэлса. Ён сказаў, што чалавек, народжаны на зямлі, не здольны падняць 600 англіійскіх фунтаў — гэта 272 кг. Я ішоў да гэтай мэты і адчуваў, што прагрэсірую. У Канберы штургнуў размінкавую вагу 240 кг, потым 255 кг і 266 кг.

Леанід ТАРАНЕНКА — залаты прызёр Алімпіяды-80 у Маскве.

ла: хтосьці ўпаў, хтосьці не дабер, і таму я выйграла або трапіла на п'едэстал. Гэта глупства, так могуць пісаць толькі людзі, якія наогул не аналізуюць сітуацыю.

— Вы намякаеце, што гэта вар'яцтва, і маеце рацыю. Я працую ўвесь год, а мой галоўны старт доўжыцца каля 7 секунд зімой і каля 13 — летам. Гэта адрэзак часу, які складае часткай моманту свайго года.

— Ваш праца заключаецца ў тым, каб траніравацца ўвесь год, а потым на галоўным старце паказаць сябе за некалькі секунд... — Вы намякаеце, што гэта вар'яцтва, і маеце рацыю. Я працую ўвесь год, а мой галоўны старт доўжыцца каля 7 секунд зімой і каля 13 — летам.

— Пасля паспяховага выніку на чэмпіянаце свету ад вас будзе чакаць высокага месца і на Алімпіядзе. Гэта аказвае ціск? — Мне здаецца, што ад мяне заўсёды чакаюць добрага выніку і на кожным чэмпіянаце псіхалагічна я гэта адчуваю.

— Ці даводзілася ўжываць свае спрытарскія якасці ў жыцці? — Не, на вуліцы за хлопцамі я не бегала.

«Я выраста на літаратурных творах Быкава, Караткевіча, Купалы і Коласа». — Раскажыце пра вашу найбліжэйшае кола зносін. Хто гэтыя людзі? — Да сяброўства стаўлюся сур'ёзна, таму выбіраю сабе людзей не проста для баўлення часу, я прамажваю з імі сваё жыццё.

— Раскажыце пра вашу найбліжэйшае кола зносін. Хто гэтыя людзі? — Да сяброўства стаўлюся сур'ёзна, таму выбіраю сабе людзей не проста для баўлення часу, я прамажваю з імі сваё жыццё. Сярод іх ёсць як спартсмены, так і людзі з іншых абласцей. Гэта, найперш за ўсё, тыя, з кім мне рэальна цікава. Я цягну ў іх інтэлект, розум, дабрыню і гатоўнасць прыйсці на дапамогу. Мне цікава мець зносіны з людзьмі, якія могуць нешта расказаць, чаму-небудзь мяне навучыць, якія гатовы расці разам са мной.

Славытыя імёны

ПАДНЯЦЬ МАРУ

Пра рэкорды, узрушэнні і прыгоды вядомага цяжкаатлета

Яго прыклад паказвае, што чалавечым магчымасцям няма мяжы: у гады свайго спартыўнай кар'еры ён ледзь не загінуў праз памылку лекараў, а ўжо праз некалькі гадоў пасля гэтага падняў над галавой самую цяжкую вагу за гісторыю чалавецтва.

ЯК УСЁ ПАЧЫНАЛАСЯ

У 1977 годзе ў першай цяжкай вазе, тады гэта было 110 кг, Леанід Аркадзевіч штурхнуў 213 кг і дабраў у суме яшчэ 380 — гэты вынік стаў новым рэкордам Савецкага Саюза.

А пачалася ўсё значна раней. Лёсавызначальнай стала сустрэча з будучым трэнерам Тараненкі — Іванам Лагвіновічам. Спартсмен і настаўнік пазнаёміліся ў 1974 годзе, калі Леанід Аркадзевіч удзельнічаў у рэспубліканскім першынстве добраахвотнага спартыўнага таварыства «Ураджай» у Барысаве.

— Лагвіновіч — гэта чалавек, які хварэў спортам, неадарма ж яго называлі «дзіваком». Пазней разам мы распрацавалі спецыяльныя метады для маёй падрыхтоўкі, якія ў наступныя гады і прывялі да добрых вынікаў, — кажа Леанід Аркадзевіч.

1970-х сапраўдным супергероem стаў беларускі атлет Валяцін Хрыстаў, які замгануўся на рэкорд самога Васіля Аляксеева — двухразовага алімпійскага чэмпіёна. Менавіта з балгарынам Леанід Аркадзевіч давядлося змагацца на Алімпіядзе.

— Мае першыя Алімпійскія гульні, 80-ты год, сур'ёзныя канкурэнты. Хрыстаў тады падняў у суме 420 кг, а я на 2 кг больш. Да алімпійскага «золата» даваў яшчэ і два суветныя рэкорды: штуршок — 240 кг, двабор'е — 422,5 кг.

— На гэтых размовы я нават не звяртаў увагу і тым больш раўнадушны былі да іх цяпер. Тады сапраўды былі вельмі складаны перыяд у маім жыцці, але нейкім чынам у мяне атрымалася вярнуцца на памост.

ВЫПРАБАВАННІ, ЯКІЯ ПРывІЯЛІ ДА РЭКОРДА

Пасля неверагодных поспехаў на памосце пра Тараненку даведаўся ўвесь свет, у 1983 годзе ён у чарговы раз выйграў спартакіяду народаў СССР і быў галоўным прэтэндэнтам на званне чэмпіёна свету.

Спартсмена ўсё часцей сталі турбаваць болі ў спіне, але для цяжкаатлетаў праблема з пазваночнікам звычайна справа, таму вялікіх трывог Леанід Аркадзевіч не адчуваў. У ЦІТА яны зрабілі навакаінавую блакаду і, як аказалася пазней, занеслі стафілакакавую інфекцыю.

— У той час гэта было не дзіўна: у аддзяленні спартыўнай медыцыны панавалі жудасныя антысанітарныя ўмовы, так загіблі далёка не аднаго савецкага спартсмена. Потым лекаркі два тыдні не маглі вызначыць, што са мной, да поўнага сепсісу заставала сякаль сутак, і мне было трэніровава зраблена аперацыя. Дзякуй Богу, усё абыходзілася.

— Мае першыя Алімпійскія гульні, 80-ты год, сур'ёзныя канкурэнты. Хрыстаў тады падняў у суме 420 кг, а я на 2 кг больш. Да алімпійскага «золата» даваў яшчэ і два суветныя рэкорды: штуршок — 240 кг, двабор'е — 422,5 кг.

— На гэтых размовы я нават не звяртаў увагу і тым больш раўнадушны былі да іх цяпер. Тады сапраўды былі вельмі складаны перыяд у маім жыцці, але нейкім чынам у мяне атрымалася вярнуцца на памост.

— Мы, спартсмены, ні ў чым не вінаваты. Страцілі такі турнір і, верагодна, чарговыя медалі, таму што на спаборніцтвах «Дружба-84» я паказаў вынік на 52,5 кг вышэйшы, чым падняў алімпійскі чэмпіён Лос-Анжэлеса італьянец Нарберта Абербургер.

— Памятаю гэты момант, як быццам было ўчора. З Іванам Пятровічам (трэнерам) у нас была мара абвергнуць словы пісьменніка-фантаста Герберта Уэлса. Ён сказаў, што чалавек, народжаны на зямлі, не здольны падняць 600 англіійскіх фунтаў — гэта 272 кг. Я ішоў да гэтай мэты і адчуваў, што прагрэсірую. У Канберы штургнуў размінкавую вагу 240 кг, потым 255 кг і 266 кг.

— Памятаю гэты момант, як быццам было ўчора. З Іванам Пятровічам (трэнерам) у нас была мара абвергнуць словы пісьменніка-фантаста Герберта Уэлса. Ён сказаў, што чалавек, народжаны на зямлі, не здольны падняць 600 англіійскіх фунтаў — гэта 272 кг. Я ішоў да гэтай мэты і адчуваў, што прагрэсірую. У Канберы штургнуў размінкавую вагу 240 кг, потым 255 кг і 266 кг.

— Памятаю гэты момант, як быццам было ўчора. З Іванам Пятровічам (трэнерам) у нас была мара абвергнуць словы пісьменніка-фантаста Герберта Уэлса. Ён сказаў, што чалавек, народжаны на зямлі, не здольны падняць 600 англіійскіх фунтаў — гэта 272 кг. Я ішоў да гэтай мэты і адчуваў, што прагрэсірую. У Канберы штургнуў размінкавую вагу 240 кг, потым 255 кг і 266 кг.

— Памятаю гэты момант, як быццам было ўчора. З Іванам Пятровічам (трэнерам) у нас была мара абвергнуць словы пісьменніка-фантаста Герберта Уэлса. Ён сказаў, што чалавек, народжаны на зямлі, не здольны падняць 600 англіійскіх фунтаў — гэта 272 кг. Я ішоў да гэтай мэты і адчуваў, што прагрэсірую. У Канберы штургнуў размінкавую вагу 240 кг, потым 255 кг і 266 кг.

— Памятаю гэты момант, як быццам было ўчора. З Іванам Пятровічам (трэнерам) у нас была мара абвергнуць словы пісьменніка-фантаста Герберта Уэлса. Ён сказаў, што чалавек, народжаны на зямлі, не здольны падняць 600 англіійскіх фунтаў — гэта 272 кг. Я ішоў да гэтай мэты і адчуваў, што прагрэсірую. У Канберы штургнуў размінкавую вагу 240 кг, потым 255 кг і 266 кг.

— Памятаю гэты момант, як быццам было ўчора. З Іванам Пятровічам (трэнерам) у нас была мара абвергнуць словы пісьменніка-фантаста Герберта Уэлса. Ён сказаў, што чалавек, народжаны на зямлі, не здольны падняць 600 англіійскіх фунтаў — гэта 272 кг. Я ішоў да гэтай мэты і адчуваў, што прагрэсірую. У Канберы штургнуў размінкавую вагу 240 кг, потым 255 кг і 266 кг.

Біяграфічная даведка:

ТАРАНЕНКА Леанід Аркадзевіч нарадзіўся 13 чэрвеня 1956 года ў горадзе Маларыта Брэсцкай вобласці. Заслужаны майстар спорту. Чэмпіён Гульняў XXII Алімпіяды ў Маскве (СССР) 1980 г. у першай цяжкай вазе. Сярэбраны прызёр Гульняў XXIV Алімпіяды ў Барселоне (Іспанія) 1992 г. у другой цяжкай вазе. Чэмпіён свету 1980 г. у першай цяжкай і 1990 г. у другой цяжкай вазе. Чэмпіён Еўропы 1980 г. у першай і трохразовы чэмпіён у другой цяжкай вазе — 1988, 1991-1992 гг. Пераможны чэмпіён Спартакіяды народаў СССР — 1979, 1983 гг. Пераможца турніру «Дружба-84». Устанавіў 19 суветных рэкордаў у першай і другой цяжкай вазе. Узнагароджаны ордэнамі Дружбы народаў і Працоўнага Чырвонага Сцяга. Першы трэнер — Пётр Сацюк.

час вопытнаму спартсмену прапанаваў трэніраваць цяжкаатлетаў у Індыі, Леанід пагадзіўся, чым паказаў пачатак чаровага зямлянага гісторыі.

— У гэтай краіне ён правёў нямыла часу, які цяпер угадвае з усмешкай, у нотках яго апеводу нават адгадаецца нейкая настальгія.

— У памяці ўсплываюць асобныя добрыя моманты. На Алімпіядзе ў Аўстраліі выступілі ўжо мае індыйскія вучні і паставілі таксама сваеасаблівы рэкорд. Індыйская цяжкаатлетка стала бронзавым прызёрам Гульняў і заваявала для гэтай краіны першы алімпійскі медаль сярод жанчын. Гэта лічу і сваім дасягненнем.

— Калі казаць увагуле, жыццё там, вядома, было складанае. Пачынаючы з надвор'я — нязвычайна гарачыня — і заканчваючы людзьмі, які там зусім іншыя, іх паводзіны, менталітэт. Неадарма кажучы: «Усход — справа тонкая». Удар у спіну атрымаў у гэтай краіне вельмі проста. І я атрымаў іх нямыла, але цудам выкашаў.

— Спартсменкі, якія парушылі самы галоўны алімпійскі прынцып (аб чысціні спорту), сапраўды трапіраліся ў мяне, але неадарма парушалі рэжым, а часцяком проста не паддаваліся трэнерскаму кіраўніцтву. Пра гэта я дакладваў у пісьмовым выглядзе спартыўным чыноўнікам Індыі не адзін раз.

На чале ўсіх сфер жыццядзейнасці дзяржавы тады стаялі ваенныя, таму мець справу з імі было неспяшчана. Пасля станючых допінг-проб, калі я

- Организация аукционов
• Оценка всех видов имущества

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА

Table with 2 columns: Field and Value. Fields include Organizer (ZAO 'Center for Industrial Assessment'), Seller (OOO 'Rayffayzen-Lizning'), and Auction Subject.

Table with 5 columns: Name, Designation, Area, Inventory Number, Address. Lists administrative buildings for sale.

Сведения о земельном участке: площадь 0,1755 га, предоставлен продавцу на праве постоянного пользования. Целевое назначение: обслуживание административно-бытового корпуса.

Задаток 10% от начальной цены - 9 900 000 белорусских рублей перечисляется на курс Наубанка РБ на дату платежа на в/с: в долларах США (USD) - 301234326504; в евро (EUR) - 301234326506; в российских рублях (RUB) - 301234326508; в ЦБУ № 507 г. Минска ОАО «Белинвестбанк».

Обременения: 1 арендатор, 17 субарендаторов. Арендная плата 1113 кв.м. Размер арендного платежа в месяц с НДС 700 евро. Возможное расторжение договора в одностороннем порядке.

Срок подписания договора купли-продажи: 5 рабочих дней после проведения аукциона

Условия оплаты предмета аукциона: Если между продавцом и покупателем (победителем аукциона либо единственным участником аукциона, согласившимся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5%) в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнута договоренность по срокам и о порядке оплаты за предмет аукциона, такая оплата должна быть произведена в течение 30 (тридцати) календарных дней после подписания договора купли-продажи

Порядок проведения аукциона, оформления участия в аукционе, определения лица, выигравшего аукцион, а также возмещения затрат за организацию аукциона, оговорен в Условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.sro.by

Table with 2 columns: Field and Value. Fields include Date and time of auction, Date and time of receipt of documents, and Contact phones.

Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки»

ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА

Table with 2 columns: Name and Characteristics. Lists auction lots with details on location, area, and price.

Аукцион состоится 08 октября 2015 г. в 10.00 по адресу: г. Шучин, ул. Пушкина, 26.

К участию в аукционе допускаются физические лица, юридические лица и индивидуальные предприниматели, подавшие организатору аукциона в названный в извещении срок заявление с приложением необходимых документов и внесение в установленном порядке на указанный в извещении текучий (расчетный) счет сумму задатка, получившие билеты участников аукциона с указанием даты регистрации заявления и заключившие с организатором аукциона соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона.

При подаче документов на участие в аукционе организатору аукциона представляется документ, подтверждающий полномочия должностного лица и документ, удостоверяющий личность этого представителя; физическим лицом - документ, удостоверяющий личность физического лица; представителем физического лица - документ, удостоверяющий личность представителя.

Последний день приема заявлений - 02 октября 2015 г. до 15.00

По результатам внеочередного общего собрания акционеров ОАО Минский домостроительный комбинат выплата дивидендов за первое полугодие 2015 года акционерам - физическим лицам будет производиться с 1 октября 2015 года по 30 октября 2015 года в установленном порядке.

Задаток перечисляется на р/счет № 3806019171100 в ЦББ 611 ф/л по адресу: г. Шучин, ул. Пушкина, 26.

Table with 4 columns: Name of object, Lot number, Location, and Characteristics. Lists industrial buildings for sale.

Аукцион состоится 26 октября 2015 года в 11.00 по адресу: г. Пинск, ул. Калиновского, 11 в актовом зале.

Перечень необходимых документов: 1. Заявление на участие в аукционе по установленной форме и подписанное соглашение с ОАО «Пинским комбинатом строительной индустрии».

Аукцион состоится 05 октября 2015 года в 11.00 по адресу: г. Пинск, ул. Калиновского, 11/9 в актовом зале.

Table with 4 columns: Name of object, Lot number, Location, and Characteristics. Lists industrial buildings for sale.

Аукцион состоится 05 октября 2015 года в 11.00 по адресу: г. Пинск, ул. Калиновского, 11/9 в актовом зале.

Перечень необходимых документов: 1. Заявление на участие в аукционе по установленной форме и подписанное соглашение с ОАО «Пинским комбинатом строительной индустрии».

Аукцион состоится 22.10.2015 г. в 10.00 по адресу: Логойский район, д. Янушковичи, ул. Центральная, д. 36

ЯНУШКОВИЧСКИЙ СЕЛЬСКИЙ ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ проводит аукцион по продаже земельных участков в частную собственность гражданам Республики Беларусь для обслуживания многоквартирных жилых домов

Table with 6 columns: Lot number, Address, Area, Name of engineering network, Initial price, Bid amount, Expenses. Lists land plots for sale.

Задаток перечисляется на р/счет № 3806019171100 в ЦББ 611 ф/л по адресу: г. Шучин, ул. Пушкина, 26.

УП «МИНСКИЙ ГОРОДСКОЙ ЦЕНТР НЕДВИЖИМОСТИ» 28 октября 2015 г. проводит повторный открытый аукцион № 17-А-15 на право заключения договора аренды земельных участков в г. Минске

Вид аукциона: открытый (на повышение начальной цены). Предмет аукциона: право заключения договора аренды земельного участка. Аукцион проводится в порядке, установленном постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 26.03.2008 г. № 462.

Table with 9 columns: Lot number, Location, Area, Purpose, Initial price, Bid amount, Expenses, Conditions, Remarks. Lists land plots for lease.

Возмещение потерь сельскохозяйственного производства осуществляется в суммах с учетом нормативов, действующих на дату их фактического возмещения, а также соответствующего уровня инфляции.

Условия, предусмотренные в решениях Мингорисполкома в отношении земельного участка с учетом технических условий по инженерно-техническому обеспечению объекта и заключений согласующих организаций.

ИЗВЕЩЕНИЕ О РЕАЛИЗАЦИИ ИМУЩЕСТВА

ОАО «Барановичидрево» НА ПЕРВЫХ ПОВТОРНЫХ ТОРГАХ

Сведения об организаторе торгов, его место нахождения и контактные телефоны, факс и электронная почта

Сведения о предмете торгов, место нахождения предмета торгов, порядок ознакомления с ним и цена каждого ЛОТА в рублях

Сведения о порядке торгов, место нахождения предмета торгов, порядок ознакомления с ним и цена каждого ЛОТА в рублях

Сведения о предмете торгов, место нахождения предмета торгов, порядок ознакомления с ним и цена каждого ЛОТА в рублях

Сведения о предмете торгов, место нахождения предмета торгов, порядок ознакомления с ним и цена каждого ЛОТА в рублях

Сведения о предмете торгов, место нахождения предмета торгов, порядок ознакомления с ним и цена каждого ЛОТА в рублях

Сведения о предмете торгов, место нахождения предмета торгов, порядок ознакомления с ним и цена каждого ЛОТА в рублях

Сведения о предмете торгов, место нахождения предмета торгов, порядок ознакомления с ним и цена каждого ЛОТА в рублях

Сведения о предмете торгов, место нахождения предмета торгов, порядок ознакомления с ним и цена каждого ЛОТА в рублях

Сведения о предмете торгов, место нахождения предмета торгов, порядок ознакомления с ним и цена каждого ЛОТА в рублях

Сведения о предмете торгов, место нахождения предмета торгов, порядок ознакомления с ним и цена каждого ЛОТА в рублях

Сведения о предмете торгов, место нахождения предмета торгов, порядок ознакомления с ним и цена каждого ЛОТА в рублях

Сведения о предмете торгов, место нахождения предмета торгов, порядок ознакомления с ним и цена каждого ЛОТА в рублях

Сведения о предмете торгов, место нахождения предмета торгов, порядок ознакомления с ним и цена каждого ЛОТА в рублях

Сведения о предмете торгов, место нахождения предмета торгов, порядок ознакомления с ним и цена каждого ЛОТА в рублях

Сведения о предмете торгов, место нахождения предмета торгов, порядок ознакомления с ним и цена каждого ЛОТА в рублях

Сведения о предмете торгов, место нахождения предмета торгов, порядок ознакомления с ним и цена каждого ЛОТА в рублях

Сведения о предмете торгов, место нахождения предмета торгов, порядок ознакомления с ним и цена каждого ЛОТА в рублях

Сведения о предмете торгов, место нахождения предмета торгов, порядок ознакомления с ним и цена каждого ЛОТА в рублях

Сведения о предмете торгов, место нахождения предмета торгов, порядок ознакомления с ним и цена каждого ЛОТА в рублях

Сведения о предмете торгов, место нахождения предмета торгов, порядок ознакомления с ним и цена каждого ЛОТА в рублях

Сведения о предмете торгов, место нахождения предмета торгов, порядок ознакомления с ним и цена каждого ЛОТА в рублях

Сведения о предмете торгов, место нахождения предмета торгов, порядок ознакомления с ним и цена каждого ЛОТА в рублях

Кантрамарка

ЯК Я ПАМІРАЛА, ЖЫЛА І ТАНЧЫЛА ў МАСКВЕ

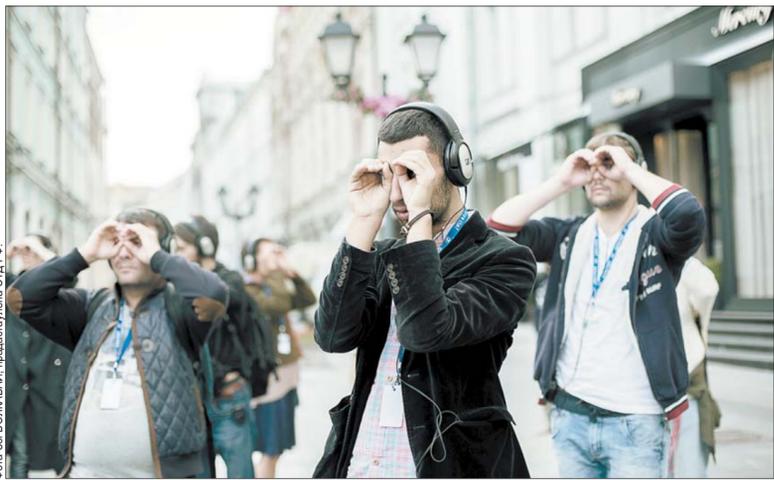
Я заходжу на Міўскія могілкі ў Маскве і ўпіраюся ў вялізны надмагільны помнік з чорнага граніту. Узад-уперад перад ім шнуруюць чорныя і надзіва дагледжаныя могілкавыя каты. Здаецца, ім не даспадобы натоўп людзей, што таўчыцца ля ўвахода. З помніка на мяне глядзяць малады чалавек, пад партрэтам імя эмблема BMW. Я прыглядаюся: хлопец пражыў усяго толькі 20 гадоў. Сёння мне неаднаразова нагадаюць пра хуткаплыннасць жыцця і яго імклівыя змены.

«Выберыце сабе магілу» — так пачынаецца спектакль «Remote Moscow», створаны ў калпадружжы нямецка-швейцарскай тэатральной групы Rimini Protocol і маскоўскім прадзюсарам Фёдарам Яліцкім. Rimini Protocol вядомы мінскім глядачам дзякуючы праграме міжнароднага тэатрального форуму «ТэАрт-2013», калі ў сталіцы паказалі іх «Прабрунты ў Казахстане». А адзін з заснавальнікаў групы, Штэфан Кэгі, падчас творчай сустрэчы пазнаёміў мінчан са сваім незвычайным тэатрам, дзе матэрыялам і тэхналогіямі стварэння спектакля становяцца сацыялагічныя даследаванні, падарожжы з дальнабэшчыкамі, тэлефанаванні ў максімальна аддаленыя пункты свету.

Remote Moscow мне давалося пабачыць у межах спецыяльнай праграмы Маладзёжнага тэатрального форуму-фестывалю «АРТМІГРАЦЫЯ», які ўжо трэці год запар ладзіць у Маскве Саюз тэатральных дзеячэў Расійскай Федэрацыі, гурткіцы тэатральнаму моладзь постсавецкай прасторы. Гісторыя стварэння гэтай пастаноўкі сапраўды мусяць матываваць кожнага маладога тэатрального дзеяча і прымушае паверыць, што немагчымага не бывае. Трапішы на адзін з самых вядомых световых фестывалю — Авіньёнскі — і пабачышы там Remote Avignon, Фёдар Яліцкі загарэўся ідэяй прывезці гэты праект у Маскву. Большасць спектакляў Rimini Protocol якраз і скіравана на тое, каб нейкая агульная ідэя ўвасаблялася ў розных гарадах, адаптуючыся да мясцовых рэалій. Аднак звычайна над такімі праектамі-калпадружжы працуюць буйныя тэатральныя установы. Напрыклад, у Санкт-Пецярбургу стварэннем «Remote Петербург» сумесна з Rimini Protocol займаўся сьляніны Вялікі драматычны тэатр імя Г.А. Таўстаногова. Вопыт Фёдара Яліцкіна, дзякуючы якому фактычна ўпершыню побач з назвай Rimini Protocol з'явілася імя канкрэтнага чалавека, а не ўстановы, яшчэ раз сцвярджае спрэчкі і многіх складаных арганізацыйных працэсаў у сучасным тэатры.

«Remote Moscow» — спектакль-аўдыяпрамад. На ўваходзе Міўскіх могілак кожны з 50 глядачоў атрымлівае навушнікі і праязны. На працягу 100 хвілін з вамі будзе камунікаваць штучна створаны голас. Ён будзе кіраваць вашымі дзеяннямі, вашым маршрутам і ствараць спектакль непасрэдна на вуліцах Масквы.

Голас у навушніках просіць мяне выбраць магілу. І, паверце, гэта ішчэ не самая дзіўная яго просьба. Я спыняюся каля аднаго з надмагільных помнікаў, вядомага штучным голасам Мілены. Астатнія ро-

Фота Зоя ВОЛКАВА, прадастаўлена СДЦ РР.

бачь тое ж самае. Мілена застаўляе мяне падумаць пра смерць, прапануе ўвіць сябе ў труне і абяцае, што наш аўдыяпрамад завершыцца на воблаку. «Remote Moscow» — гэта гісторыя супрацьпастаўленню і выяўленне свайго сапраўднага стаўлення да іх: жыццё — смерць, чалавечы і божае, штучнае — сапраўднае, адзіноцтва — кампанія, людзі, аб'яднаныя нейкай агульнай ідэяй (штучным голасам) — людзі, якія такой ідэі не маюць (звычайныя мінакі). «Remote Moscow» — гэта эксперыментальнае даследаванне ўласных і чужых пачуццяў. Заставайце на вуліцы. Як на гэта рэагуюць людзі вакол вас? Прайдзіцеся каля сметніцы: тут пакінулі след тысячы людзей, што вы адчуваеце, удыхаючы пах іх смецця?

Мы шпაცыруем далей. Заўважу, што ніхто не ачэплівае вуліцы горада, рыхтуючы іх знарком да спектакля. 50 чалавек у навушніках рухаюцца сярод звычайных мінакоў у раёне шэрай веткі Маскоўскага метра. Вось мы стаім ланцужком на даўгім эскалатары, спускаемся пад зямлю. І раптам Мілена здаецца, што гэта ўсё падобна да танцавальнага класа. Яна просіць зрабіць нас некалькі танцавальных па. Людзі, якія паднімаюцца па эскалатары са здзіўленнем назіраюць, як 50 чалавек танчаць на прыступках насупраць. Для іх гэта таксама спектакль, таксама ўражанне, проста больш кароткае. І ў кожнага сваё. Некаму шанцае больш — жадаючы падзіляцца радасцю, калега з Уфы на кароткае імгненне надзявае свае навушнікі аднаму з пасажыраў метро. Некаму менш — па дарозе на працу ён са здзіўленнем сустракае паўсотні людзей у навушніках, якія спяваюць колішні хіт «Самацветы». Хаця, безумоўна, усё адносна...

Лакацыі прамаду выбраны з асаблівым фокусам увагі. Гэта не аглядная экскурсія па горадзе. Гэта хутчэй спроба лепш зразумець сябе і пагля-

дзець наўкола іншымі вачыма. Мы не скіроўваемся на Красную плошчу ці Вараб'евы горы. Пункты нашага маршруту значна менш прыкметныя. Зазіраем у манастырскую трапезную. Выпраўляемся глядзець графіці. Шпაცыруем перад Генеральнай пракуратурай Расійскай Федэрацыі, трымаючы над галавой выпадковыя прадметы з нашых сумак і заплечнікаў — урэшце, мы частка грамадзянскай супольнасці, і голас у навушніках (які, дарчы, у пэўны момант трансфармуецца з Мілены ў Юрыя) мусяць выявіць нашу актыўную грамадзянскую пазіцыю.

Наш рэфлексійны шпაცыр заканчваецца на даху маскоўскага ЦУМа, дзе голас развітваецца з намі і выконвае сваё абяцанне, ахутаючы воблакам тэатральнага дыму. Гэта спрацоўвае як воплеск гіпнатызэра, што выводзіць цябе з адмысловага стану. Але не вырывае рэзка, а плаўна пераносіць з адной рэальнасці ў іншую, раздзялішы іх туманнай завесай... Дым рассяваецца: я гляджу з даху ўніз, там ходзяць людзі. Я згадваю словы майго штучнага павадыра: усімі намі нехта ці нешта кіруе.

Паводле задумы стваральнікаў, «Remote Moscow» сплучае ў сабе элементы спектакля, экскурсіі, кам'ютарнай гульні і квеста. Намагаючыся змяніць пункт гледжання звычайнага чалавека на горад, што паўстае перад вачыма штодня, і на сябе ў ім, Rimini Protocol у дадатак чарговы раз рассявае межы тэатральнага мастацтва, адмаўляючы некалькі неад'емных яго складнікі, дэкларуе магчымае ўзнікненне спектакля пасярод штодзённага жыцця, акуртан на вуліцы, без тэатральнага святла і крэсел пад нумарамі. Ідзі. Танчы. Глядзі. Слухай, што табе гавораць.

Алена МАЛЬЧЭЎСКАЯ

Брэсцкая Біблія...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Пазней я пазнаёмілася з работамі Мікалая Нікалаева, з якіх стала зразумела, што аснову і горадзец Расійскай нацыянальнай бібліятэкі складаюць кнігі, вывезеныя таксама з гэтых тэрыторый. Напрыклад, адна з калекцый вывезена са Схокаўскага палаца Нямцэвічу. Есць, напрыклад, зусім недаследаваны фонд Дабрахоўтава. І Санкт-Пецярбургскае аддзяленне бібліятэкі Акадэміі навук Расіі мае вывезеныя з Беларусі і Брэстчыны кнігі. Кнігазбораву з нашых тэрыторый у замежжы вельмі і вельмі шмат. Вось тады я напісала першы ліст прафесару Нікалаеву. Прайшлі гады. Вынікам той перапіскі, пасля перамоў у пэўным сэнсе, і стала першая канферэнцыя па кнігазборах.

Праўда, да гэтага мне давалося заразіць сваёй ідэяй калег, заручыцца падтрымкай тагачаснага начальніка ўпраўлення культуры Рыгора Рыгоравіча Бысюка. Разам мы правялі каласальную работу па падрыхтоўцы. І першая канферэнцыя ў Брэсце адбылася ў 2008 годзе.

— Тады, відаць, вы яшчэ не замахаўліся на вялікі праекты, якія ўдалося ажыццявіць пазней?

— Ні ў якім разе. Пры падрыхтоўцы першага форуму мы задаваліся пытаннем, ці можна расказаць гісторыю Брэста і Брэстчыны з дапамогай кнігі і бібліятэкі? Са шкільных гадоў мы ўсе ведаем, што на нашай тэрыторыі некалі развівалася сельская гаспадарка, прамысловасць, тут ствараліся творы мастацтва. Значыць, многія з далёкіх продкаў былі адукаванымі людзьмі. І калі мы звярнуліся да гісторыі маёнткаў у Ляхавіцкім, Івацэвіцкім, Іванаўскім і іншых раёнах вобласці, знайшліся сведчанні, што ў кожным была сваё бібліятэка. Зразумела, інтэрнэту тады не існавала, тэлебачання не адрэалі, а веды, адукацыю атрымаць можна было толькі з кнігі.

Сапегі, чыя бібліятэка была самая вялікая, 500 гадоў аказвалі ўплыў на знешнюю і ўнутраную палітыку дзяржавы.

Хіба ж не цікава, на якіх кнігах яны вучыліся і выходзілі новыя пакаленні?

Засталіся каталогі асабістых збораў кніг магнатаў і шляхты. Тады кніга лічылася каштоўным таварам, яе выпісалі са сталічных крам. Ну а пасля набойцы звесткі пра асобнік занатоўвалі ў каталог. Нават па каталогах можна вызначыць, чым займаўся гаспадар маёнтка. Калі развіваў земляробства, значыць, заказваў выданні па аграрнамі; калі ж набываў літаратуру па прамысловасці, відавочна, меў заводзік, а то і не адзін. Жонкі магнатаў, які правіла, выпісалі выданні па музыцы, модзе, выхаванні дзяцей.

А Сапегі, чыя бібліятэка была самая вялікая, 500 гадоў аказвалі ўплыў на знешнюю і ўнутраную палітыку дзяржавы. Хіба ж не цікава, на якіх кнігах яны вучыліся і выходзілі новыя пакаленні? Калі ж адштурхнуцца ад кнігі той эпохі, то абавязкова зацікавішся побытам, грашчыма, традыцыямі, нормамі, ну і вядома, палітыкай. Куды ж без яе?

— Так з'явілася ідэя віртуальнай бібліятэкі Сапегі...

— Спачатку ідэя, а потым яе лічбавае ўвасабленне. Пачаткам гэтага цікавага дыска можна лічыць таксама нашу канферэнцыю. Пазней пры падтрымцы калег з блізкага і далёкага замежжа, а таксама бюро ЮНЕСКА ў Маскве выйшла ў свет электронная копія 30 кніг збору. У прэзентацыі адбылася ў Ружанскім палацы, частка калекцыя адрэстаўравана за апошнія гады. Такім чынам калекцыя ў пэўным сэнсе вярнулася на радзіму.

Добры пачатак нас натхніў. І вось ужо ёсць віртуальная калекцыя твораў Юзафа Крашэўскага. Крашэўскі — фігура надзвычай цікавая. Самы пладавіты пісьменнік, на-

пэўна, не толькі сваёй эпохі. Хто яшчэ можа пахваліцца шасцю сотнямі тамоў? Так, ён пісаў па-польску. Але ж хіба з гісторыі выкінеш факт, што наша зямля не раз пераходзіла то да Польшчы, то да Расіі? Мы не бярэм у разлік мову, але звяртаемся да людзей, якія жылі на гэтай зямлі, насчыталі яе культурай і пакідалі пасля сябе літаратурныя творы. Гэта вельмі цікава вывучаць. Паверце, гэта зацікава.

— Ці дапамагаюць вам у вашай справе калегі з музы, архіваў, іншых устаноў?

— Гэта супрацоўніцтва настолькі цеснае, што на сёлетняй канферэнцыі будзе працаваць асобная музейная секцыя. Вядома, аснову навуковых дыскусій па-ранейшаму складае кніга. Але ў нас з'явілася, напрыклад, тая цікавая тэма, як 350-годдзе Брэсцкага манетнага двара. Пра згаданы двор наогул няма ніякіх навуковых звестак. Наша размова прэтэндуе стаць першай ластаўкай згаданага навуковага кірунку. Асобная праца пойдзе пра кніжны гандаль мінулых стагоддзяў. Аказваецца, раней, чым бібліятэкі, у нашым горадзе з'явіліся кніжныя крамы са спецыяльнымі аддзеламі. Там за невялікую закладную плату давалі кнігу пачытаць. Нешта падобнае напісана пра крамы-бібліятэкі Парыжа ў «Свяце, якое заўсёды з табоі» Хемінгуэя. А ў Брэсце гэта ўзнікла, выходзіць, нашам тавару.

Надзвычай цікавая тэма — 500-гадовы юбілей Мікалая Радзівіла Чорнага. Ён аказаў значны ўплыў у свой час не толькі на рэгіён, але і на лёс дзяржавы ў цэлым. Гэта была фігура... нават цяжка вызначыць, якога маштабу. Для нас ён найперш цікавы тым, што стаў заснавальнікам першай друкарні на тэрыторыі ВКЛ (на лацінцы) менавіта ў Брэсце.

— І выдаў Брэсцкую Біблію, частку арыгінала якой набыла ваша бібліятэка пасля адной з канферэнцый...

— Усё правільна. Знакаваю для нас Біблію мы маем намер вывучаць далей, у тым ліку на навуковых форумах. Дарчы, на сёлетнюю канферэнцыю адзін з самых вядомых кнігазнаўцаў Еўропы прафесар Вацлаў Валецкі з Кракава едзе з дакладам «Брэсцкая Біблія як найбуйнейшы піяр-праект XVI стагоддзя». Так было. Мікалай Радзівіл Чорны выдаў адну з самых прыгожых і багатых кніг свайго часу. Ён дарчы фаліянтны каралям і магнатам Еўропы. Пасля гэтага Брэст стаў з'яўляцца на картах Еўропы. Гэта ўжо даказаны факт і прыклад эфектыўнага піяру. Я бачу работу гэтай секцыі ў рамках праекта «Брэст — культурная сталіца». Тут само сабой напрашваецца «Брэст — культурная сталіца, таму што...» і можна пералічыць тое, што гаварылася вышэй. Я вельмі спадзяюся, што мы ўрэшце адшукаем сляды кніжных крам з элементамі бібліятэкі. А раптам месцазнаходжанне іх супадзе з адрасамі цяперашніх падобных устаноў? Можна будзе і шылдачку павесіць.

...З цікавым дакладам чакаем прафесара Нікалаева, адданага сябра нашай канферэнцыі. Заяўлены самыя розныя даклады на тэму развіцця кніжнай справы ў Брэсце.

— Ала Міхайлаўна, ужо стала традыцыяй, што на «Берасцейскіх кнігазборах» з'яўляецца сенсацыя. Ці будзе так і на гэты раз?

— На адной з канферэнцый брэсцкі краязнаўца Ана-толь Гладзішчук зрабіў даклад, які стаў сапраўды сенсацыяй. Анатоль Антонавіч тады дакладна павадаміў месца радзівілаўскай друкарні. Цяпер мы зноў чакаем ад Гладзішчука адрыцця, бо ў тэме свайго даклада ён заявіў, што вызначыў каардынаты Брэсцкага манетнага двара, да гэтай пары не вядомыя. А яшчэ ён рыхтуе да выхаду вельмі цікавую кнігу пра Берасцейскі замак. Відаць, пра яе нам нешта раскажа.

Святлана ЯСКЕВІЧ. yackevich@zviazda.by

Імгненні Вялікай вайны

Свянцянскі прарыв: Вілейка 100 гадоў таму

Пасля ўзяцця 22 жніўня (9-га па старым стылі) 1915 года крэпасці Коўна, 10-я германская армія зрабіла спробу захапіць Вільню. Але сустрэўшы жорсткае супраціўленне з боку рускай 10-й арміі і несучы вялікія страты, вымушана была прыпыніць наступленне. Пасля гэтай няўдачы германскім камандаваннем быў задуманы смелы і дзёрзкі план, які пасля атрымаў назву Свянцянскага прарыву. Сваімі хуткімі і рашучымі дзеяннямі немцы планавалі акружыць расійскія войскі ў раёне Вільні, перапыніць чыгуначныя зносіны паміж Маладзечнам, Лідай, Полацкам і Мінскам, пазбавішы рускія арміі ўсякай падтрымкі. З ажыццяўленнем гэтага грандзёжнага плана кайзераўскай войска дасягалі б вялізнага поспеху, займаючы стратэгічна важныя населеныя пункты і шляхі зносін, паставішы рускіх у вельмі цяжкае становішча і нанёсшы ім велічынныя страты. Але ўсе надзеі германцаў, звязаныя з так добра задуманым маневрам, разбіліся ля маленькага беларускага мястэчка Вілейка. Удзельнікі ліквідацыі Свянцянскага прарыву, камандуючы XXVII армейскім корпусам генерал Баланін пазней успамінаў: «Так пераможна і бліскава скончыўся першы наступальны бой пасля працяглых цяжкіх адступленняў нашых арміяў. Узятцем Вілейкі быў пакладзены трывалы падмурк для ліквідацыі смелага Свянцянскага прарыву, на які немцы ўскладалі такія вялікія надзеі».

ПАЧАТАК ПРАРЫВУ

Атрымаўшы падмацаванне з Заходняга фронту, камандаванне нямецкімі войскамі вырашыла абсыць Вільню з паўночнага ўскоду. 9 верасня, прарываўшы абарону рускіх ля Вілкаміра, шэсць кавалерыйскіх дывізіяў накіраваліся ў напрамку чыгуначных станцый Падроддзе і Свянцянны. Адначасова, для цяжкасці ўз'ядмадзяння рускіх арміяў, праціўнік распачаў наступленне на Дзвінск, Ліду, Слонім і Баранавічы. Прасоўванне кайзераўскай кавалерыі было імклівым. Ужо да 14 верасня яны занялі раён азёр Нарач і Свір і, пераправіўшыся праз Вілію, выйшлі на пазіцыі да Солаў і Смаргоні. У гэты ж дзень немцы перарэзалі чыгуначны шлях паміж Маладзечнам і Полацкам, заняўшы станцыю Крывічы. Наступленне праціўніка на іншых участках фронту таксама было паспяховым. Толькі каля Скідзеля рускім удалося затрымаць непрацягла. Мясцечка некалькі разоў пераходзіла з рук у рукі і было моцна разбурана. Але шмат у чым, дзякуючы гэтай затрымцы, эвакуацыя Ліды прайшла паспяхова. 15 верасня германцы занялі станцыю Солаў і прыступілі да штурму Смаргоні. Восем гадзін рускія салдаты мужа абараняліся, але, зрасходоваўшы боепрыпасы і несучы вялікія страты, адступілі ў напрамку Крэва. Жыхары пад абстрэлам у спешцы пакідалі свае дамы. Спраба акружэння

расійскіх войскаў аказалася няўдалай, рускія здолелі ў контратацы вярнуць Солаў. 16 верасня немцы ўзялі Вілейку, 17-га атакавалі Маладзечна, узяцце якога лічылася адной з найважнейшых задач прарыву. Паспяхова абарончы баі ў гэтым раёне працягваліся да 20 верасня. 18-га 10-я руская армія пакінула Вільню. 20-га рускія дывізіі падышлі да Смаргоні, немцы ў чаканні падтрымкі, якая так і не падышла, занялі пазіцыі на ўскраіне мястэчка. Пасля непрацягла бою германцы адступілі.

БАІ ЗА ВІЛЕЙКУ

16 верасня, пасля артылерыйскага абстрэлу, нямецкія войскі пачалі штурм Вілейкі. Асноўны бой завязваўся ля чыгуначнага вакзала, дзе знаходзіўся эшалон з расійскімі салдатамі. Адціснучы

Маладзечна пасля бою.

Скідзель пасля бою.

Вілейка пасля бою.

Вілейка. Александровская вуліца да бою.

Капанне магіл' пасля бою ў ваколіцах Вілейкі.

Смаргон'. Вакзал пасля бою.

Вілейка. Александровская вуліца пасля бою.

шы саперніка да ракі, германцы знішчылі дзве рускія артылерыйскія батарэі, якія размяшчаліся там, прымусячы абаронцаў горада адступіць на супрацьлеглы бераг Віліі. З узяццем Вілей-

кі кайзераўскай войска атрымалі велізарную стратэгічную перавагу, шмат у чым кампенсуючы няўдалы захоп Маладзечна. Ра-зумеючы гэта, немцы энергічна заняліся ўмацаваннем сваіх пазі-

ЛІКВІДАЦЫЯ ПРАРЫВУ

Пакінуўшы Вілейку, немцы, якія атрымалі новае падмацаванне, працягвалі ўпарта супраціўляцца, пасляхова барончы Порсу і перайшоўшы ў наступленне калы. Рускія пачалі засяроджываць асноўныя сілы ў паўднёва-заходнім кірунку для нанясення галоўнага ўдару. Туды ж быў накіраваны агоны усіх батарэй. У 4 гадзіны 30 хвілін пачаўся штурм Вілейкі. Рускія хутка авалодалі ўскраінай горада, але праціўнік працягваў упарта супраціўляцца, чапляючыся за кожны дом, завязаўся крываваы штыкавы бой. На паўночнай ускраіне ішла жорсткая сутычка за чыгуначную станцыю, якая два разы пераходзіла з рук у рукі. Пад напорам немцы адступілі да ўмацаваных пазіцый каля вёскі Порса. Вілейка была вызвалена.

У ПАМЯЦІ НАШЧАДКАЎ

Многія салдаты, якія загінулі ў баю за Вілейку, былі пахаваны на ваенных брацкіх могілках. Тут жа пачалі хаваць і памёрлых ад ран у прыфрантавых шпітальных і лазарэтах. Пасля вызвалення Вілейкі свяціцель Ціхан выказаў ідэю аб узвядзенні ў горадзе храма-помніка «У памяць рускіх воінаў, якія загінулі ў гады Першай сусветнай вайны». У гады вызвалення Вілейкі ў 1916 годзе на месцы меркаванай пабудовы храма-помніка «У імя Свяціцеля Мікалая-чудатворца» была асвечана драўляная капліца. На жаль, падзеі, якія пачаліся затым, перашкодзілі ажыццяўленню такой высакароднай справы. З часам была разбурана капліца і страчаны магілы. Але праз 100 гадоў стараннямі перш за ўсё мастака Барыса Цітовіча і яго паплечнікаў на месцы брацкіх могілак узведзена капліца-помнік у памяць рускіх воінаў, якія загінулі ў гады Першай сусветнай вайны. У яе пабудове прынялі ўдзел многія арганізацыі і жыхары горада. 26 верасня 2015 года адбыўся асвячэнне храма-помніка.

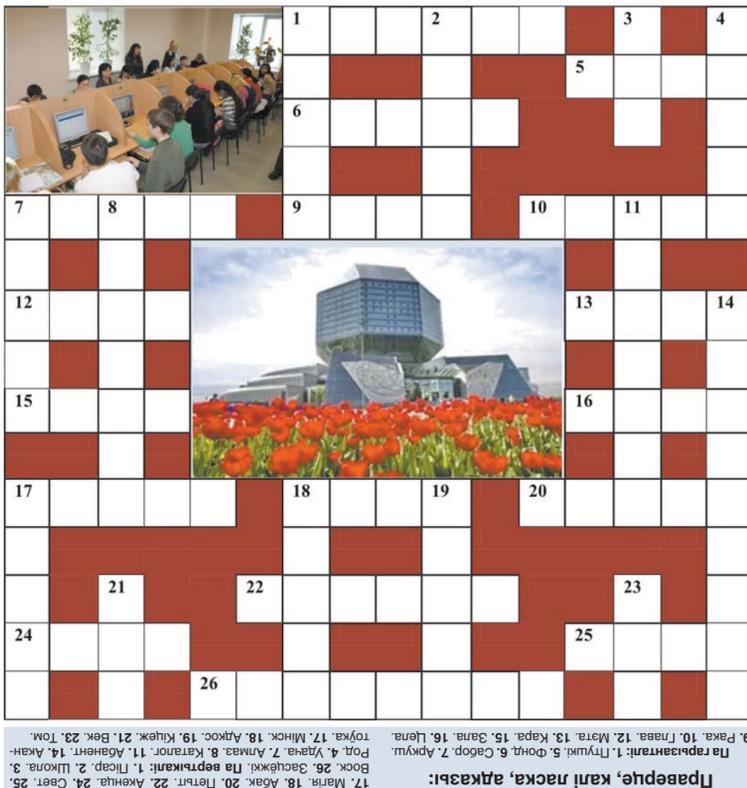
Уладзімір ЛІХАДЗЕДАЎ. Ілюстрацыі з калекцыі аўтара

Кніга корміць розум

Па гарызанталі: 1. «Як ..., // што лётаюць у паветры, // помняць гнёзды свае». Урываек з кнігі Ф. Скарыны «Юдзіф». 5. Бібліятэчны Сістэматызаваны збор твораў друку і іншых дакументаў, падабраных у адпаведнасці з задачамі бібліятэкі. 6. Сафійскі Вялікая царква ў г. Полацку, дзе ў старажытнасці дзейнічала першая на тэрыторыі Беларусі бібліятэка. 7. Адзінка вымярэння аб'ёму друкаванага тэксту. 9. 3 ручайка — ..., з кнігі — веды (прык.). 10. Раздзел кнігі, артыкула. 12. Тое, да чаго імкнуча. 13. ... волькі. У старажытнасці адна са складаных частак чарніц. 15. Форма абслугоўвання чытачоў, якая прадугледжвае выдачу твораў друку для работы ў памяшканні бібліятэкі. 16. Хлеб корміць ..., а кніга корміць розум (прык.). 17. Паводле забабонных уяўленняў — чараўніцтва, чарадзейства з дапамогай пельняных сіл. 18. Старажытнае вылічальнае прыстававанне. 20. Дробны друкарскі шрыфт з вышыняй літар 3 мм. 22. «Чытанне — гэта ..., праз якое дзеці бачаць і пазнаюць свет і саміх сябе». Цытата В. Сухамлінскага. 24. «Любіце, шануйце, як святыню, роднае слова, з якім вас літаццёвы Бог на ... пусціў». Цытата Ф. Скарыны. 25. Макмак пластычнае рэчыва, якім у старажытнасці пакрывалі дошчакі для пісьма. 26. «Псалтыр, пакрытую няжорсткай бурой кожай, // Я ўзяў і срэбныя ... адмакнуў». З верша М. Багдановіча «Кніга».

Па вертыкалі: 1. Служачы, які займаецца перапіскай, складаннем канцляўскіх папер. 2. Не вывучыць ... — вывучаць работа і турбота (прык.). 3. Граматычны клас слоў, які характэрны для пэўных склонавых канчаткаў і асаблівасцямі дапасавання. 4. Паспех, жаданы зыход справы. 7. «... ведаў». Неафіцыйная назва Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі, будынак якой па форме нагадвае дыямент або агранены ..., што сімвалізуе каштоўнасць ведаў. 8. Пералік друкаваных твораў і іншых дакументаў, якія ёсць у бібліятэцы. 11. Чытач або ўстанова, якая карыстаецца бібліятэчным абслугоўваннем. 14. Палоска, якой акантаваны малюнак, табліца. 17. «... на далоні». Назва тэматычнай экскурсіі, якая праводзіцца на агляднай пляцоўцы галоўнай бібліятэкі Беларусі. 18. Бакавая нахілена паверхня даражнага насыпу. 19. ... — град. Міфічны горад, які, паводле расійскіх легенд, уратаваўся ад войскаў Батыя, дзякуючы ўласціваці быць нябачным. 21. 3 кнігаў жыць — ... не тужыць (прык.). 23. Асобная кніжка якога-небудзь выдання збору твораў.

Склаў Лявон ЦЕЛЕШ, г. Дзяржынск.

17. Мета, 18. Авак, 20. Тэрт, 22. Ажэнка, 24. Свет, 25. Пакрытае рэчыва, якое ў старажытнасці пакрывалі дошчакі для пісьма. 26. «Псалтыр, пакрытую няжорсткай бурой кожай, // Я ўзяў і срэбныя ... адмакнуў». З верша М. Багдановіча «Кніга».

Выстава

КРОПІ СВЯТЛА

Гэта прыгожа. Дробныя бліскучыя кавалчкі ўтвараюць малюнак, які не столькі хочацца расчытаць, колькі ўвабраць усе іскрынікі, з якіх складаецца вобраз. Проста прыгожа — і трэба глядзець. Як мастацтва старажытнай мазаікі ўлічваецца ў сучаснасці: у Нацыянальным гістарычным музеі Рэспублікі Беларусь выстава «Рэтраспектыва 1965-2014» з Фонду Ісмаіла Ахметова па развіцці адукацыі і падтрымцы культуры (Расія). Але насамрэч гэта трохі Італіі. Трохі святла з берагоў Адрыятыкі, якое здольна прабівацца праз самыя цёмныя колеры жыцця і перамагаць іх.

Мастацтва мазаікі нібыта нарадзілася дзеля гэтага: цудоўная тэхніка дазваляе ствараць светлавыя водбліскі ў самых розных колерах. А калі яшчэ стваральнікі твораў з мазаікі ўмеюць гэтым гуляць, то з'яўляецца уражанне, што гэта іскрынікі Боскага святла ўпалі на паверхню, а людзі зафіксавалі. Магчыма, таму мазаіку так любілі ў храмах, асабліва візантый-

скіх, ды ў некаторых італьянскіх яе можна пабачыць, напрыклад у старажытных будынках Равэны. Там умеюць ствараць мазаіку і зараз, ёсць нават Дзяржаўны інстытут мазаічнага мастацтва імя Джына Севярыні. Там перадаюць веды пра тэхніку стварэння мазаікі, але вучаць самую важную, што дае штуршок мастацтву, — любіць. Тое, што нехта вынайшаў. Тое, што нараджае цудоўныя малюны. Тое, што і кожнаму мастаку дадзена магчыма нараджаць свае малюны, не па-

добныя ні на што з былога мастацтва. Напэўна, гэта можна называць эксперымантам для мазаікі. Так, у 80-я, калі ў гэтым мастацтве толькі пачалі з'яўляцца новыя формы, з узорамі, якія нагадваюць абстрактныя творы, так і лічылі. Але ў нашы дні ўжо нікога не трэба пераконваць у тым, наколькі вытанчанай і вельмі тонкай з'яўляецца мазаіка: яна дорыць эмоцыі, які трымаюцца ў сэрцы, можа праз тое, што цёпла заклучана ў самой тэхніцы, якую зберагалі ў Равэне.

Сонца Равэны запаліла ў Мінску мазаіка

Мастакі, чые творы прыехалі ў Мінск, усе там вучыліся: Марка Бравура, Марка Дэ Лука і Вердыяна Марцы. Усе адметныя, вядомыя, актыўныя ўдзельнікі сучасных біенале і выстаў. Але мастацтва мазаікі жонкі з іх узбагацілі і залежнасці ад уласнага адчування і разумення: творы могуць складацца не толькі з маленькіх іскрыстых кропель смальты, але і з ракавінак, перлінак, каменчыкаў, мармуру, нават кавалчак цэгла. Творы могуць нараджаць самыя розныя вобразы, і часам здаецца, што бачыш нараджэнне Сусвету з яго галактыкамі, планетамі і вечным святлом, без якога немагчыма жыццё.

Выстава «Рэтраспектыва 1965-2014» — гэта праект, які сабраў больш за 100 твораў сучаснага мазаічнага мастацтва: кропель святла, якія лучаць розныя народы і розных людзей, — у кожнага трапіць свой праменьчык.

Ларыса ЦІМОШЫК. tsimoshyk@zviazda.by

Звук народнай культуры ад Янкі Крука і Аксаны Катковіч

Хросныя бацькі (выбар). Хросныя бацькоў звычайна выбіраў з ліку сяброў, суседзяў або сваякоў (у асобных выпадках нават самых блізкіх). Гэта павінны быць людзі, якія разумеюць вялікую адказнасць за выхаванне свайго хросніка перад Богам і людзьмі, таму што яны будзь ведаць галоўную яго таямніцу — імя, атрыманнае пры хрышчэнні.

Хроснымі бацькамі не маглі быць няверуючыя, нехрысціянскія людзі. Аба-в'язкова сачылі за тым, каб хросныя былі аднаго веравызнання з бацькамі дзіцяці, якога будзь хрысціць.

Дзяцей, дзячат і юнакоў перад-шлюбнага ўзросту не бралі ў хросныя, бо не было вядома, як у іх складзецца лёс.

Лічылася, што лёс хросных бацькоў перадаецца іх духоўнаму спадка-емцу, таму была пажадана, каб хросная маці была ўдзельніцай хаця б аднаго вяселля, а яшчэ лепш, каб яна была шаферкай (пачаснай сведкай) на вяселлі ў бацькоў дзіцяці. У гэтым выпадку хросніку перадавалася шчасце стварэння новай сямі.

Хросныя бацькі немаўляці не павінны быць мужам і жонкай. Яшчэ некалькі дзесяцігоддзяў таму царква адмовілася б вянчаць пару, у якой жані і нявеста былі кумаі адна аднаму аж да самага калена ўключна.

Хросных бацькоў маглі браць для кожнага дзіцяці паасобку, а маглі быць так, што адна пара хрысціла ўсіх народжэнцаў у гэтай сям'і дзіцяці.

Калі дзіцяці ў першы раз запрашаюць быць хроснай маці, то яна можа хрысціць толькі хлопчыка. Калі ж малодшага хлопца ці дорослага мужчыну ўпершыню просіць быць хросным бацькам, то ён можа пахрысціць толькі дзіцячыну.

Цяжарная жанчына або жанчына, пасля родаў у якой не прайшло 40 дзён, не маглі быць хроснай маці.

Вельмі непажадана браць хроснымі бацькамі людзей, якія скасавалі 40-гадовага ўзросту, але не стварыў сваёй сямі і не мае дзяцей.

Не бралі хроснымі людзей, у якіх былі аднолькавыя імяны з бацькамі. Лічылася, што ў такім выпадку хросная пара «замесціць» пару сапраўдных бацькоў.

Народная традыцыя вельмі асяр-рожна падыходзіла да асэнсавання паняцця «перакрыжаванага хрышчэння»: па хрысціцці ваших дзяцей, вы — маіх. Лепш такіх сітуацый пазбягаць.

Калі паміраў хрышчонае дзіця, то яго хросных бацькоў больш ніколі не бралі хрысціць іншых дзяцей.

Калі дзіцячына «засядзелася ў дзеуках», то яна маглі змяніць сваё становішча, пахрысціўшы байструка (пазашлюбнае дзіця) — хлопчыка. Лічылася, як толькі ён пачне хадзіць, яна возьме шлюб.

Калі няма вельмі важных прычын, адмаўляцца ад прапанаванага кумаўства нельга.

Даты	Падзеі	Людзі
23 ВЕРАСНЯ Дзень вясенняга раўнадзенства. Дата астранамічнага пачатку вясні.		
1889 год — нарадзіўся Ян (Іван Аляксеевіч) Тарасевіч, беларускі кампазітар, музыкант, педагог. У 1903 годзе скончыў Палацкі кадэцкі корпус, у 1912-м — Пецярбургскую кансерваторыю. Выкладаў у прыватнай школе ў Пецярбургу, у 1918-1920 гадах — у Гродне. Збіраў беларускі фальклор. Сярод твораў: канцэрт і тры санаты для фартэпіяна, Беларуская фантазія, сюіты, вальсы, эцюды, прэлюдыі, творы для струнных інструментаў, хоры, у тым ліку на вершы Я. Коласа і Ф. Багушэвіча, раманы на вершы М. Багдановіча. Памёр у 1961 годзе.		
1934 год — нарадзіўся Віктар Іванавіч Парфеняў, вучоны-экалаг, акадэмік НАН Беларусі (1986), доктар біялагічных навук (1975), прафесар (1998), заслужаны дзеяч навукі Рэспублікі Беларусь (2000). У 1957 годзе скончыў Беларускі тэхналагічны інстытут. Працаваў у Інстытуце эксперыментальнай батанікі імя В. Купрэвіча, быў вучнёвым сакратаром Савета па каардынацыі навуковай дзейнасці АН Беларусі, загадчыкам лабараторыі, дырэктарам Інстытута эксперыментальнай батанікі імя В. Купрэвіча НАН Беларусі, з 2000-га — ганаровы дырэктар і загадчык аддзела гэтага інстытута. Аўтар больш за 400 навуковых прац, у тым ліку 45 манаграфій. Асноўныя работы па фларысты-		
		цы, фітагеаграфіі, геабатаніцы, экалогіі, сістэматыцы і эвалюцыі раслін. Стварыў сучасную беларускую фларыстычную школу. Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Беларусі (1972) за цыкл работ па вучэбні расліннасці Беларусі.
		1939 год — на Сусветным кірмашы ў Нью-Ёрку закладзе-на «Капсула часу».
		У пусод з вогнетрывалага шкла ўклалі вялікую калекцыю прадметаў: розныя кнігі, дакументальныя фільмы, энцыклапедыю на мікрафільмах, 75 узорак тэксту- і іншых найноўшых матэрыялаў на той час, а таксама 35 дробязяў паўса-дзённага карыстання (жаночы каплюшык, курільную трубку і г.д.). У 1964 годзе побач з першай капсулай была закладзеная і другая. Яе «сувенірамі» сталі: даньня пра ядзерную зброю, крэдытныя карткі, супрацьзачкавыя таблёткі, шурты сардэчныя клапан, пласцін-ка групы «Бітлз», кавалак абліцоўвання касмічнага карабля. Адкрыцц абдзеве капсулы завешчана адначасова — у 6939 годзе.
		Было сказана Максім БАГДАНОВІЧ, паэт, перакладчык: <i>Мы сквапна цягнемся к старым паэтам, Каб хоць душой у прошлым патануць.</i>

Крынічка
«Цякла тут з лесу невядліка Травай заросшая крынічка». Якуб КОЛАС.
Вядучая рубрыкі Ірына ТАМКОВІЧ. Тэл. 8 (017) 287-18-15

КАЛІ ВЫКОПАЦЬ БУРАКІ?

Убіраць караняплоды неабходна, зыходзячы з пасаджанага сорта. Сарты, у сваю чаргу, дзеліцца на 3 групы.

- **Ранняясельня.** Тэрмін паспявання — 50-80 дзён.
- **Сярэднясельня.** Мабыць, самая папулярная група. Тэрмін паспявання — 80-100 дзён. Выдатна захоўваюцца ўсю зіму.
- **Позняясельня.** Тэрмін паспявання 100-135 дзён. Такія сарты, як правіла, вельмі доўга захоўваюцца — аж да лета.

Чаму непажадана ўбіраць буракі раней за тэрмін? Па-першае, бліжэй да вясні, калі тэмпература паступова паніжаецца, буракі добра растуць. А па-другое, больш за ўсё карысных рэчываў у іх назалашаецца ўжо ў апошняй стадыі росту. Аднак адцяг-наць уборку да замаразкаў таксама няправільна. Частку, якая

выглядае з зямлі, можа прыхапіць мороз, і караняплоды хутка сапусоцца пры захоўванні.

Арыентуемся на ўмовы надвор'я

1. Восьень вельмі цёплая. У такім выпадку буракі лепш не трымаць доўга на градцы — яны могуць стаць валакністымі і нават крыху адзержваецца.

2. Даждлівая васьень. Таксама не адкладайце ўборку на доўга. Лішак вільгаці ў глебе негатыўна адаб'ецца на смакавых

якасцях ураджаю. Ды і захоўва-юцца занадта сакавітыя буракі нядоўга. Калі ператрымаць іх на градцы ў дажджлівае надвор'е, караняплоды могуць падгніць і парэпацца.

3. Сухая васьень. Вельмі спрыяльнае надвор'е. Калі вась-ень сухая і ў меру цёплая, куды лепш пратрымаць буракі ў зямлі чым у склепе. Яны назалашаць шмат вітамінаў і будучь добра захоўваюцца.

Вонкавыя прыкметы спеласці буракоў

• Памер караняплодаў дася-гнуў таго значэння, якое пазнача-юць на пакуначку з насеннем. Дзя-куючы таму, што буракі амаль заўсёды «выглядаюць» над па-верхняй зямлі, вызначыць памер нескладана.

• Ніжняе лісце пажоўкла або высахла.

12 НАЙЛЕПШЫХ МНАГАЛЕТНІКАЎ

Восьень — самы падыходны час для пасадкі шматгадовых кветак. Кветкаводам-пачаткоў-цам часам складана бывае арыентавацца сярод велізарнага асартыменту. Як выбраць найлепшыя? У такім выпадку асабліва ва-жна, каб знешняя прыгажосць кветкі сплуча-лася з вынослівасцю. Трэба выбраць такія, якія з'яўляліся б фактычна бяспрыгрышным варыянтам. Яны непатрабавальныя і сям'я прыгожыя сярод падобных, падвыдуць кветкіна, простага ў доглядзе, але які ў той жа час радуе вока.

АСТЫЛЬБА

Дзіўная расліна. Ці шмат вы ведаеце мнагалетнікаў, здольных прыгожа і пышна цвісці ў густым цені? Менавіта для ўпрыгожвання цяністых куткоў саду астыльба ў выкарыстоўваю-найчасцей за ўсё. Яна бывае нізкараслых і велі-чэзных відаў — вышыня вагаецца ў залежнасці ад сорту. Пачынаючы з 20 сантыметраў і да 1 метра. Суквецці-мяцёлкі бываюць розных колераў — таксама ў залежнасці ад сорту — белыя, чырвоныя і ружовыя. Цвісці астыльба пачынае ў ліпені і працягвае 10 тыдняў. Для гэтай расліны важная віль-готнасць глебы — сачыцца за гэтым, каб яна была свечасова паліта.

АНЕМОНЫ ЯПОНСКАЯ (ВОСЕНЬСКАЯ)

Кветка незвычайнай элегант-насці. Мабыць, гэта самы прыгожы мнагалетнік сярод непатрабаваль-ных. На доўгіх кветканосах красу-юцца буйныя кветкі з далікатнымі пелёсткамі. Ане-моны бываюць розных афарбовак — ад белага да ярка-чырвонай, цвітуць з канца жніўня. Выдатна глядзяцца не толькі ў кветніку, але і ў рэзцы.

Анемоны аддаюць перавагу ўрадлівым, багатым на перагной глебам і паўценю.

У нашым клімаце добра сябе адчуваюць роз-ныя гібрыды анемоны японскай (ветрагонка япон-ская).

ГЕЛЕНІУМ

Мнагалетнік, які цвіце найбольш доўга і шчодро, некаторыя гатун-кі — амаль усё лета. Можна так іх падабраць, каб гэтыя прыгожыя мнагалетнікі цвілі пачынаючы з чэрвеня і да самага кастрычніка. Яны любяць сонца, выбар глебы для іх не прыніцпылы, салюнае — рэгулярны паліў.

ГЕРАНЫ ЦУДОУНАЯ

Яна асабліва ценіцца сярод садоўных гераняў за свае буйныя кветкі. Герані незамежныя ў садзе, паколькі здольны шчодро цвісці ў паўцені, іх звычайна садзяць пад дрэвамі для ўпрыгожвання прыствольных кругоў, але і на клумбах разам з іншымі мнагалетнікамі яны таксама добра глядзяцца. Цвіценне герані — з мая па чэрвень, затое пачынаючы з канца жніўня лісцэ гэтага мнагалетніка афарбоўваецца ў прыгожыя чырванаватыя тоны. Герані размножваюць дзялен-нем куста або каранішкам. Для негібрыдных раслін магчыма і размнажэнне насеннем.

КАЦЬМЯТКА

Гэтая расліна часта выкары-стоўваецца ў раёнах з халодным кліматам як замена лавандзе, па-колькі аддалена нагадвае яе па форме і афарбоўцы суквеццяў. Кацямятка — непатрабавальны мнагалетнік, ён устойлівы да хвароб, расце на лю-бых глебах і ў любой асветленасці. Але найбольш

прыгожае цвіценне назіраецца ў каяцямаць, якія былі пасаджаныя на сонцы. Калі пасля перагата цвіцення кацямяткі абрэзаць, то яна зацвіе паў-торна. Размножваюць расліну дзяленнем кустоў або насеннем.

МАК УСХОДНІ

Расліна здзіўляе прыгажосцю і памерамі сваіх кветак. Існуюць раннія гатункі ўсходняга маку, якія цвітуць у маі-чэрвені, і пазнейшыя, у якіх кветкі з'яўляюцца ў чэрвені-лі-пені. Гэтым прыгожым мнагалетніку патрабуецца сонечнае месца і багатая пажыўнымі рэчывамі гле-ба з утрыманнем кальцыю.

ГУСЯЛАПКА

Вельмі непатрабавальны мнага-летнік. Расце практычна на любых глебах і пры любым асветленні — у цені або на сонцы. Рост гусялап-кі вярта кантраляваць, паколькі яна бывае нават агрэсіўнай: разрастаючыся, можа выцесніць іншыя расліны. Аднак калі абрэзаць яе адразу пасля цві-цення, то такога не здарыцца. У гусялапкі мяккая дэкаратыўнасць і лісцэ, і суквецці.

РУДБЕКІЯ

Упрыгожае сад у канцы лета і ўвосень. Нібы маленькія соней-кі з'яўляюць яе аранжава-жоўтыя суквецці. У некаторых гатунках рудбекіі ёсць асаблівае раз-намажца каранёвымі атожылкамі — расліна можа распаўсюцца на доволі вялікай плошчы. Але ў кветніках разам з іншымі мнагалетнікамі яе раз-растанне стрымліваецца. Для рудбекіі найлепш за ўсё падыходзяць ўрадлівыя вільготныя глебы і сонечнае месца.

КРЫВАЎНІК

Сапраўдны чэмпіён па працяг-ласці цвіцення. Яго суквецці-ко-шычкі на доўгіх кветканосах упрыгожваюць сад з чэрвеня па верасень. Сучасныя гібрыды гэтага непатрабавальнага мнагалетніка бываюць не толькі жоўтага колеру, але і разнастайны чырвоныя і пастэльных цёпных адценняў. Да таго ж яны не такія агрэсіўныя, як зыходны від: іх рост доволі проста кантраляваць.

ХОСТА

Мнагалетнік для цяністай квет-нікі. У хосты мясцістыя вялікія лі-сты, вельмі дэкаратыўныя. Белыя або ружовыя кветкі-званочкі з'яў-ляюцца ненадоўга ў чэрвені. Хо-ста — класічны партнёр па кветніку для астыльбы.

ШАЛФЕЙ

Упрыгожае сад не толькі сваі-мі грацыёзнымі суквеццямі-«свеч-камі» фіялетавых адценняў, але і ўзрушаючым вытанчаным вода-рам. Цвіце на працягу ўсяго лета, пачынаючы з чэрвеня. Расце на-ват на бедных пясчаных глебах. Выкарыстоўваецца ў самых роз-ных кветніках, у тым ліку ў мініяцюрных, бо вы-шыня гэтага прыгожага мнагалетніка невядлікая (30-50 см).

СЁННЯ

Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск	6.56	19.07	12.11
Віцебск	6.45	18.57	12.12
Магілёў	6.46	18.57	12.11
Гомель	6.43	18.53	12.10
Гродна	7.11	19.22	12.11
Брэст	7.12	19.23	12.11

Фота: Наталля БУЖИЧ.

Месяц

Першая квадра 21 верасня. Месяц у сузор'і Вадалея.

Імяніны

Пр. Андрэя, Васіля, Глеба, Канстанціна, Мікалая, Паўла, Пятра. К. Тэклі, Багуслава.

ЗАЎТРА

Геамагнітныя ўзрушэнні

Горад	Тэмпература (рт.сл.)
ВІЦЕБСК	+14...+16°C
ГРОДНА	+13...+15°C
МІНСК	+14...+16°C
МАГІЛЁЎ	+14...+16°C
БРЭСТ	+15...+17°C
ГОМЕЛЬ	+15...+17°C

Абазначэнні:
 ■ няма прыкметных геамагнітных узрушэнняў
 ■ невялікія геамагнітныя узрушэнні
 ■ слабая геамагнітная бура

Горад	Тэмпература (рт.сл.)
ВАРШАВА	+21...+23°C
КІЕЎ	+27...+29°C
РЫГА	+21...+23°C
ВІЛЬНЮС	+24...+26°C
МАСКВА	+23...+25°C
С.-ПЕЦЯРБУРГ	+20...+22°C

УСМІХНЕМСЯ

Верасень, гэта калі ты носіш куртку ў руках увесь дзень, таму што раніцай было холадна.

Ноччу мужчына асабліва патрэбен, таму што ноччу жанчыне асабліва хо-чацца закідаць ножку, піць, святло, страшна, расказаць пра жыццё і, вядо-ма ж, высвятляць, што б ён рабіў, калі б яна памерла.

— Працяглыя пешыя прагулкі ўмацоўваюць мышцы, павышаюць імуні-тэт і наогул дабратворна уплываюць на агульны стан арганізма...
— Я так разумей, аўтаслесар вы так сабе.

© Спісана на ілюстрацыю: «Пры-йдзе шэ-рачкі ваў-чок, і уку-сць за ба-чок...»

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛІНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫЙСЬКАЙ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Дырэктар — галоўны рэдактар **КАРПЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч**

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛІГІЯ: Н. ДРЬБІЦА (намеснік галоўнага рэдактара), Н.КАРПЕНКА (першы